

ULL ITEM BARCODE

19 1202931 6

REGISTRAR,
UNIVERSITY OF LONDON,
SENATE HOUSE, W.C.1
(with the Registrar's Report)

ABDUL FATTAH, NI.

PHD, 13 JUL 68

C7

ProQuest Number: 10752689

All rights reserved

INFORMATION TO ALL USERS

The quality of this reproduction is dependent upon the quality of the copy submitted.

In the unlikely event that the author did not send a complete manuscript and there are missing pages, these will be noted. Also, if material had to be removed, a note will indicate the deletion.

ProQuest 10752689

Published by ProQuest LLC (2018). Copyright of the Dissertation is held by the Author.

All rights reserved.

This work is protected against unauthorized copying under Title 17, United States Code
Microform Edition © ProQuest LLC.

ProQuest LLC.
789 East Eisenhower Parkway
P.O. Box 1346
Ann Arbor, MI 48106 – 1346

" Critical edition of Sections III, IV and V of the
the anonymous paraphrastic Hebrew translation of
Kitāb al-Amānāt wal I'tiqādāt by Saadia Gaon."

A THESIS SUBMITTED TO THE UNIVERSITY OF LONDON
FOR THE DEGREE OF Ph.D IN SEMITIC LANGUAGES.

BY

NAZEK IBRAHIM ABDUL FATTAH

Department of the Near and Middle East,
School of Oriental and African Studies,
London, W.1.

Abstract

The paraphrastic Hebrew rendering of Kitāb al-Amānāt wal I'tiqādāt is an example of a genre of translation which was adopted by Hebrew scholars in the Middle Ages, and as yet has not been sufficiently studied. This present work is intended to highlight in particular the linguistic peculiarities of this genre, as reflected in the Paraphrase.

Chapter I is divided into two sections, the first of which discusses the origin of the Paraphrase and its authorship, the second describes the extant manuscripts.

The Hebrew text appears in Chapter II; for easy reference photographs of the base text (ms.B) are appended, accompanied by a critical apparatus of each folio.

Chapter III presents an analysis of the Paraphrast's methods of translation. It shows how by expanding and freely interpreting the Arabic original he also frequently adds his own explanations. It points out the influence of the Arabic text on the Paraphrase and also the relationship of Ibn Tibbon's translation to the Paraphrase.

An alphabetical Glossary is given in Chapter IV. This illustrates the Paraphrast's particular choice of vocabulary and his tendency to coin words.

Chapter V gives summary conclusions.

Table of Contents

Abstract	2
Table of Contents	3
Chapter I	4
1- The Paraphrase and its authorship	5
2- The Extant manuscripts	16
Chapter II	28
The Hebrew Text	29
Chapter III	174
The Paraphrast's Methods of translation	175
Introduction	175
1- Explanatory additions by the Paraphrast	179
2- Expansion	183
a- Tautology	183
b- Diffuseness of Phraseology	187
3- Freedom of Interpretation	191
4- Influence of the Arabic original on the Paraphrase	
a- The incorporation of Arabic terms	199
b- Arabicism in the Paraphrase	200
5- Exact translation in the Paraphrase	202
6- Omissions in the Paraphrase	206
7- The Paraphrase and Ibn Tibbon's translation	211
Chapter IV.	
Glossary	214
Chapter V Summary Conclusions	257
Select Bibliography	261

CHAPTER I

1. THE PARAPHRASE AND ITS AUTHORSHIP

CHAPTER I

1. THE PARAPHRASE AND ITS AUTHORSHIP

During the time of his seclusion at Baghdād, Saadia Gaon (882 - 942) devoted himself to literary work. It was in this period, in 933, that he composed Kitāb al-Amanāt wal I'tiqādāt.

The perplexity of religious thought at that time would appear to be the reason which inspired Saadia to undertake the compilation of this book. His contemporaries, he maintained, were either the victims of an ignorant belief or held an arrogant disbelief. The sincerity of his own belief impelled him to show others what he regarded as the right way.

In order to remove doubts which were general at that time, Saadia Gaon dedicated this book to a reconciliation between reason and traditional religion. It is considered to be the first systematic presentation of the dogmas of Judaism by means of philosophical interpretation.

In the system of his work, Saadia followed the model of the works of the Mu'tazilites, most of whose philosophical treatises on Islam dealt with the two subjects of Unity and Justice of the Creator.

The Kitāb al-Amanāt wal I'tiqādāt consists of ten sections preceded by an elucidatory introduction by the author. These sections, each of which deals with a specific

subject, are entitled as follows:- (1)

- I. Concerning [the belief] that all existing things have been created.
- II. Concerning [the belief] that the Creator of all things, blessed and exalted be He, is one.
- III. Concerning command and prohibition.
- IV. Concerning obedience and rebellion and predestination and divine justice.
- V. Concerning merits and demerits.
- VI. Concerning the essence of the soul and death and what comes after death.
- VII. Concerning the resurrection of the dead in this world.
- VIII. Concerning redemption.
- IX. Concerning reward and punishment in the world to come.
- X. Concerning how it is most proper for man to conduct himself in this world.

It seems that Saadia first wrote these sections as separate treatises, afterwards combining them in an organic

(1) Sa'adja b. Jūsuf al-Fajjūmi, Kitāb al-Amanāt wal I'tiqadat, ed. S. Landauer, Leiden, 1880; cf. S. Rosenblatt, Saadia Gaon, The Book of Beliefs and Opinions, New Haven, 1948.

whole.⁽¹⁾ Of the seventh⁽²⁾ and the ninth⁽³⁾ sections, scholars have indicated that they appear in two recensions. It has been suggested, however, that Saadia made many drafts before setting his book in its final shape.⁽⁴⁾

The Kitāb al-Amanāt wal I'tiqādāt exists in two manuscripts, one in the Imperial Library at Leningrad, the other in the Bodleian Library at Oxford.⁽⁵⁾ The latter is used as the base of the collated text by Landauer (Leiden, 1880).

There are two Hebrew renderings of Kitāb al-Amanāt wal I'tiqādāt. One is by Judah ibn Tibbon (ספר האמונות והדעות). This is a literal translation of the Arabic; it was completed in 1186, in Lunel, Southern France. The other sets out the Arabic text in a paraphrastic and interpretive form. This version appears in manuscripts under the title:

פתיח ספר האמונות .

The author of the second rendering, or rather paraphrase,⁽⁶⁾ is anonymous.⁽⁷⁾ Some scholars, however,

(1) H. Malter, Saadia Gaon, his life and works, Philadelphia, 1921, 194 .

(2) S. Landauer, op.cit., Introduction viii; E. Mittwoch, "An unknown fragment by Gaon Saadya", Saadya Studies, ed., E. Rosenthal, Manchester, 1943, 124.

(3) Mittwoch, loc.cit.

(4) Mittwoch, loc.cit.

(5) H. Malter, op.cit., 359.

(6) M. Steinschneider, Die hebraeischen Übersetzungen des Mittelalters und die Juden als Dolmetscher, Graz, 1956, 440; Malter, op.cit., 361.

(7) Steinschneider, loc.cit.; Malter, loc.cit.; M. Creizenach, " הערת ל' האמונות והדעות ", Zion i, 1841, 78; Landauer, op.cit., Introduction v; A. Berliner, נתיבות נאמיות i, Jerusalem, 1945, 154.

have assumed him to be Berachiah haNaqdan.⁽¹⁾ In the opinion of the present writer this view is scarcely acceptable. Berachiah belongs to the 13th century,⁽²⁾ while the Paraphrase, as is shown below, must have been written earlier than 1095. Moreover, it is apparent that Berachiah makes exhaustive use of the Paraphrase. It should be remarked that Berachiah was ignorant of Arabic.⁽³⁾

-
- (1) R. Kirchheim, "Schreiben des Herrn Kirchheim in Frankfurt and Herrn Blumenfeld in Wien", Ozar Nechmad iii, Wien, 1860, 56; A. Geiger, Ozar Nechmad i, 1856, 117; Ad. Neubauer, Catalogue of Hebrew MSS. in the Bodleian Library i, Oxford, 1886, Cod. 1224; H. Graetz, Geschichte der Juden Von den Ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart vii, Leipzig, 1863, 95, "the Codex 482 in de Russi Catalogue bears the author's name רבי יצחק בן יצחק"; Catalogues des Manuscrits Hébreux et Samaritains de la Bibliothèque Nationale, Paris, 1866, Cod. 669; L. Dukes, "Literaturhistorische Mittheilungen über die Ältesten hebräischen Exegeten, Grammatiken und Lexicographen", Beiträge zur Geschichte der Ältesten Auslegung und Sprachklärung des alten Testamentes ii, Stuttgart, 1844, 16.
- (2) In 1260 according to Steinschneider and Zunz, about 1240 according to M. Kirchheim (see H. Gollancz, The ethical treatises of Berachya, London, 1902, introduction).
- (3) N. Porges, Zeitschrift für Hebraeische Bibliographie vii, Frankfurt a/m., 1903, 38.

The authorship of the Paraphrase has also been attributed by other scholars to the translator of Saadia's Commentary on the Book of Creation *הקדמה לפרשן*. In order to determine this a careful and thorough investigation should be made between the two works, as Berliner has suggested. (1) This is beyond the scope of the present study.

The similarity between an anonymous work entitled "the Song of Unity" (2) and the Paraphrase has led to the assumption that both were written by the same author. (3) It would certainly appear that "the Song of Unity" was modelled upon the Paraphrase in its contents and in the arrangement of its verses. (4)

When was the Paraphrase written? . The colophon in one of the manuscripts (Vat.269) gives the year as 1094-95, which could be either the date of translation or of copying. It is likely to be that of the translation; (5) for the Sephardic script of this manuscript should probably be assigned to the

(1) loc.cit.

(2) It was mentioned for the first time by Rab Moses ben Hasdai in his *שו"ת* of which the date of writing could be fixed between 1225 - 1250. (Berliner, op.cit., 148).

(3) B.Bloch, "Die Zweite Übersetzung des Saadiahnischen Buches" "Emunoth We deoth" angeblich von Berechjah hanakdan", MGWJ 19, Breslau, 1870, 452-454.

(4) Berliner, op.cit., 154.

(5) Also see Malter, op.cit., 361; M. Ventura, La Philosophie de Saadia Gaon, Paris, 1934, 26.

end of the 14th or the beginning of the 15th century.

Dukes (1) assumes that the date of the colophon should be corrected to 1195, so that it would coincide with the lifetime of Berachiah haNaqdan. This is unlikely; the Paraphrase is already quoted by Jacob ben Reuben in his polemical work against Christianity, written in 1170. (2) Bloch (3) places the Paraphrase in the second half of the 12th century.

The location of the Paraphrase has not been fixed. Steinschneider (4) suggests that it was written in the neighbourhood of Provence. Others believe it to belong to the East, perhaps because of its inclination towards Syriac, (5) or because of its resemblance to "the Massoretic phraseology of Babylon and Palestine, Egypt or the north of Africa". (6)

(1) loc.cit.

(2) Jacob ben Reuben, דברי יצחק, ed., Judah Rosenthal, Jerusalem, 1963, introduction viii, (for the quotations see chapter xii, 157 ff.). Steinschneider, loc.cit.; Malter, op.cit., 368.

(3) op.cit., 455.

(4) op.cit., 441.

(5) Bloch in MGWJ, 1870, 401 ff.; this is rejected by Steinschneider, loc.cit.

(6) Gollancz, op.cit., introduction xl.

Porges (1) supposes its location to have been Babylon, while Malter (2) claims its author as a Palestinian Payyetaṇ.

Certain factors lead the present writer to conjecture that the Paraphrase may have originated in an Arabic-speaking country. The reasons for this assumption are given below:-

a) The influence of Arabic shows itself in some of the words. Arabic **يوجد** is rendered as **נמצא** (48a. 25), perhaps because of the similarity in sound although the meaning is different. Arabic **مرة** "period" is rendered as **ממד** "dimension, measure" (61a. 26) although again the meaning is different. Arabic **خبر** "news" is translated as **מסתור** "riddle" (56a. 15) perhaps due to a confusion with the Arabic **الحيد** "equal, like". The word **ממא**, appended to **ממא** "filth", is found in some manuscripts as **ממא** and in others as **ממא** (62b. 16, 62b. 23);* this may indicate the influence of the Arabic **زُفْمَة** or **زُفْمَة** "fetid smell of fat meat".

b) The Paraphrast has chosen to employ Hebrew words which are similar in sound with some Arabic words, whereas he could have expressed his ideas more precisely by the usual Hebrew rendering. Arabic **مقالة** "treatise" is usually translated

(1) op.cit., 39.

(2) op.cit., 361.

* See critical apparatus.

as ספר , but the Paraphrast uses instead the word ספר "scroll", which normally corresponds to Arabic *سجل* "book". Similarly, in translating the Arabic *تibbon* "Tibbon" he chooses ספר (53a.6), which sounds like the Arabic *نزل*. For the Arabic *الحق* (Tibbon *تibbon*) he chooses the Hebrew *אמת* (79b.17).

c) Certain formulae recur, such as *לפי* after the mention of the name of Prophets. (The use of formulae is said to have been borrowed by the Jews from Muslims.)

The place in which the Paraphrase was composed may possibly be identified more closely. It may have been Iraq.

a) The Paraphrast twice translates the Arabic *النيل* as *ספר* "Tigris" (57b. 20,21). It is evident that the river referred to by Saadia is the Nile, for the preceding passage mentions Egypt in the course of defending the laws against abrogation. The Paraphrast may have confused the Nile of Egypt with a small river in Iraq called *النيل* (near Babylon and south of Hilla). As a free translator, however, he considered the Tigris of more importance and more worthy of mention in this context than the small river Nil.

b) Saadia (Ar. 161) explains God's influence on men by the words "Thus we say that the judge made out Reuben to be a truthful man and Simon to be a liar ..." (1). The Paraphrast

(1) Translated by Rosenblatt, *op.cit.*, 199-200.

expands "the judge" (*القاضي*) to "Joseph the judge" (72b. 4-5). If we regard this as the real name of a historical figure, then it may be noted that it coincides with that of Abu Yūsuf al-Qāḍī, the judge of Baghdād (731-798), who is still famous for his literary writings, such as the book on kharaj.

As alternative argument in favour of Iraq, perhaps of less weight, is the addition of the letters 'י' in ms. C after the name *עומר יוסף* (folio 72b. 6). It may be conjectured that these two letters are an abbreviation of 'Omar and we may find here a reference to Yūsuf b. 'Omar, Governor of Iraq in the 8th century.

The fame of the Paraphrase must have spread widely for it is extensively cited by mediaeval Jewish authors. In addition to its ample use by the author of "the Song of Unity" and Berachiah ha Naqdan, many authors have incorporated parts of it and even published them as separate books. (1)

(1) cf. Malter, op.cit., 362-369.

Judah he Hasid, for example, introduced in his *ספר חסידים* extracts from Section V under the heading *ספר התשובה של רנ"ו*. This section seems then to have been in circulation as a separate treatise under this title before the time of Judah (died 1217).

The anonymous *ספר התחיה והפדות* is a condensed edition of Section VII of the Paraphrase, with, however, some changes and additions.

The ten Questions concerning the resurrection in Section VII are found in the anonymous compilation:

(1) *ספר הפדות והפוך* . תשובות שאליה לרנ"ו ע"ד ה' א"ן

contains about two-thirds of Section VIII of the Paraphrase.

In *ספר ערוהת קוש"ט*, (2) fragments have been extracted from Section IX of the Paraphrase (3) by R. Abraham b.R.Azriel, who flourished in the first half of the 13th century.

The Paraphrase was used by the Qabbalists at the beginning of the 13th century. (4)

Countless quotations which can be recognized in many old manuscripts and also writings down to the 14th century, (5)

(1) It appeared first at Mantua, 1556 (as a continuation of the *ספר התחיה* (Malter, *op.cit.*, 367).

(2) ed. E. Urbach, ii, Jerusalem, 1947, 261.

(3) Urbach, *והקדמות של חכמי אשכנז וצרפת ופולין על הרמב"ם ועל יעקב*, in *Zion*, xii, Jerusalem, 1947, 151.

(4) G. Scholem, *Ursprung und Anfänge der Kabbala*, Berlin, 1962, 228.

(5) Malter, *op.cit.*, 367.

appear to demonstrate that many scholars found great interest in studying Saadia's book from the Hebrew version of the Paraphrase rather than from the translation by Ibn Tibbon. (1)

(1) Malter, op.cit., 289.

CHAPTER I

2. THE EXTANT MANUSCRIPTS

CHAPTER I

2. THE EXTANT MANUSCRIPTS

The Paraphrase exists in European libraries in six manuscripts. They are:

(A) Cod.Ebr.266,Biblioteca Apostolica Vaticana. This consists of 136 Folios: Introduction, 1b-13b; section I, 13b-30b; section II, 30b-46a; section III, 46a-60a; section IV, 60a-68b; section V, 69a-77b; section VI, 77b-86b, section VII, 87a-95b; section VIII, 95b-105a; section IX, 105a-115a; section X, 115a-137a. The length of the folio is 12 inches. The width is about 8 inches. Some folios are torn at the edges, but the sequence of sentences and their logical unity are not affected. The last few folios are slightly stained, but this again has no effect on the legibility of the words. The folios are divided into two columns, each of them containing an average of 32 lines. Almost invariably the word at the beginning of each paragraph is written in block letters. At times the copyist uses the margin to complete a sentence; in such cases he puts a mark to indicate this. This is particularly noticeable in section X. The manuscript seems to have been written originally in black ink, but where blanks were left in the script or a word has been corrected, a different ink, brownish in colour, has been used. Sometimes words have been corrected by imposing another over the supposed error.

In these cases the handwriting is comparatively smaller.

On the top margin of folio 2a the name *ש"ת ית"ו נ"ב פ"ה* is written.

(B) Cod. Ebr. 269, Biblioteca Apostolica Vaticana. This consists of 140 folios: Introduction, 1b-13b; section I, 13b-31a; section II, 31a-48a; section III, 48a-64b; section IV, 64b-73b; section V, 74a-82b; section VI, 83a-92a; section VII, 92a-100b; section VIII, 101a-111a; section IX, 111a-120b; section X, 120b-140a. The length of the folio is 9 inches. The first three pages and the last three folios have deteriorated to such an extent that some words are almost obliterated and others have become indecipherable. On many of the folios transparent paper has been affixed to the inner edges while similar paper is occasionally placed in other positions in the folios. The words on the inner edges are not always clear. The number of lines varies between 29 and 33. The dark brown ink, which has been used, has sometimes faded to a lighter shade.

On folio 141 it is written: *נש"מ ע"פ דאמנות - נש"מ דתתנך ג"פ"ק*

(C) Cod. Parmense 3018, Biblioteca Palatina, Parma. The Paraphrase comprises the first 74 folios of the manuscript (followed by *פירוש ע"פ ג"פ"ק*): Introduction, 2a-9a; section I, 9a-18b; section II, 18b-27b; section III, 27b-35b; section IV, 35b-40b; section V, 40b-45a; section VI, 45a-49b; section VII, 49b-53b; section VIII, 53b-58b;

section IX, 58b-63a; section X, 63a-74a. The length of the folio is 10 inches. Each page is divided into two columns, each column consists of 42 lines. The colour of ink is black, inclined to be somewhat brown. In some parts of folios the ink is faint and words are unclear, sometimes even illegible. In other respects the manuscript is well preserved.

On folio 74a, in somewhat smaller handwriting and in orange ink, the following is written: מחבר קצת קצר קצת
ל' לעד יה קצת קצת קצת

There follows an index to the Paraphrase.

(D) Cod.42³, Bayerische Staatsbibliothek, Munich. This is preceded by two other works, namely קצת קצת קצת (2 - 274) and קצת קצת קצת (274 - 300). The Paraphrase consists of 225 folios: Introduction, 301a - 316b; section I, 317a - 341a; section II, 341a - 368a. The copyist appears to have changed the sequence of the text in section III (368a - 383b). On folio 373a it has been broken by a mark and a marginal reference indicating that the text continues on folio 386b, and quoting the sentence at the point of continuation. In section IV, another marginal note refers back to the previous marginal note on folio 373a, and also quotes the sentence at the point at which the sequence was broken. The ink used for writing these marginal notes is of the same colour as that used for the folio. Section IV, 383b-386b (broken by

section III), and continued on folio 399a - 412b; section V, 413a - 428a; section VI, 428a - 443b; section VII, 443b - 458a; section VIII, 458a - 477b; section IX, 477b - 489b; section X 489b - 526a. The length of the folio is 13 inches. The number of lines ranges from 24 to 30. The manuscript is written in black ink. In some folios the colour of the ink becomes lighter, fading to brown, but some of the words here retain the original colour. There are ink blots on a few other folios.

(E) Cod. Hebr. 669, Bibliothèque Nationale, Paris. This consists of 72 folios: Introduction, 1b - 7b; section I, 7b - 8a; section II, 8a - 13a; section III, 13a - 23a; section IV, 23a - 30b; section V, 30b - 35a; section VI, 35a - 41b; section VII, 41b - 48a; section VIII, 48b - 56a; section IX, 56a - 63b; section X 63b - 72b. The length of the folio is 12 inches. The number of lines ranges from 31 to 36. The manuscript is written in black ink. In the first nine folios the ink is lighter tending to brown. Also in folios 10, 11 and 72 the ink is not of as deep a colour as that of the other folios. Words which are either headings or introducing new paragraphs are underlined with red ink. Comparatively small handwriting is used in some cases. In others a word is erased and rewritten in the margin in a lighter colour of ink. The first nine folios and the last four folios are slightly spoiled with stains,

but this does not affect the clarity of the words. There are holes in some of the folios throughout the manuscript; but this, again, does not affect the sequence of the sentences.

Compared with the other manuscripts of the Paraphrase, this text appears to have been contracted. It rarely contains the explanatory additions with which the Paraphrase expands the Arabic original. In some passages it omits a sentence or even a paragraph of the Arabic original. Examples of haplography are to be observed when this manuscript is compared with other manuscripts.

(F) Cod. opp. 599, Bodleian Library, Oxford. This fragmentary text consists of 86 folios: Introduction 1b - 15b; section I, 15b - 34b; section II, 34b - 53a; section III, 53a - 69a; section IV, 69a - 78b; section V, only six lines at the end of 78b; sections VI and VII are missing; section VIII, 79a - 86b, incomplete; sections IX and X are missing. Some of the information given by Neubauer about the missing and extant sections of the manuscript is incorrect. The heading זיאור הקלף הדרגעי is written at the beginning of section IV, which is complete in the manuscript, not as Neubauer states. (1)

(1) Codex 1224, Catalogue of Hebrew MSS. in the Bodleian Library, vol. i, 1886. "Lacunae: end of III; beg. of IV; from beg. of V to VIII; end of VIII; beg. of IX; and end of X. This is headed זיאור הקלף הדרגעי"

The folios in the manuscript are bound in the wrong sequence (folios 1 - 64, 73 - 86, 65 - 72). The number of lines varies between 33 and 42. The first 64 folios and the last 16 are written by one hand, while the folios from 65a to 69b are written by a different hand. Both of them seem to be Ashkenazi. Dark brown ink is used, but this has faded in some parts of the manuscript. On some folios the remarks given in the margin are written in the same colour of ink as that used in the page; on others they are written in black ink. Transparent paper is affixed to parts of some folios, but this does not affect the legibility of the words. On some other folios there are stains which affect the clarity of words.

These six manuscripts are used to give the collated text of the sections studied here. MS. B has been chosen as the base of the collation because of its superiority over the other manuscripts.

It should be noted that manuscript B

- a)* in many passages has readings that differ from all the other manuscripts;
- b)* approximates more closely to the Arabic original;
- c) is written in a Sephardic script.

* Examples of (a) MSS. *שטער* , B *חזיוני* (49b. XXX 1); MSS. *ויתקן* , B *ויתקן* (51a. IX 9); MSS. *מלכ לערעה* , B *שטער* (56a. XVIII 4); MSS. *וילשן* , B *הקישן* (58a. V 8); MSS. *הקישן* , B *הקישן* (58b. VII 2); MSS. add *אחר* *וילשן* (59a. III 6); MSS. *ויתקן* , B *ויתקן* (59b. XXV 7); MSS. *הכרח* , B *וילשן* (60a. V 11); MSS. *וילשן* , B *וילשן* (61a. III 5).

x Examples of (b) *לה עליה* , B *ישלח לעליון* (48b. XXVI 3 - 5), MSS. *ישלח* ; *المواربة* , B *לעליון* (49b. XVI 3), MSS. *מכסה* ; *قول* , B *וילשן* (50a. XX 10), MSS. AD *וילשן* , CF *וילשן* , E *וילשן* ; *ليست بمنكره* , B *אין מותעליון* (50a. XXXI 6), AFCD *וילשן* ; *الدائمات* B *וילשן* , (54a. II 4), AEC *וילשן* , D *וילשן* ; *شيئا* , B *וילשן* (51a. XV 2), AFD *וילשן* , EC *וילשן* ; *قياسه* , B *וילשן* (58a. V. 8), MSS. *וילשן* .

At certain positions there are differences of readings between B and the other manuscripts. Nevertheless, some readings indicate a relationship between B and E. (1) In some passages D employs a word which is inappropriate to the context, yet which occurs in the previous line in B; we may therefore presume that there is a connection between D and B. (2)

Many examples of identical errors in A, D and F lead to the conclusion that these texts have a relationship to each other. (3) While some examples appear to indicate reliance

-
- (1) BE *תריכות ומיסות* (53a. IV 8), other MSS *תריכות ומיסות*, cf. Ar. 120; BE both miss a word which affects the sense (48b. XXI 3-); BE - *ונתם - 2/2*, both miss the adjective (49b. XVII 2-, 3-).
- (2) D writes *והשורר אותם*, which occurs in the previous line in B and ought to be *והקדמה אותם* according to the context (50b. II 7); D writes *וקשה* which disagrees with the context but occurs in the same place in the following line in B (81b. IX 11); D adds unnecessarily the word *והמדריך*, which occurs in the line below in B (59a. XXIV 7-); BD miss a sentence making haplography, as it appears in other MSS. (75b. V 11-).
- (3) AFD *נוהר* (*נוהר*, 54b. X 4); AFD *ההורג* (*ההורג*, 50b. XII 10); AFD *לעשותם סלחך* (*לשון*, 58b. III 6); AFD miss the verb (*שגור*, 59b. XXI 11); AFD *הפועל* (*הפועל*, 61a. VI 3); AFD *יידעם* (*לדעת*, 52b. XIV 5); AFD *שגי גיפסר* (*שגור*, 61b. XIX 6).

of A on F, (1) others show the reverse. (2) In some cases F writes a word which is inappropriate to the context and, though he corrects it in the margin, (3) A, and also D still write the incorrect word. In other cases, though A puts dots above letters as a sign of some change in their sequence, to indicate the correct word, we find D and F still write the

- (1) F writes זימי חורף instead of זימי חורף which appear in the other MSS. A misses the following sentence which ends with זימי חורף (58b. I 1 - 6); F writes זימי חורף for זימי חורף , A זימי חורף (61a. XV 2); F writes זימי חורף for זימי חורף , A זימי חורף (66a. VIII 8);
- (2) A writes זימי חורף which F miscopies as זימי חורף (51a. V 1); A adds זימי to זימי חורף , but F miscopies it as זימי then adds to it זימי חורף (57b. XX 9); A adds זימי חורף , then F misses the sentence in between this and the other זימי חורף which occurs in the other MSS. (60b. XVI 4-15); F misses a sentence which appears in A between two words in consecutive lines (63b. XIX 7- XX 1).
- (3). F זימי חורף , then זימי חורף in margin (זימי חורף , 48a. XXVIII 10); F זימי חורף then זימי חורף in margin (AB זימי חורף , 54a. XX 6); F זימי חורף then זימי חורף in margin (equivalent of זימי חורף in B), D writes זימי חורף (57b. XX 13).

incorrect word. (1) Many examples prove that the text of D is based on the text of A. (2) In other places D seems to be dependent on F. (3)

C and A seem to have a relationship with each other. (4) They make the same type of errors in miscopying words. While

- (1) A 16 ק"פ , FD 16 ק"פ (16 ק"פ , 55b. VII 1); A ק"פ , F ק"פ (ק"פ , 66b. XII 6).
- (2) D misses a sentence which is preceded by the word 1071 and ends with the word 1071 in A and F (62b. XVIII 4-14); on folio 64b. XXVII 4, when A corrects the letter פ to פ in the word הנקט (as in the other MSS.) D writes הנקט ; D misses a sentence preceded by the same words as it ends, and they appear in the same place in A (80a XXV 10 - XXVI 7).
- (3) D writes מיטריט which occurs in F as מיטריט (a miscopying of מיטריט) (56a. XII 13); see 58b. I 1-6; D misses a sentence between two words which appear in the same place in two consecutive lines in F (62a. XXV 4 - XXVI 2); see 62b. XVIII 4-14; D writes כת עין זאיון which seems to be miscopying of what appears in F as כת עין זאיון , (כת עין זאיון) in other MSS (65a. V 4 - 6); D follows F in missing the negative article, which F re-writes in the margin (66b. XXX 5); D adds, unnecessarily, זעלדן זעלדן , מיטריט , which appear in the previous line in F (67b. XIII 4).
- (4) AC ק"פ (ק"פ , 53a. XXVIII 10); AC זעלדן (זעלדן , 54a. II 4); AC miss a sentence making haplography (56b. XXX 2 - 7, 62a. XXVIII 7 - XXIX 5); AC ק"פ (ק"פ , 61a. VI 3); AC ק"פ (ק"פ , 61a. XX 7); AC ק"פ (ק"פ , 61b. XV 3); AC ק"פ (ק"פ , 65b. XXVI 10); AC ק"פ (ק"פ , 74b. XI 8 - 9).

some readings suggest that A is based on C,⁽¹⁾ others show the reverse. ⁽²⁾

Haplography in many cases shows that the text of D was derived from the text of C, as it occasionally misses a sentence between two similar words which occur in the same place in consecutive lines in C. ⁽³⁾

The manuscripts E and F seem to have a relationship with each other. ⁽⁴⁾ Some examples might indicate that E is based on C. ⁽⁵⁾

- (1) C writes *הַנִּזְכָּרִים* (ס. *הַנִּזְכָּרִים*), miscopied by A to *הַנִּזְכָּרִים* (52b. IX 3); A misses a sentence between two words which appear in the same place in two consecutive lines in C (62b. VI 3 - 12); C writes *הַזֵּכֶר* (B *הַזֵּכֶר*) but A miscopies it as *הַזֵּכֶר* (72b. XXVI 12); also when C alters the sequence of words (C *הַזֵּכֶר וְהַזֵּכֶר*), A miscopies it as *הַזֵּכֶר וְהַזֵּכֶר* (74a. IV 8-VI 1).
- (2) A misses the negative *לֹא*, then writes another negative article later, but C writes them both (57a. XXIV 8, 10); C writes *לֹא שֶׁנֶּחֱמָה* instead of *לֹא שֶׁנֶּחֱמָה* (which is more appropriate to the text), while A adds a sentence ended with *לֹא שֶׁנֶּחֱמָה* (59b. V 9).
- (3) D misses a sentence which is preceded by *וְהָאֵל* and ended with *וְהָאֵל* in MS. C (59a. V 8 - VI 3); D misses a sentence between two words occur in the same place in two consecutive lines in C (62b. VI 3 - 12); instead of *וְהָאֵל* (as in the other MSS.) D writes again *וְהָאֵל* which appears in a similar sentence in the previous line in C (63b. XXIX 5).
- (4) EF *וְהָאֵל* (*וְהָאֵל*, 57b. II 4); see 57b. XX 13; EF *וְהָאֵל* (*וְהָאֵל* 59b. XXV 6); EF miss a sentence making haplography (61a. XII 8 - XIII 2).
- (5) E misses a sentence preceded by the word *וְהָאֵל* and also ended by the word *וְהָאֵל* (added by C) and both appear in consecutive lines in C (72a. XXXI 3 - 10); E misses a sentence preceded and ended by similar words which appear in the same place in consecutive lines in C (80a. XXVI 8 - XXVII 10).

CHAPTER II

THE HEBREW TEXT

CHAPTER II

THE HEBREW TEXT

Introduction

The Hebrew text of manuscript B is given on the right-hand side of the page. On the left side, a critical apparatus for each page is presented.

In the critical apparatus lines are indicated by Latin numbers, the Arabic numerals refer to the place of the word in a line.

MSS. indicate all extant manuscripts other than B. The sign (") shows that the reading of a certain manuscript agrees with the reading just quoted; the sign (-) indicates the absence of a word from the manuscript just cited.

- 4-6, E missing ; 7-8, mss. missing.
- XX 1, A ואתחיל ; 2, DF פזר ; 8, mss. והעזזהויות .
- 9, E ומזרר .
- 2-6, E והפיפוזים ; 3, AFC והפיפוזים שדארימנו היורר .
- 2-3, AFD קדמיא ; 8-9, FC קדמון קדומים ; E קדמיא .
- 2-XXV 5, D missing ; 5-11, E שיהיה מיוה לזריותו ; 6, FA שיהיה ;
- 9, C ויזרין ; 11, F מין .
- XXV 3, A 121621 ; 13-~~XXV~~, FCA ככת' E, דכת' .
- 5, F שנעש ; 12, C לאמין .
- 3-XXVIII 5, E והז שזגא והזזיגא מלין קיש .
- 8, AFC add זמן זמון קמסאון ; 9, D זמן זמון קמסאון ;
- 10, AD דימן .
- 1, AFD missing ; 4, A זמין ; 5, E זכזדי זרזתין ;
- 8-11, E missing .

[illegible]

- [illegible]

- [illegible]

- 1, η ; 5, F η דדדדדד; 6-8, E η דדד; 10 - mss. add η דד.
- 1, E η דדד; 4, A, η דדדד, D, η דדדד, E, η דדד; 9, A, η דד, F, η דד, D, η דדד.
- 1-F adds η דד; 4, D, η דד; 14-IV 4, F missing.
- 5-15, E η דד; 15, D, η דד.
- V 3, ADFC η דדד; 6, AD missing, E η דד; 7, D, η דד.
- 3, F η דדד; 7-ADFC add η דד; 8, D, η דד; 9, E, η דד; 10, ACDF η דדד.
- 4, A η דד; 7-8, E missing.
- 12, A η דד, EDFC η דד.
- 1, E η דד, D, η דד; 2, E, η דד, C, η דד, A, η דד.
- X 1-XI 3, F missing; 1-5, E η דד; 3, 5, A, η דד; 13- ADE add η דד.
- 1, C adds η דד; 8-XIV 3, E missing; 9, ACDF η דד.
- 2, C η דד; 7, FDAC missing; 8-9, AD η דד, FC η דד.
- 3, F η דד; 10, C η דד; 13, D, η דד.
- 11-XVI 4, E η דד.
- XV 1-2, C η דד; 11, ADF η דד; 12, E, η דד.
- 5-9, D η דד; 6, A, η דד; 12, E adds η דד.
- 3-XVIII 13, E missing; 3, ACDF η דד; 6, A, η דד; 9, A, η דד; 11, D η דד.
- 5, A η דד, DFC η דד; 9, A, η דד; 14, E η דד.
- 6-8, E η דד.
- XX 2, E η דד; 10, AD η דד, CF η דד, E η דד.
- 1, AD missing; 5-XXVIII 10, E missing.
- 1, D η דד; 3, AF η דד; 4, A, η דד; 12, C, η דד; 13, D, η דד.
- 4, A η דד; 11, AF η דד; 10, D, η דד.
- XXV 5, D η דד; 6, F η דד; 8, DFC η דד.
- 4, ADFC η דד; 5, E missing; 5-AD add η דד; 8, C η דד.
- 1, η דד, ADFC η דד; 2, D, η דד; 5, F, η דד; 6, D, η דד; 9, D, η דד.
- 2, A missing; 11-12, E η דד.
- 4-6, A adds η דד; 11-ACEF add η דד.
- XXX 1, E η דד; 1-D adds η דד; 6-8, D, η דד; 10, C, η דד; 11, A η דד.
- 4-5, F η דד; 6, AFDC missing.
- 3, E η דד; 5, C η דד; 8, D, η דד; 10, AFC η דד, E missing.

הוא הדבר המכונה אורח והמקטע אורח והעיר המכונה אורח
ששגלם הוא המכונה אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
הדבר המכונה אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
ההמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
האמורה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
הם אשר זכרתי שהם כלל המכונה והמקטע אורח
וכל המכונה המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
מחולקת וכל ועד אומיקן להשיב עליהם ואומר עלי
ס הדבר המכונה המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
מאלו הדברים המכונה ואולי ביחד יופי ודופי ביחד
המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
והמכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
ועד המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
הדבר המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
ולפי זאת הנהיה אמרתי המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
ואמרתי המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
קדוש קדוש והם המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
וכברלים כדון ועדיא ואיסור קדוש המכונה והמקטע אורח
קדוש המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
ולפי זאת הנהיה אמרתי המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
אלהינו וידוע שכל המקיים המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
קדוש המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
לזרם ויש לו כל המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
וכנה ויש בהם המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח
מכונה והמקטע אורח והמקטע אורח והמקטע אורח
ושואלים זה על שם זה ומכירים בהם את החולס והמכונה והמקטע אורח
ועשקים צדקתו וכח המכונה והמקטע אורח והמקטע אורח

Y

X

XV

XX

XXV

XXX

- סוכנות ומאגאזים 4-5, D; וזה עולות ועולות D, וזה עולות ועולות 1-2, AF
- מעלה וגלגולה ועדופה A, גלגולה עדופה ועולות E, 10-12; וזה עולות 9; וזה עולות 1, AFD
- וזה עולות 11, F
- 3, D; AFED missing; 10-12, CD; וזה עולות 4, F; E missing; וזה עולות 3, D
-
- V 4, F וזה עולות
- 1, AE; וזה עולות 3-D add; וזה עולות 6, D; וזה עולות 7, AFCD; וזה עולות 8, AC
- 1, E וזה עולות
- 2, D; וזה עולות 6, A missing; וזה עולות 7-9, F missing; וזה עולות 7-10, E; וזה עולות 9-AFCD add
- 8, E; וזה עולות 11, E; וזה עולות 10, D; וזה עולות 9, miss. missing; וזה עולות 9, E
- X 1-2, AFCD; וזה עולות 8, AFCD; וזה עולות 5, F missing; וזה עולות E missing; וזה עולות 9, D
- 2, E missing; וזה עולות 7, F
- 6-D add; וזה עולות 1, E; וזה עולות 10-11, E
- 1, A; וזה עולות 8, CD; וזה עולות 2, D; וזה עולות 8, E
- 6-9, D; וזה עולות 9, FC; וזה עולות E missing
- XV 2, F; וזה עולות 9, E missing
- 4-XVII, E missing; וזה עולות 9, AFD; וזה עולות 10, AFCD
- 4, AFD; וזה עולות 6, C; וזה עולות 7, A; וזה עולות 8, F; וזה עולות 9, E
- 3-4, M; וזה עולות 5, E missing; וזה עולות 6, D; וזה עולות 7, E
- 3, E; וזה עולות 11, F; וזה עולות 10, E; וזה עולות 8, F; וזה עולות 7, AEC; וזה עולות 6, E
- D, E missing
- XI 2-3, AE; וזה עולות 11, E missing; וזה עולות 12, EF
- 1, AFCD; וזה עולות 8-9, E
- 2-7, E missing; וזה עולות 2, FC; וזה עולות 7, A; וזה עולות 8, F; וזה עולות 9, E
- 2, AEFC; וזה עולות 4-5, D; וזה עולות 7, A
- 7, AE; וזה עולות F
- XXV 1, AFD; וזה עולות 3, D; וזה עולות 4, A; וזה עולות 6, AEFC
- 3-4, E; וזה עולות 6, D; וזה עולות 8-9, E; וזה עולות 11, AEF
- 1-A add; וזה עולות 7, AFCD; וזה עולות 7, F; וזה עולות 11, AEC; וזה עולות 12, AEC
- 2, AFED; וזה עולות 3, AC; וזה עולות 4, FD; וזה עולות 5, F
- 1-3, D; וזה עולות 5, AC; וזה עולות 7, A missing

[illegible]

- . הוהרנו E, והיחידות F, 5; הקלן add E, 4; אפיכך הוצרכנו צוות קלמור add D, 2; missing C, 1.
- נציג הצגת E, 1 III - 10; והיפה והיושר D, והיושר E, 2-3.
- הנשואות AFCD, II; הגריות D, 7.
- פנו AFD, 9; ואירושין A, 4; וקידושין ועדים E, 3-4; מחצקה וקידושין D, 1.
V כבטי F, II; כיסד E, שניסר D, 8; הודיענו D, 6-7.
- ינקה ממנו D, 9-10; אחוזותו ACDE; אחוזותו F, 7; missing E, 7-1.
- 3-5; זיעשה ADFC, 2; ואיך יהיה מחזקות גריות וחנות עשיית מלאכה על הכנסים E, 7 VII - 1;
הנשותיו, 4; כדי שיחיד מחזקות תו D, שיקחו F.
- בעשותן C, שעשתם AF, 9; וגריות F, 20; גריות AC, 3; וגריות F, וקדימות D, 2; מחזקות AFC, 1.
- ההפוך FCD, הפוך A, הפחד E, 11; ע' E, 9-10; ביקחה ACED, 7; מחזקות E, 3.
X בעשייתם D, בעשייתן C, 12; מחזקי A, 9; כתנו D, בתנו AECE, 7-8.
- ובחלקה mss., 8; ובחלקה C, 7; או מעטש D, ידו נתפש A, 3-4; missing CE, 6-3;
II, AFCD ויסון.
- 1, A missing; 9, דומין F, 4; 2, מחזקי A, 1.
- הנציג mss., 14; שקביא F, 13.
- והזכות E, 6; missing E, 5; המספרים D, 3.
XI וזין עצי E, 11.
- העבדות D, 10.
- בענשו A, 8-9; שכיסד C, 7; מפנים AFCD, 5; ויטודם F, 2; והמוטאים mss., 1;
וגייסרה E, 10-11; בענשה D.
- בעסקות ומנה FCD, שמבה ומלקות A, 7-6; missing E, 7 XIX - 5; במחאה A, המחאה F, 12 יכה E, 1;
בעסקות ומכות FCD, שמכות ומלקות A, 10-11.
- 11, F missing.
XX הכנה מסאות E, מסאות הכנה 3-4, AFCD.
- 2, D; כדי עונש AFCD, 11-12; missing E, 2 XXIII - 6; צותה D, 2.
- פרסות AF, 14; פרסות A, 10; ופרסות FCD, 3-4; missing C, 2; עונש FC, עונש AD, 1-AD.
- 5, E; missing E, 3 XXIV - 10; הדוקין E, 5.
XXV מאלחותינו C, 10; missing D, 6; missing E, ויציגום 2, AFCD.
- עשיית כלם A, עשיית כלם E, 1 XXVII - 12; מסות F, 7; missing A, 3.
- סיבים ונציגים A, 8-9; אך הוצרכנו אשאירות הנציגים שיסיירו ענינינו E, 2 XXVIII - 7.
- ענינינו CD, 7; חילופים C, 5; נינינו F, במנינו ACDE; המחזקות D, המחזקות AFC, 2.
- שכיסד C, 10; ואזר E, 9; ויסוונו F, 3; אלהים A, 2.
XXX E, ונציגות הנציגים 4-5, AFCD; החזקים A, 3; פנו add AFD, 1.

- XXV 2, AFCD E missing; 6, D missing; 10, C. סוף הוויכוח.
- עשיית כולם A, עשיית כולם E, 1, XXVII 12, F; 3, A missing; 7, F. סוף הוויכוח.
- 2, XXVIII 7, E. סוף הוויכוח.
- 2, AFC D, הסמליות; 3, ACD; 5, C; 7, CD; 9, E; 10, C; 11, F; 12, A. סוף הוויכוח.
- 2, A; 3, F; 9, E; 10, C; 11, F; 12, A. סוף הוויכוח.
- XXX 1- AFD add 12; 3, A; 4-5, AFCD E missing.

- [illegible]

52^b

52
 שבער לצדקה שהם נלחמים ונחלצים מהטף
 את הכתובים ונפם הם יודעים שהם נלחמים
 טעם והם טעם למען אחר ולפניו אחר. לטען דבר
 טעם להודות ולהאמין שכל אדם המעשים אשר הם עושים
 טעם או קטנים. כבר טעם נעשים וטעם ונחלים כחם שר
 טעם מכך. והוא יתכן יוכל להטף את המעשים ולהאמין
 ולשנות את המעשים. מפני שהוא חיצו את העצמים שבהם
 העולם בן המהלכים שבהם והוא היסוד את המעשים שבהם
 ויבין את הנצבים בהם ועשה טעם מחוצרין ומעשים ואמון
 טעם. לפי שמהם הינוע להם הוא הפיכוד הבינוע המה
 יתכן הוא אשר הפעם מהענין ושיעור אחרים. טעם אחר
 שקבלו את החיבור והדמיון וטעם למען עמים טעם
 ומעשים ואינם עמים נבדלים כל אחד ואחד טעם
 עלמית לבי שאין מה דומין קרירות לבי ולא טעם
 טעם דומין אורן טעם קטנים ומעשים וטעם
 טעם אלא טעם טעם טעם טעם טעם טעם טעם
 הינוע וטעם על טעם וטעם טעם טעם טעם טעם
 יחיד עמים וטעם טעם טעם טעם טעם טעם
 טעם טעם דומין כל אדם ואדם וטעם טעם טעם טעם
 טעם טעם דומין טעם טעם טעם טעם טעם טעם
 והענין והטעם. וזו היא חזקתו וטעם הינוע וטעם
 יתכן אשר טעם חזק טעם טעם טעם טעם טעם
 הטעם. וזה הוא המופת הענין הינוע לטעם טעם
 וכן חזקו מודים ומעשים לטעם טעם טעם טעם
 ומעשים טעם טעם טעם טעם טעם טעם טעם
 כדון טעם טעם. הילכך טעם טעם טעם טעם
 טעם טעם וטעם טעם טעם טעם טעם טעם
 הנעלה הוא הענין טעם טעם טעם טעם טעם
 הטעם אשר אין טעם טעם טעם טעם טעם טעם

- C, ממונני אמונני AF 7-8; שטינה 5, AFCD; E missing 4-8; E 1, E
- E missing, איש, 12; מאמאש אמוש, ממונני אמונני
- אומא AF 11.
- יחיתך, 10; יכדיהו, 2, D
- אף. AF 14; יהיה מהיהר, CF, ויהיה מהיהר AE 11; חזי, D 4; miss. missing 1.
- אומא, אומא, 10; נצדה אחת ונצדה אחת E 10-7; השפטים C, 3; שמהדות, D, שהעיד, E 1, V
- אף, 13; אד חזי, D, אומא, E, ומה, A, 4-5; שםא, F 1.
- מענייניו, D, 10; והלכנו, F, 9; נצד, D, נצדנו, AF, 8; E missing 6, 7-5; השפטים, E, 5.
- A missing 11; וכן, A, 6; וכננייתן, C, 2; בתקנתה, D, בתקנתה, A, בתקנתן, C, בתקנתו, F, 1.
- אומא, C, 4; E missing, אומא, F, 2; AD missing, 1.
- זני, 12; א, 9; נשאל, A, 6, X
- חידק, 8; נשפעתה ונשפעתה E, 8, 11-7; כח חקק, miss. 4-5.
- ויה, E, 9; 21, AFCD, 6; חזקא ויכזתה, A, 2.
- גא אף חק, אומא, D, 5; ויכזתה, D, ואלש יכזתה, E, 4-5; תשות, E, 2; אומיתות, A, 1.
- AD missing, 9; E missing, 9, XIV-9; ונשאלה, E, 8; 21, E, 6; F missing, 4, XIV-6.
- תשותה, A, 8; אומא, A, 5.
- קיוצרים, C, 7; הומ, D, 6; עושין, C, 1, XV
- שהן עושין הן נעשין, C, 2-5; E missing, 1.
- דיכך, C, 3; כן, CD, 2.
- כשיהן, E, 1, XV-10; כשיהי, D, כינוי, F, 5; הומות, D, 1.
- חזין, C, 8; שגנו, F, 6-7.
- חקק, D, 7; נשעשו, A, שיעשו, D, 6; E missing, 5, XXV-5.
- נשאל, AFCD, 10.
- נצין, C, 4.
- שגנוהו, D, 9; AFCD missing, 6; E missing, 7-6; נציה, D, 4; מעשה, D, 1.
- אפיכך, E, 11; אשותה, AEFD, 10; מעשות, E, 3.
- נצנו, 13; נציתקן, F, 9; D missing, 7; נצ, AFCD, 3-3; נצני אומא, 21; הנציה, E, 8-3, XXV
- נציתקן, כחיופנו, A, 10; ומהי, A, ומהי, D, 8-7; אומא, AC, 2; E missing, 3, XXVII-7; 1-2.
- 2, XXVIII-9; A missing, אומא, F, 7; שיהיה, D, 6; 26, AFCD, 3; מנהגנו, AFC, 1.
- עמנהגה ומדותה ודעיה, E
- כמוכן, A, 8; ומידים, E, 7; אומאין ושומין וכזעין, FC, 5-7.
- 542-8, E missing, 21; אומא, 7; חישוד, FC, חידוש, AD, 5; 22, E, 22; 22, AFC, 3.
- 26, C, 6; ונציה, A, 4; שפיתוכן, C, שפיתותה, D, 3; שגין, D, 2, XXX
- נציתק, 10; F missing, 7; מידותינו ומנהגינו, D, AFC, מנהגינו ומדותינו, A, 3-2.

ויצרם למורה אחרת...
 על איש שום עושה...
 שלא יטריחו...
 שהוא צריך...
 שהעצרת...
 ושהוא מורה...
 ראוי שיהיה...
 שתקום...
 אלא אחר...
 איפשר...
 אדם יודע...
 אילת...
 אחרת...
 יודע...
 עושים...
 המופת...
 המלכות...
 שהאחר...
 הנביאים...
 טעם...
 חסם...
 בהוצא...
 המעשה...
 והוא...
 השוק...
 כי אדם...
 מנהגו...
 ומנהג...
 שלא...
 אדם...
 חלק...

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

[illegible]

ט הנבואה השלמה היה יודע כי יבנה בית המקדש ויהיה
וכן ידוע ומספיק שהנבואה אשר נאמרה ביום ההוא
על צאתו וזמן תזירתו אלמלא לפני שהיה מוכרח לעזוב
העבר לו בעצמו שהלכו אלון חסד ויהי שבע שבעות היה חסדן
חזר שהוא שומע דבר יי' הוא ואחר כך היה חפץ אותו לשמוע
וכן היה חסדן מעשה הזה היה הקנה עשה אורח ויפטר לנבואה ההוא
והוא האורח והמורה ממשלם להאורח ולעשות בלילה הסוד השני
ונהגה הדבר מהו יכלה האורח ויהי המופת ההוא פעמים יהיה
המופת ההוא עמוד העץ ופעמים שהיה האורח עמוד אש ופעמים
אורו צול ומפלא נהר ונהר יתר מכל האור וכו' וזהו דבר
וטון שהיה הנבואה דווקא המופת ההוא והחיל להדמותו לנבואה
הדבר לאלתר היה יודע ומספיק שהלכו הקנה שהוא שבע שבעות
הוא ופעמים דבור היו העם דואים המופת ההוא סודי חסדן
כמו שראינו במעשה משה עליו צמח שהיה יוצא מן הארץ
חוש היו כל בני ישראל עומדים ונצטט איש פרט אורח וזהו
מהלמוע לאלתר בשעה ההיא בעת פאת משה עליו חסדן
העץ ועמד פרט מהלמוע והיה שיעור עמידת עמוד חסדן
הדבר שהיה מוצר אלון וטון שיעור הדבר ההוא היה העץ
אור והיה בעת משה המלה יקומו כל העם ויבואו כל העם
אל משה פנים אל פנים ויאמר היה משה חוזר אל העם ויבואו
מה שחשבו היה לאלתר היו מאמינים בו ואומרים לו וזהו הדבר
אשר אמר מפי שבע צהר מן האהל צמחנו היינו עומדים ונצטט
איש פרט אהל והיינו מצרבים בשלש זרועות נקיים ומקורם קור
מפחד אל אהל מועד וסוף שבת אל האהל יד עמוד העץ וזהו
פרט האהל והיה שיעור עמידתו כשיעור עמידתו חסדן
שבת אור והיו כלם מעלים על אמרת נבואת פרט חסדן וכן היו
אור איש לרעהו בעת ראות העץ יורד ועמד סוף האהל וזהו
יהי אל משה למד וטעם משה כך היה מעשה שאר העם אשר
היו עומדים סוף האהל חסדן שבת חסדן חסדן חסדן
ועם מופתו והוקשו לו במיונות והם אהרן ושמואל שבת חסדן

- 1 AFD missing, E #2; 8, A דעמירד .
- 5-6, D. 13-A add. 3, D missing; 7-III 4; היו נציגתם .
- 2, A, 5-IV 3, E missing; 7, C missing; A, 9, F, C, 2, 10, E, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

1000 1000 1000

- 1, C ארתם, 10, A missing; 8, אשט, D, אשט, AF, 2, E missing; ודודאיות, A, הכאיות, 1, C.
- 2, A וזאטן.
- 4, AFD, אשט, E missing; 6, C missing; 7, mss. אשט; 11, D, אשט.
- 1, E, אשט; 11, אשט; 8, AFCD, אשט; 8, אשט; 5-8, E, אשט; 1, E, אשט.
- 5, E, אשט; 12, אשט; 10, אשט; 10-11, אשט; 5, E, אשט.
- 2, C, אשט; 9, C, אשט; 10, AFD, אשט; 4-5, A, אשט; 5, A, אשט; 2, C, אשט.
- 3, F, אשט; 10, E, אשט; 8, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 6, E, אשט; 3, F, אשט.
- 2, F, אשט; 11, E, אשט; 10, AFD, אשט; 9, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, F, אשט.
- 5, E, אשט; 12, A, אשט; 1, A, אשט; 7, D, אשט; 5, E, אשט.
- 2, C, אשט; 11, A, אשט; 10, AFD, אשט; 9, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, C, אשט.
- 8-11, E, אשט; 14, AFD, אשט; 9, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, C, אשט.
- 4, E, אשט; 10, AFD, אשט; 9, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, C, אשט.
- 1, D, אשט; 9, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, C, אשט.
- 6, A, אשט; 10, AFD, אשט; 9, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, C, אשט.
- 3, AFD, אשט; 10, AFD, אשט; 9, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, C, אשט.
- 6, E, D, אשט.
- 3-4, F, אשט; 14, AFD, אשט; 11, AFD, אשט; 10, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 4, AFD, אשט; 2, C, אשט.
- 1, C, אשט; 2, E, אשט; 4, AFD, אשט; 5, AFD, אשט; 6, AFD, אשט; 7, AFD, אשט; 8, AFD, אשט; 9, AFD, אשט; 10, AFD, אשט; 11, AFD, אשט; 12, AFD, אשט; 13, AFD, אשט; 14, AFD, אשט; 15, AFD, אשט; 16, AFD, אשט; 17, AFD, אשט; 18, AFD, אשט; 19, AFD, אשט; 20, AFD, אשט; 21, AFD, אשט; 22, AFD, אשט; 23, AFD, אשט; 24, AFD, אשט; 25, AFD, אשט; 26, AFD, אשט; 27, AFD, אשט; 28, AFD, אשט; 29, AFD, אשט; 30, AFD, אשט; 31, AFD, אשט; 32, AFD, אשט; 33, AFD, אשט; 34, AFD, אשט; 35, AFD, אשט; 36, AFD, אשט; 37, AFD, אשט; 38, AFD, אשט; 39, AFD, אשט; 40, AFD, אשט; 41, AFD, אשט; 42, AFD, אשט; 43, AFD, אשט; 44, AFD, אשט; 45, AFD, אשט; 46, AFD, אשט; 47, AFD, אשט; 48, AFD, אשט; 49, AFD, אשט; 50, AFD, אשט; 51, AFD, אשט; 52, AFD, אשט; 53, AFD, אשט; 54, AFD, אשט; 55, AFD, אשט; 56, AFD, אשט; 57, AFD, אשט; 58, AFD, אשט; 59, AFD, אשט; 60, AFD, אשט; 61, AFD, אשט; 62, AFD, אשט; 63, AFD, אשט; 64, AFD, אשט; 65, AFD, אשט; 66, AFD, אשט; 67, AFD, אשט; 68, AFD, אשט; 69, AFD, אשט; 70, AFD, אשט; 71, AFD, אשט; 72, AFD, אשט; 73, AFD, אשט; 74, AFD, אשט; 75, AFD, אשט; 76, AFD, אשט; 77, AFD, אשט; 78, AFD, אשט; 79, AFD, אשט; 80, AFD, אשט; 81, AFD, אשט; 82, AFD, אשט; 83, AFD, אשט; 84, AFD, אשט; 85, AFD, אשט; 86, AFD, אשט; 87, AFD, אשט; 88, AFD, אשט; 89, AFD, אשט; 90, AFD, אשט; 91, AFD, אשט; 92, AFD, אשט; 93, AFD, אשט; 94, AFD, אשט; 95, AFD, אשט; 96, AFD, אשט; 97, AFD, אשט; 98, AFD, אשט; 99, AFD, אשט; 100, AFD, אשט.

- מן שאלה E, 7.
- השמע ACFD, 9-10, E missing; 1, E missing; 5-6, שנתעו 1-2, A.
- אותן E, 10, 122, F, 7; 3, miss. שנתעו.
- הנעשין C, הנשמע E, 9; הכונה והשאלה F, 5-6; כמסר, D, 1.
- אותם ACFD, 9; נהיה F, נהיה ACD, 2, V.
- בחפצם שיתקצו ACFD, 8-9; E, 4; שני אפסר F, 1.
- אף עתה D, 1, A.
- שיתבאר ACD, 8; E missing; 4, E missing; 7-8, שיפלו מעלם F, שיפלו ויעלם E, 3-4.
- הכף AD, 5; זהותות הקצות CD; כי זהותות הקצות AF, 3-4; הבעות F, 1.
- תעיות D, 9; C, 8; E missing; 5-9, X.
- העתקות D, 9; E, 8; דיתחבר F, 7; A add, 1.
- E missing; 10, E missing; 11, שגגתם E, ושגגות D, 6; E missing; נגירות D, 5; AD missing, 1.
- שנתעו F, 10; והשיג D, 9; תכנית D, הכירות AFC, 8.
- E missing; 10, אותן F, 9; E missing; 7, שיסל D, 2.
- מספדין C, מספדות D, המסדות A, 9; E missing; 5-10; מספדות E, 3-4; E missing; 2, XV.
- ואכן E, 11; אותם ACFD, 10.
- והעתקם C, 9; אותם D, 5; יתון E, יתון ACF, 5.
- 2, XVIII-12; כמד D, 12, E, 2, א, 9; E missing; ונחזיקים D, ונחזיקים F, 7; ומסר D, 4.
- ואף שפך A, ושפך E.
-
- כאיות D, 13; E missing; 3, XXI-11.
- ההכחיות D, 10; נפאנו C, נתעו AFD, 8; ונלי ACFD, 2, XX.
- הצידוקין הקדוקים C, הצדוקים המוקדקים AFD, 3.
- ותחילה D, 10; הצדוקים D, 2.
- A, 8; כפך א שיע C, כפך א שיע F, כפך א שיע A add, 1.
- תמימה ושלימה F, 1, XXI-10; E missing; ונכחל.
- E missing; AFC, 10; A missing; 8; D, מי AFEC, 5-6.
- ונלי AE, 5; F, 3; A add, 1, XXV.
- והעתקם A, 7; D, F, 5.
- E missing; 10, 7; כמד CF, 6; ושפך F, 3, miss.
- אמיתות ACFD, 9; E, 5; הנניח miss. 3; F, 2; 2, 1-2, D.
- E missing; C, 12; אמת A, אמת E.
- אפרותה E, 9; וכן EF, 6; F missing; 5; 2-3, A.
- E missing; 12; מוכש ED, מוכש וא' C, AF missing; 3-5, XXX.
- 2, miss. ונחזיקה E; 2, 2.

הוא נוסף אחד יש כפך שהוא משנה נון עשר המתונה והשע יש ספק
 שהוא נעשה בחפץ ובפונה וננוי לטכך הוסף במדע השכל והשמה
 וההנהגה וכן שפחנו שני הנצרים הללו בפר השכל ונרצנו אותם
 בנצח החכמה מצינו שפכה השנה והפונה הנעשים בשמה קשק
 חסד נעים ואיש נעשים אלם בנצח אשר העתקו אותו היתידים מפני
 שיתפזר שיתפזר היתידים על שמה שפזר ויכשר שיתקצצו במצב על
 קבלת השונות ואיפסר שיעתקו שמוערת בעלת הפני שאיפסר
 על היתידים שיתפזרו ויעלמו ממדע השנה ואיפסר שיתפזרו מהם
 העתקת העשיות בהערתן והקבלתן אל קהל עדת הדתים הן איפס
 שיתפזרו על רמיות ושנה ואיפסר שיתפזרו מהם העשיות שפזר
 שיתפזרו חסדו על שנה ורמיות והחכמה והתפזרו על העתקת שמה
 שאם פזר לא נפזרו רמיות ושנה והחכמה חן הדתים שמהם אל
 היתה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה
 נכון שיתפזרו שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה
 חסד שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה שמה
 הוא אותו נצח ואם יצדוק אדם שמה אברהם והערתם וקבלתם
 ופזרם בזה הסגל ימצא צדדים ושרים ונבחים ואין צד שום דופי מל
 שום שמה חן שמה העליתם אשר נצב אותם אל ימצא כלם תכל
 אותם חוקים צדיקים ערקים מפי דתם אשר חן להם חסד כל שום רמיות
 והחכמה וכל שקר ושום וטב מפני שטלם בכל העתה
 ונצרו בכל הרהורים ונצרו צדדים ונבחים וטון שהקדמות אלם הע
 העשית הצדדים והנעשים כהון ראוי שמה צדדים שיתפזרו החק נצח
 העתק ואומר העתקו לו אברהם לב העתקת מוטלה ונקלה שלמה
 והחכמה להם לעדו מהם יתבי איפסר לע שנות החוקים וכל
 להחלק העתה ולא להחלק לא לחק אחרת ולא להחלק חדשה עד
 עולמי שלמים ושמענו מהם וקבלה והערתם צדדים צדדים וטב
 נקבלתם וצדק אשר חן צד שום רמיות והחכמה שמה ואם נחפש
 אה צדדים הנבחים נמצא דתם וחיות רבות על חסד זה הדבר מפני ש
 כל צדדים המערת צדדים ונש טלם צדדים לצדדים ונש טלם העתה
 לצדדים ונחש קבלת עקלעול ידוע ומסר שמה שמה שמה שמה
 צדדים ונחש ונחש הוא ידוע ונחש הוא מוטלה לטכך טון

סד

שקיל הקצה לה שהיא שמורת לעד כח: השמים יגדלו כח: כח: כח:
נאמר מעתה וכדוריה מותמים לעד כח: כח: השמים עליו
פתיחות השמים והאדן וכן אמר זה אמר יי: נוכן שמש לאור ימים
ועד אה: אם ימושו המקים האלה מלבב נאם יי: ועד מותנו ימים
האחרון שבעינים מוקיר על שמירת תורת משה נע עליו
ועד יוסף הדין ועד צאת אלהו כמו שאמר זכרו הורת משק נע
אנכי שולח מלמד נע ועד מציאת קצת משיח מלמד נע עליו
שמי החק הקצטם על דרך כלל ואומרים לא יטה החק והעוה אשר
נעם יי: מאד בעה כעם או נהיה מווקדים עליו ונעם עדינו שהע
מוקדמו לצדקות עולם: לפיכך אין ראוי לתלמוד ולא להמירו: אר
נהיה מווקדים ממת אלהינו לעשות נועם שטם לבד כען אשר יעו
עדינו לעשות חק אחד ק שנה לבן אי איכסר לשנות החוק הקודם
חק שנה אצל בראי מורה ק שנה לבד נראה ונעם זיהורו ועשייתו ולפי
אם יעה ד חוק אחד אחריו לבד אין שום שינוי וקילוק נועם בחוק
הראשון ואינם נאמרים עליו או נהיה מווקדים על עשייתו במקום
כען מה שישינו לעשות חק אחד בארץ מצרים הילכך אין ראוי שישינו
או יחליכנו כען חק מצרים: ועד אם יענו לעשות החק הקדמון נאם
אשר חנון מאדן מצרים לבד לא שנה החוק הראשון ולא נעם לבד
עדינו: או יהיה החק ודעו צדוקים לעלה כען שיאמר לבד עדינו
עשי זה החק כל ימי היות עהר חזקל מושך: לפיכך נעם לא יכירו חק
חזקל אין ראוי להמיר החק הקדמון נעם לא לשנות: ועד אם יעה
נעשייתו אחר יבשר עהר חזקל ופסיקתו כבר אין שינוי נופל על
חק הראשון: וכן שיאמר להם מושך: שחלק חמשי יי: וזה חק אשר
לא מועד עתה ונעם ומוקדמו לא נאמר לו אלא לצדקות
ולא למאן שנה החיכסר שישימוהו הצדקים על חסר יענו נעם
חק שט חנון מחנו: ישינו על זה הקיצר ונאמר אי איכסר שהורה
זה החלק החמישי מפי צומט החק הם נודעים או אצל הישר החסור
חוק עצום הם חסר צדוקים: הקצורים כבר צדקו מותם והקצרים כבר
זמנם נודע אצל המטה צדקי: על ספק אצל אצל המטה חנון שנשאר
חוק השט כבר נודע ונכבד למטה צומט החק הראשון כבר קצב

1-II 3, E missing; 4, ACD; 8, AFCD; 10, D missing; 12, F missing.

התדירות AFCD 9; דמניא AFCD 8; E missing 6.

6, AECD אח.

לכך דגל וזוהן ועוד AFCD add 5; שנינוי FD, שנינוי AC, 4; E missing 1-5.

מבצתי אנשים מקניסים לגזת מן השכל על שינוי חידוק (חידוק, F) הוא.

ועוד מבצתי אנשים מקניסים לגזת מן השכל על חידוק שינוי החק

שזע C, ד' F, 9; מכלים E, 8; אדכיר E, 7.

והקמות דגל 12; דיך אלג E-10; אותן E, גזתה AC, 9; השינוי 8, AFCD missing 4.

ממית 2 חכמה ומחיה 2 חכמה E, 8-4; כשגש הזג F, 2-3; ואחר 1.

9- A add כך.

שימית ויחיה D, 13-12; גת E, כל אלג A-8; יתדמה דכנו, יתעלה דכנו C, 7-6; F missing 5.

היא FD, 7; עלמים AECD 3.

שהוא מקום נחזות שכרם שכרם ואמזל עמלם E, 4-12; נגדג AD, 5.

A missing 4, 10-11; דה AFCD 9; עלדה הדיך שאג E, 7-10; עונשם ועמלם D, 4.

דה FC, 4; נתינת 1.

E missing, הוג AFCD 11; בתונת A, 9; על D, 8; אהחלפם F, 5.

ותחלפותינו AFCD, וחלפתנו E, 2; שנוי 1.

חק AFCD 11; כחק D, 8; E missing 6, 3-12.

וכחק D, 8; היא D, 4; ודומתו AFCD 2.

-

צותם mss. 4; הוקשו D, 3.

ההיקשה דה, ההקש דה ACE, 2הקש: דה F, 10-9; E missing 4; AFCD missing 1.

E missing 1, AFCD 12; צדג A, 9; D missing 4; גין המות AFEC 3-4.

ואשר A, 12; חוק F, 8; 2' E, 6; חוק E, חוק העול C, 1-2.

ויש לו כשות אהנפץ ממנו והעיר מעלי D, 5-12; E missing 4-7; מלג D, 2.

החק הנפץ והנפץ דגל צי ציפער שיפץ ממנו השינוי צת החק ואת המסווה מפני שיש לו דגלי

חק E add 10; ממנו ויש לו כשות.

מות E add 13; החוק F, החק AC, 8; E missing 5.

לד C add 14; לו דגלי F, 13-14; ואלג A, 8; D missing 4, 13-14.

שיביריחהר ECD, שיביריחהר AF, 9; מכריעו mss. 5.

ACD, 12; והשינוי A, 11; בלגונה D, בלגונה גזירה A, 4-5; שד EC, 3.

בלגונה גזירה E, 1-12; גזירה 13; ציג F, ציגה.

שיפער דגל שגי ציפער mss. 2, 11-12; גזיקיש C, גזיקיש AE, 9; מתנה AEC, 5.

גזיקיש E, 7; הדרנו E, 6; דה ההיקש AFEC, 5; דה הקודש אלג D, 4.

E missing 2.

הקשו A, 4; שזג FD, 3.

[illegible]

- אעפי ד, 6; E missing, 5-2; והשכל וליה החזיקה את חזקו, 5-1.
- טיפוח ד, 13-III; קידם E, פחכה add AF D 12; מאמר D, 7; E missing; כזר, 3; F missing, 2.
- mss. 10; E missing, עד עולם AF D 8-7; זיוה אחד mss. add 6; פלעלד E, את עזר, 3-2; add 216, 216 גזלתו D, 216 גזלתו AFC, 12; קל add.
- וחד' ד, ווקשין השניעי AE, 9; שנת ושנת E, 6-5; וזכר D, וזכר, 4; ד, 1.
- כך AFC, 9; D missing, 3; VI-8; מאמר E, 7-6; שיהיה חף, 3-2; V.
- תורת, 11; וכשחפשנו C, וכשפשונו D, וזחפשונו E, וכשפשונו F, 5; מן חף C, 3; אחד F, 1.
- משה, 10; הנזלדה D, הנזלדה A, 8; וזרדוקיה E add, 4; זכר, 3.
- C missing, מסות AF, 10; ושפירת E, 7; זכירת מסה, 4-3; היא AFED, 2.
- המסות add ד-7; נתוספו FD, ניתוספו AEC, 5; נעיעות, 3.
- עד F, 12; הנעשה D, 9; לפי D, 8; מ' E, 7; כמו D, מסו AFEC, 2; 1, X.
- ואתענות D, ואתענות, 3.
- גשנה D, 11; פמבולותיו mss., 8; חזק D, 7; EF missing, 6; AE missing, 2.
- זעועל E, 10; שנעשה F, 5; E missing, 6-5; למעשה F, 3; זכר, 2.
- D missing, 7-6; מתיר E, 5; עשמו E, 4.
- מסות A, 5; זלגה C, 4; זוכה D, 2; שפוחה E, שפוחה D, שפוחה AC, שינוהו F, 1; XV.
- 21. שפירתה AF C, וזשפירתה D, 9; פחזיזהו F, ויחזיו D, ויחזיזהו A, 7; E missing, 10-7.
- וישלז שכך 216 על שפירתה mss., 12-7; E missing, 6; הנעים, 3.
- חיקר E, חקר D AF C, 12; את A, 8; C missing, 5; כאן AF C D, 2; E missing, 3-2.
- F missing, 9; E missing, 8; פשינותיהם E, 5; וזנזלו E, 4; מעל'נו mss., 2.
- פקכשלת mss., 1.
- מאמר F, 11-12; כי C add, 8; יט add AF C D, 4; טענות mss., 1; XX.
- A, 9-8; A missing, 7; שפשתה נאמר 2 סיני E, 7; XXII-7; ויחזיזהו A, 7; E missing, 10-7.
- שפשה שמו D, שפשה שמו AF C, 11-12; כמו שחשנו D FC, כששחשנו.
- זכר AFEC, 11; שפשתה נאמין C, שפשתה נאמין AF, 5-4; הנאמין D, 1.
- והפיריות add ד-7; ההרים E, 7; כשמות AFED, 6; שזר, 3; המים D, 2-1.
- 5, E, וזחזקיהם A, 9-8; וזחזקיהם E, 5; XXV.
- 16, AF C D missing; 12, EC; 7-8; ים צור ים צירון AFEC D, 8-5; ימו D, 4; mss. missing, 2-1.
- E missing, 5-2.
- כנאד D, 9; E missing, 11-9; זק E add, 7; מדכר E add, 2.
- זדמת add 4-3; mss. missing, 3.
- עד mss., 13; כמו שנאמר D, כמו שן EFC, שן A, 8-7; XXVI.
- D, זחיות סיני FC, סיני זחיות A, 7-6; וזה A, 3; אשכ על המדכר add AF C D, 2.
- כתיב D, שן AF, כדכת' C, 11; AFC missing, 8; D missing, 9-8; זחיות שם סיני.
- שחזר'פו mss., 13; E missing, 10-7; וזנזלו, A, 3.
- C missing, 13; וזופיע F, 7; שחזר'פו add D-5; C missing, 4.

[illegible]

- [illegible]

א. יצא אורח. אחר הקדמים האלה שיש חסות אורח מחפשים עלול
ו. וקראו כי יאמר שני קין וקטר. חסד וסלג עשו שאלה
היה שנת אדם צונונוס אורח בשם שהורו צונונוס להשא לבנו ונ
א. אדם יאמר. נצח אומער שופר חוק השע מצלשי. השוכ א
חוק מתייב וזו העלה חפץ שצונו אדם עשו לצונו וחתול
יהונם והחוק לא תדריך ההר מצלשלא טרצאו זולרש ואם
זולרש לא שאלו לחיהם. ואחיו יודעים שאלבב צאת השק
הוא החיות אסורות. ובצטל אסורים עה אברהם אברהם לאור
ע. אחרות אה. אכל צונו אדם עשו לצונו חפץ שאלו חצונו צנו שנים
ח. חק והם ועל כרחם שאלו אורח ואחר כך טון שרש קשים טאקרו ואחרות
נ. וצטל ההר הקוא ולא שאר קיטח תקוול לצו אדם וזוהא זה קדצ לאו
ז. אכל סוס הטס צמי חלו וצב קיטחו תקוול לפי טרו חפץ שהוא יודע
שחחול אכל ולבך אטלר ועזרת זאין עליו ענש הטס. וטון שטרצא
צ. אין קיטחו תקוול אפ ילעט צווס הטס ובהאול עכלה בחוצר עשיר
א. אפסרשם ואכל. וטון שטסם לחין נוסברצב עכלה קיטחו ונאסרה
א. אטלר וקשיון בשע ומעשה קין הקישו ואחרו צאן שהינ אהקט איו
נ. עז שאלו האור חיהר צענונל ואחר כך נשהר חק ועזר על כל הורנו
ו. וזענש צפא ולס צרכ. השוף. אין שני חק יאיו חזו הקשיון חפץ
ט. טוטרין טאמר טנו להרונ אה הורר עליה עדים ושופט טנו להרעופ
ט. טיהו העדים הורנפ אה הורר צדיהם טנו שז יד העדים תהא צו
ט. טאטוע. וטון חיהר קין להכל לא טאטו עדים ולא טאטו שם שופט כדי
ש. טעשו משכשקין ציו. לביכ לא טאטו קין הינה. אכל פירע הקצה
ח. חזנו צפירענות טאטו טענונל צפירענות ואחר כך פון טרים
ט. אדם וצרו ועצמו טאטו צי. להרונ הורר טנו שז טאטו שופט דם אדם
צ. צאנס דמו ישכך. והקשיון השלשי חק הקרצונו אחרו שם סהיה הקרבן
ח. חוור לכל אדם ואחר כך טאמר עלכל אדם אלא לבט אהרן לבט צב אדם
ח. חזה הוצר הרצה שני חק. השיבות אורח ואחרת אין זה חשנה חק
ח. חפץ שאין לאיה טאטו צבל הקרצא שכל צב אדם היו ישאום להקריב קין
א. אכל שזיא קדור לבטו שהוא צוהר לחקן או נכא חזונה אשר הם דומים
כ. כטון צולטק דומה הם היו מקריצים קרצוה. אכל שאר צב האדם לא היה
ח. חוור להם להקריב אין לא היו חוורשאים להעש קרבן. לפיכ א חוורק עשיר
ח. חוורשאים מקרב צמורה כל שני וחלק. והיכע אחרו טאטו שהור

- ובתחילה C, ונתחילה F, ונתחילה D, 12; הקה D, 11; שכזר נאטרה F, 4; D, 3.
- אין AE, 4; ונאטרה D, AFD, 4; השטח AF, 2; תשובה זו השאלה E, 6-2.
- צפי 11; E missing, 9; שטח A add, 8; ונאטרה E, 4-3.
- כשזכה 12; קרן AFD, 9; AFD missing, 5.
- ממשק 12; F missing, ונאטרה AEC D, 11-12; קרן AE, 10; אטורה E, 3; שטח 2; E, 1.
- D, 5; תדומה F, תודמה D, קודמין AEC, 3; שהיו FCD, 2; מילה E, והמילה F, והמילה 1, AFD C missing, 10; אפיכך AF, 7; D missing, 8-7; E missing, 2; VII-7; שטחית.
- הקישור ונאטרה EC, 4-5; סגורה אצלו הקישור ונאטרה אצלו AFD, 4-7; והקישור והמילה C, 3; A, 10-11; C.
- 1-2, E missing; 2-AF add; 9, A missing.
- השטח F, 7; תשובה E, 9-7; היתר E, 4.
- X הק D, 13; שטח E, 11; מה AFD C, 10; אפילו AFD, 7.
- ונאטרה AFD, 11; F missing, שינוי E, 5; מתיר C, 2.
- עשית D, 12; ונאטרה F, 9; E missing, 7; E, 4; AFD missing, 1.
- 2-AECD add; 11-2.
- 2-EF add; 7-D add; 9; תער E, 10; עצה E, 9; D add, 7; אף 2-EF add.
- XIV 1, F; 12, A; E missing, 11; F missing, 5-6; A, 3; ונאטרה AFD C, 2; והעצה F, 1.
- 1, 5-15, F; 4-A add; E missing, 4; הקצה A, 4; אף D, 3; D missing, 2; והקצה 1, missing; 16-XVII, 3, E missing.
- ה' D, הקצה A, 9; כעת D, 7; אף E, 1-XVIII, 7; נאטרה E add, 6; D missing, 5.
- 2, E; 12-XIX, 9, E; תשובה אין זה מהיב שינוי הקצה.
- מכאישין D, 5; הפסוקין AC, 4; AFD missing, 2; מסדה D, 1.
- XX 2, AC missing; D, 6; ה' D, 6.
- 1-2, E; 13, C; נודע AFD C, 10; E missing, 7, XIX-9; ונאטרה E add, 8; AFD missing, 8; ענינו 2, E.
- 8, AFD; עמה C missing.
- 5, A missing; 8, A; F, 11; זכר 8, A.
- 2, C; 6, AEC; הנכדדים D; ונאטרה F, 8; ונאטרה E, 10; indecipherable.
- XXV 4, C missing; D, 5; EFD, 8; עניני 5, EFD; D, 4.
- הק F, 10; ונאטרה D, 7; שני 2, E; 6-XXVII, 2; E; D, 5; מעין E, 4.
- הנני mss., 14; אנה D, 7; אף 4, A.
- כף F, 12; שינוי F, שינוי A, 9; משנה החק הזה C, 10-8; שצין mss., 6-7; אמש עשה AFD, 3.
- 2, mss.; E D missing, 13; אנה A, 12; אנה A, ונאטרה D, 7; ונאטרה mss., 5-6; הקצה 2, mss.
- XXVIII 4, C; 5, F; 8, FD; 9, A; מנה ונאטרה.
- 6-6/a, 3, E missing; 9, F; 14, D; ונאטרה.
- 1, 5; ונאטרה AFD C add, 11; אנה A, 6; הוכיח C, הוכיח AFD, 5; אנה A, 1; ונאטרה D, סרה F, 62, A.

[illegible]

- כך AFCD 11; וכן F, 9; תוכניתו F, תוכניתו AC, 8; ואשונות A, 5; וזההתאורף F, 1.
- ואופ' F, ואופ' ACD, 11; אע"פ D, 7; ומידוענו C, 2.
- עיזות, 14; F, 4-5.
- אצ"פ A, דף ע"פ AFCD 15-; דופי, 15; יאמר F, 3; AFCD missing; 1.
- 2, 2; כ"ד; D, 7-8.
- מהנצי"ג D, מהנצי"ג AC, 6-7.
- שהוצ, 11; AFCD missing; 8.
- דשאשו, 10; הנודעת D, 7.
- אכ"א, 10; יאדשו"ף D, 9-10; AFCD missing; 5; ואצ"פ מהם אופ' אצ"א הזכרמים A, 1-X-4.

X

- אכ"א, 12; זמרישק אצ"א AFCD 8; אכ"א AFCD 3.
- יאמר A, 1-XIII-11; ש"ז F, ש"כ A, 9; אע"ז D, 1.
- כי AFCD 13; א"ל C, א"ל F, 7.
- אצ"א D, 9; אצ"א AD, 8.

XV

- וכת"ז F, 5; הדג"ג FC, הדג"ג AD, 4; הדג"ג AC, 3.
- 8, F (margin) נ"ל.
- כהפ"ר D, כהפ"ר ACF, 10; AFCD missing; 9; אופ"ר AFCD, 8; אצ"א D, 6.
- א"ז F, 12; AFCD missing; 11.
- אופ"ר AFCD, 8; ש"א F, 6.
- ע"פ, 11; AFCD missing; 10; ש"א א"פ, 6; AFCD, 6; ז"שכ"ל F, 4; אשונ"ן C, 2.

XX

- אעתי"א היר"א שהם מתא"פ"ם D, 2-XXII-8; א"ל F, 3.
- ומהעת"ה א"ל העת"ה " " D, ומהעת"ה אהעת"ה הם נוסעים AFCD, 5-3.
- אש"הם F, 3-4; דהמ"ג"ם AFCD, 1.
- כ"ז C, מ"ה F, 6; F missing; 2; שהעת"ה D, 1.

XXV

- 1, FD אפ"ש"ם; AFCD missing; 7.
- 6, C תמדות.
- 3, A דהכינו"ת.
- 1, AF ד"הכ"ם D, ד"הכ"ם AFCD, 6-7; אש"הם F, 11; מדיד"ר ד"הכ"ם.
- 6, A אצ"א.

- את add AFCD-8; שהזינו, 5; מה A, 4; חוץ, 3; וציפשו, 1.
- זרנצי, 10; והורצות C, וזדקזות D, 8; ושיפכו add A-5; שזחזו F, 3; וזיכך, 1.
- המצוה, 9; זצדף C, וזדדף D, 8; זצדף המצוה וזמלת התורה F, 9-6; המדע, 10.
- היה A, 6; ונשתתו F, 3; F missing; וזגז, 1.
- V 1, add A-11; וזגז add FCD-10; וזגז F, 5; וזדקזות וזמלת C, 3-4; AFCD missing; 2, ונשקד, 1.
- וזגז וזדדף A, 9-10; וזמטטטט, 1.
- וזדקזות F, וזדקזות AC, 7; וזדקזות C, וזדקזות הדקזות F, 3; וזגז, 1.
- שזיזות F, 10; וזגז, 10; וזגז, 9; וזגז, 8.
- D, 6; F, 11-12; F, 8; כי, D, 6.
- דסד, 14; כדב' F, ככזת D, ככז AC, 10-12; AFCD missing; 7, שניח A, 3; דוסים add D-2.
- X 5, F, וזגז C, וזגז, 11; כזינה F, 5.
- וזדק A, 9; וזגז D, 6; וזגז F, 5; וזגז add D-3; וזדקזות D, 1; E missing; 3, XV 1-.
- כדדד, F, 11.
- זשזזות, 9; שזגזין ע, שזגזין F, 4; וזגזין F, 2; וזגזין ע, וזגזין, 1.
- יזעזז דזדד C, 11-10; וזגזין A, 4.
- שיפזי F, שיפזי A, 6.
- XV 8, F missing; וזגזין F, וזגזין AD, וזגזין, 1.
- מוזיז-זשזזין D, מוזיזין C, 10-XVII; שיזיז D, שיזיז E, 9; וזגזין E, 7; וזגזין A, 5; עזיזין, 1.
- AFC, 7; וזגז F, 4; E missing; 4-8; וזגזין D, וזגזין F, 3; וזגז E add, 2; וזגזין, 1.
- שזגזין D, שזגזין.
- וזגזין F, 10; וזגזין, 8; וזגזין F, 4-6; AFED missing; 2, וזגזין C, 2-3; F missing; 1.
- זשזזין D, 11; וזגזין, 11; וזגזין, 11.
- 2-3, E, וזגזין C, וזגזין, 9; DFEC, וזגזין A, וזגזין, 10; C missing.
- XX 2, AFCD, וזגזין, 11; וזגזין.
- וזגזין F, 10; וזגזין A, 1.
- 2, A, שזגזין, 5-6; E missing.
- שזגזין E, 11; וזגזין AFCD, 6; וזגזין AFCD, 3-4; וזגזין E, וזגזין AFD, 1.
- שזגזין D, 13; וזגזין EC, 10; שזגזין F, שזגזין C, שזגזין D, 7; כזד שזגזין E, 5-7; וזגזין CED, 1.
- XXV 2, F, וזגזין, 4-XXVI 2, D missing; 13-XXVI 2, E missing.
- 8-F, וזגזין, 10-11; F, וזגזין.
- וזגזין C, וזגזין add AEF, 11; וזגזין D, 10; וזגזין וזגזין וזגזין, 6-8, E.
- כז, D, וזגזין וזגזין, 5, E missing; 5, F missing; 5, XXIX 5; וזגזין A, 2; וזגזין AFCD, 1.
- 6, C, וזגזין, 5, XXIX 5; AFCD missing.
- וזגזין A, וזגזין C, 10; וזגזין וזגזין וזגזין, 6-9; כז, E, 4; וזגזין E, 3.
- XXX 2, F missing; וזגזין A, וזגזין, 10; כזגזין.
- 5, miss. וזגזין D, וזגזין AFEC, 7; וזגזין E, 5; וזגזין, 5.

- [illegible]

- XXX 1, A נתן; 5-6, C דבר, יתעלה דבר 8, CD missing; 12-63a. I 1,
AECD ושינוי, F ושינוי.

- ע"א 10, AFCD ; ה'הו"א ; C, מ' ; א'ח' ; F, 5 ; F missing ; 4 ; ו'ה'ע'י'ת, C, ה'ע'י'ת, E, ו'ה'ע'י'ר, 1.
- ש'כ'ר, E, 8 ; מ'ח, EC, 3 ; E missing ; ה'ע'י'ת, E, ע'ז'ר'פ'ה, F, 1.
- ה'ע'י'ן ה'ד'ה, EC, 13-14 ; א'ל, F, 8 ; E missing ; כ'כ'ת, A, מ'-6 ; E missing ; ב'י א'ת'ו ה'ח'כ'א, א'ל, נ'ר'ע, 2-5, AFD.
- א'ע'ש'ת, E, 12 ; א'ל, D, 11 ; ש'ל'א, ז'ע'ש'ר, AFCD, ש'ל'א, כ'א'ר, E, 9-10 ; א'ע'נ'ו'ת, E, 4.
- ה'א'נ'ש'י'ת ה'א'ל'ה, mss., 12-13 ; א'ת, F, מ'.
- א'ל'ה, C, מ' ; ש'ל'א'י ה'י'ה, D, מ'-6 ; ה'א'נ'ש'י'ת, E, 11-3 ; ה'ע'י'ת, 1.
- A, 3-4 ; א'ת ה'ע'י'ד'ו ש'ט'כ'י'ת ו'נ'ט'כ'י'ן ו'מ'ע'כ'י'ן ז'ע'ר' ו'ש'ד'ה, א'ל, נ'ה'ר'א, E, 8 ; VII-1 ; ה'ע'י'ד'ו, 1.
- א'ת'ם, א'ל'ה, A, 6 ; ו'נ'ט'כ'י'ת-ה'י'ת, FD, ו'נ'ט'כ'י'ת-ה'י'ת, C, ו'נ'ט'כ'י'ת, ש'ד'ה ו'מ'ע'כ'י'ת, ש'ט'ד'ה ו'ז'ע'ר.
- א'פ'י'כ'ך, E, 9 ; ו'מ'ע'כ'י'ת, FCD, ו'נ'ט'כ'י'ת, A, 6 ; ע'ש'ר, כ'ך, 1-2.
- א'כ'ך, FD, 8 ; E missing ; 2-X, 5 ; F missing ; 4 ; ע'ז'ר'פ'ה, AFCD, 3 ; E missing ; 1-2 ; א'ת'ו, F, ה'ז'א'ת, A, 2 ; א'ת, 1.
- כ'י'ת'ה, D, 11 ; א'ת'ם, D, 10 ; ו'ז'י'ו'ה, F, ו'ז'י'ו'ה, A, 8 ; ו'מ'נ'ע'ת, E, א'ת'ם, C, א'ת'ם, AFCD, 3-4 ; ה'כ'ת', 1.
- ה'ת', D, 2 ; ו'ה'א'ת'ר, 1.
- E missing, 10-X ; י'ש'ו'ע'ת, F, 6 ; ו'ר'י'ח'ו'ק, F, 5 ; ו'ר'א'י'כ'ת, D, 3 ; ו'ע'י'ו'ת'ם, D, ו'ע'י'ו'ת'ם, C, ו'ע'י'ו'ת'ם, 1.
- ה'א'נ'ש'י'ת, A, מ'ת'מ'ד'ת, D, 10 ; ו'נ'ע'י'מ'ו'ת, E, ו'נ'ע'י'מ'ו'ת, A, 9-FC ; א'ל'ה, E, מ'-6 ; א'ת, F, 2 ; א'ת'ם, 1.
- ED, 8 ; ו'נ'ע'י'מ'ו'ת'ה'ם, F, 8-7 ; ו'א'מ'ר, כ'ש'ם, D, 6 ; E missing, D, 5 ; ו'ח'ז'ש'ר'י'ן, D, 3 ; ה'ת', D, ה'י'ר, 1.
- נ'ע'י'מ'ו'ת'ם, C, נ'ע'י'מ'ו'ת'ם.
- כמו, E, 11-12 ; ה'כ'ו'פ'י'ת'ם, ח'ז'ש'ר'י'ן, D, 10-9 ; ה'ת', D, 8 ; ש'י'ע'ז'ד, D, ש'י'ע'ז'ד'ם, EC, ש'י'ע'ז'ד'ם, A, 6 ; ה'ת', 10.
- ז'ע'ר', A, א'ת'ם, D, 10 ; ה'כ'ו'פ'ר'י'ת, C, ש'ה'כ'ו'פ'ר'י'ת, AFCD, 9-8 ; E missing, 6-XV, 5.
- ד'י'ח'ק'ת, C, 6 ; A missing, 4 ; ע'ז'ר'פ'ה, D, ע'ז'ר'פ'ה, 10.
- א'ת'ו, א'ל'ה, C, 6 ; ע'ז'ר'כ'י'ת, AFCD, 6 ; א'ל'ה, F, 4 ; E missing, AFCD, 2 ; ע'ז'ר'כ'י'ת, F, ע'ז'ר'כ'י'ת, D, ע'ז'ר'כ'י'ת, 1.
- ת'כ'ע'ו'ת'ם, C, 11 ; ה'מ'ק'ו'ת, AFCD, 10 ; E missing, FC, 9.
- ו'נ'ע'י'מ'ו'ת'ם, E, 9 ; מ'א'י'כ'ת'ם, D, 8 ; א'ת'ם, A, א'ת'ם, FD, 6 ; א'ת'ו, ו'ע'ז'ר'ו, D, 5 ; ו'י'ש'א'ת, F, ו'י'ש'א'ת, 1.
- ה'י'כ'נ'י'ע, D, 7 ; ת'א'ר'ת'ם, D, ת'א'ר'ת'ם, AEC, 10.
- ו'א'ל'ו'ת'ם, D, 9 ; ו'ר'א'ו'ת'ם, C, 8 ; E missing, 2-XII, 2.
- ו'נ'ע'ז'ר'ת'ם, mss., 6.
- ו'מ'א'מ'י'נ'י', F, 8 ; א'ש'ו'ת, CD, 5 ; ת'א'ר'י, F, 2.
- ו'כ'ך, A, 10 ; ו'א'פ'י'כ'ך, E, 5 ; ו'א'ל, AE, 1.
- א'ת'ם, ו'ה'ק'ל'ו, ו'ז'ד'ו, ה'מ'צ'ו'ת, A, 2-XIV, 10 ; א'ת'י'ת, א'נ'ש'י'ת, D, 9-8 ; א'ת'י'ת, A, 4 ; ב'ט'ו'ל, א'ת'ו'ר, 2-3, XV.
- ה'ק'ל'ו, ו'ז'ד'ו, ה'מ'צ'ו'ת, E, א'ת'ו, ו'ה'ק'ל'ו, ו'ז'ד'ו, ה'מ'צ'ו'ת, AFCD.
- ו'פ'ו'ר'ע'ב'ת'ם, D, 10 ; כ'ת', C, E missing, A, 6 ; ה'ת'ז'ר'ת, 2.
- ב'מ'ש'א'ו, D, 10 ; ו'ז'כ'י'ו, D, ו'ז'כ'י'ת, E, 6 ; מ'ע'ט, mss., 3-3 ; א'ל, E, 3 ; ע'ז'ר'כ'י'ת, D, א'ל'ה, F, 1-2.
- א'ל'ה, AFCD, add, 727, E, 727.
- כ'ת' ז'כ', E, 4-7 ; ה'י'ז, A, 2 ; ו'ה'פ'י'ר'ע'ו'ן, 1.
- ו'מ'ד'ר'ג, EF, 10 ; ו'מ'ש'ל'י'ת, EF, 7 ; ה'מ'ק'י'ת, E, 4 ; נ'ש'א'ת, E, 1, XVI.

- [illegible]

- XXV 1, E missing; 5, E שאינן; 6, C עיתורי; 7, C הויזנות; 9, EF שדוג.
 - 3, E missing; 5, AFD ארעיני; 7, AD ודפדפיקא; E, ודפדפיקין; F, ודפדפיקין.
 .. 4, F יזדנת; 8, D יזדנת; A, 7; וסאנר; E, 5; הנעלמית; D, הנעלמית; F, 4.
 - 5-E add; C missing; 10, D התיכונה; D, 8; 2 מחסון; D, 6; הדיק; 5-E add.

והקיים וכל דבריו אחת שהוא משלם שני ענין ליהיון ..

אחמיל צביאור וו המולה צביאור א עינל וא נצי

ואקדם צביאור ענין ליהיון

הקין חמלם כלה ומללם פשר מלפניה וכן אחת חמלם

שני הוצרים ועצמו הצורים צביאור איפאר שישתמש לצביאור

אויצוך שלגו בעתהשתלם צביאור להטיר אי זה הוא המושג

ומי הוא הנפול שצדק מפע שיש לאות עצמית והנחיה פשר

הצורים לגו אי זהו המוצחר מהם למללם חמלם חמלם חמלם

הוצורים ונאמר נחון ונצוק חקנים ההם ירדע לגו חמלם חמלם

וחמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

לגו וכן פ זה הדבר ידוע וחמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

כך הוא שהוא חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

כעצמם כלותם אחרים וחמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

וזה הדבר ידוע כל עיקר השלם ומעט וחמלם חמלם חמלם חמלם

הוא הקל והדק ששלם והם הצמחים והנשפים וידוע וחמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

הם נכחים וכיון שהוא חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם חמלם

1952

- בריגתו E, מ; והיא C, 3; והלך D, 2; מתויד F, מתויד 1, 1.
- הנטל CD, והנטל AFE, 4; הנכח D, 8; מ; A, 2; הו; 1, 1.
- הסיגל D, הסיגל C, הסיגל F, הנטל A, הסיגל 10; וזיכור E, 4; שהו; mss. הו; 1, 1.
- ומותן FCD, 10; והיא D, 4; וזיכור F, וזיכור 12, 3-2; שזנעט D, שזנעט 1, 1.
- כת' עין וזיכור D, כת' עין וזיכור FC, כת' עין וזיכור A, 6-4; AFD missing; ש' צד, 1-2, 1.
- ש' F, 12, E, 12; והנכת A, 10; AFC missing; 9; והנכת והזוהכת E, 10-9.
- ומפעת D, 9; mss. missing; 2; היא D, וזוה A, 1; הו; וזיכור 1-2, 1.
- mss. missing; 8-6; וזוה E, 2; וזיכור 1, 1.
- 2, זיכור וזיכור A, 2, זיכור וזיכור F, 2, זיכור וזיכור E, 6-4; הנטל C, 3; וזיכור 1, 1.
- missing D, וזיכור E, 10; 2, זיכור וזיכור CD.
- היא AFECD 5; והפעת D, 4; והנכת mss. 3; שזנעט A, 2-1; התיכור 1, 1.
- וזיכור mss. 10; וזיכור F, 5-4; 3, זיכור D, 3; כי 1, 1.
- mss. missing; 8; זכר D, 6; שהו A, 4; מכר 1, 1.
- שהיא מלוקה E, מלוקה 2 A, מלוקה מלוקה D, FCD, מ; והנכת A, 3; ומזכרת D, ומזכרת 1, 1.
- מועצת וזיכור AFC, 10-9; שהו AD, 8; זעמא AFEC, 6; זיכור הזכרת D, 3; וזיכור 1, 1.
- מועצת וזיכור E, מועצת 10, AC, 10; מלוקה D, עזות AF, 8; וזיכור F, עממט E, עממט 1, 1.
- עזת E, עזות A, 12-13; הם 1, 1.
- המטמטים C, 9; מלוקה E, מלוקה 1, 1.
- שיה E, שהיה D, 5; זכר D, EFC, 3; הם זיכור 1-2, 1.
- זיכור מכר כל העזות מוכלים זעמא עממט וזיכור שהו E, 12-2; שזכר D, הזכר 1, 1.
- וזיכור וזיכור F, 10, XIX-12; זעמא 9; שזיכור F, 9; זכר F, 6; מכר F, 4; שזיכור 1, 1.
- זשזיכור E, 9; עזת A, 4; השוט A, 5; זיכור AD, 2, 1.
- עזת E, מועצת וזיכור AFC, 3-4, 1.
- זיכור D, 10; זכר A, 9; שזיכור זיכור AFC, 2; שזיכור זיכור E, 3-2; זיכור 1, 1.
- כדמותנו A, 9; וזיכור A, 4; זכר mss. 2; שזיכור 1, 1.
- 4, XIX-10; D missing; 9, XIX-10; זיכור A, 6; ומזכרת D, 5; ומזכרת F, 4; שזיכור 1, 1.
- מכר כמותנו זיכור E, מכר F, מכר A, 1, 1.
- זיכור D, זיכור E, זיכור AF, 11; ומזכרת AFEC, 6; ומזכרת C, 3; וזיכור 1-2, 1.
- מועצת mss. 11; ה' D, 5; זכר E, 3; זיכור הזכרת 1-2, 1.
- וזיכור E, 3-4; זיכור 1, 1.
- זיכור D, 9; המלוקה AFC, 6-5; זיכור E, 5-6; זיכור הזכרת 1-2, 1.
- עזת AD, 14; זיכור E, זיכור AD, 6; עזת D, 2; missing D, ידי AF, 1, 1.
- missing AFC, 12; זיכור D, 10; זיכור D, 8; ככת E, 6-5; missing D, 3; וזיכור 1, 1.

- [illegible]

- [illegible]

[illegible]

- בפע' F, נספ'ים AECD, 12; נתן 12 חכמתו אלה E-9; missing E, היזר A, היזר D, 4.
- ורגזתה ועזתה יודעים E, 12-III; והזכר q, mss. 9, ויודע FCD, וזדע A, 5.
- 167. A, 12; גושט אחר זולתה כדע הקבן שהז 8-13.
- נכד ונאדל, 12-11; missing A, 10; ארזים E, 4; missing D, 6; יודע mss. 1.
- כיון שהז גרז, 11-9; missing E, דאזר C, 8; ונחשתי A, 4; דמזתי E, 6; שהז A, 3; missing E, 2.
- 11-12, F missing 9, VII-11; וזלזלם F add 7; AED missing 10, VII-7; שנותיו F, 6; ימזתיו E, 5.
- שנותיו וחיו C, ימיו ושנותיו.
- 10, F; שנותיו 12.
- F, וכן A, 12; עזודותו, עזודותו 11; ודיכית שנותיו ועזודותו A, 10-11; ככך E, 3; כדע E, 1.
- 216. 11; זכר E, שכר 10; פשטו FC, פשטו ED, 7; ותזותיו A, 4; וזכר D add 1.
- X שהז עזלם 10-11; עשיית D, עשיית E, 2; אחד F, 1.
- ושנותיו E, ושנותיו 12; וזכריהם A, 11; עז F, 6; אלוהינו A, 4.
- הכת' אלה E-9; העזר A, העזר F, 6; וזלזל D, 3.
- missing A, ההקדמי 12; F missing 11; missing mss. 3, נחשו AD, 1.
- E, 4-6; דן A add C, 5; ארזי וזרזי F, גזרז וזלזל C, 4-5; missing mss. 3; מפני AFED, 1.
- נתן mss. 12; ותש D, תשש ודך.
- XV 8, F; יזרז, 11; יזרז D, יזרז F.
- דה ההקדמי 10-11; זדע A, 7; אהזים D, 3; פיתוכיו F, 2.
- 2, פשיחות C, וזייעדתי C, ושנותי E, 5; החכמות E, 4; אתו C, אתו AFED, 2; וזרזת C, 1.
- זי, 10; ונזכר D, נתזכר 9; זמזוזת D.
- הפיתוכים 11; שזמה D, זמה E, 4; שמההר C, 3-4; מהההר E, 6-2.
- שאין 12; ככזים " דככזים או ככזים AFEC, 11-9; F missing 8; missing C, ועשו F, 7.
- XX 3-4, A; כדע 10; E missing 10, XXI-5; הפיתוכים וזוזזים A, 3-4.
- וזלזל הפיתוכים A, 10; העזר F, 6; מוכר F, העזר D, 5; טיגור C, 2-3.
- והמזכר D, והמזכר 9; והמזכר A, 8; הזדע F, 5; והזכר F, 3; והזוזזים ED, 2.
- ומזכר A, ומזכר ומזכר F, 10; וזזתו F, וזזותן 9.
- וזזתי F, וזזתי 10; שני E, 6; זדע E, 4.
- XXV 2, E; וזלזל AC, 8; וזלזל E, 4; וזלזל E, 2; וזלזל C, וזלזל AF, 5-6; וזלזל E, 2.
- וזלזל 11; וזלזל F add 4; E missing 3, XXVII-6; וזלזל AF, וזלזל וזלזל AC, 1.
- 5, D; אתם.
- כזש 12; וזלזל או כזזל A, 10-8; שיה D, 5; וזלזל D, וזלזל AFC, 3; E missing 3.
- וזלזל AC, 8; כזזל D, 6; זזת C, זזת A, 4; וזזת D, וזזת F, וזזת E, וזזת C, וזזת A, 3.
- וזלזל, 11; D missing 10; E missing 9; נעש F, נעש E.
- XXX 4, A missing; D missing 7-9, E; שזים מלש D, שזים מלש E, 12-10; AFCD missing 12; E; וזלזל AC, 13; AFCD; וזלזל 1, XXXI-14; וזלזל.
- וזלזל " וזלזל " A, וזלזל F, 11; זלזל E, 9; זלזל F, 5; וזלזל A, 3.

[illegible]

... ..

- [illegible]

[illegible]

68 b

XIV 6, F והסדר 12, F דחף .

- 4-5, E אגרום 6, A סכר 9, F טניהם 10, D כציון 11, AC עשוי 12, E כציון .
- 1, AC וקצו 21 ; 2-8, F missing ; 3-4, E missing ; 6, A חכמה ; 7, E ד, קדמו 10-

XV 1, A ידוע .

- 10, D missing ; 12, F אגרום ; 13, A גלגל .
- 1, m. וקצו ; 7, C גז ; 9- E אגרום ; 10, AFD קוני ; 11, F חף .

XVI 4-5, E יכח ; 7, F יכח ; 11, AECD חף .

- [illegible]

- [illegible]

XXX 3, F missing; 5-9, E 27th St; 9, AF1) 17th; 11, F 177th.

- [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1-5-7

- [illegible]

[illegible]

C. 7

R.

1

1954

3-AD add π HPHW ; 7DPX TTYU; C " " " " , F " " " " ; G, AF XF, Y, D WPU ; 10, D
HYPH ; 11, AFD XH ; 12, E missing ; 13, FED missing ; 14, miss TTYT.

- 1, FD missing; 2, AF λ' ; 4- AFC addl λ' ; E addl λ' ; 7- E addl λ' ; 12, AECD λ' ; F λ' ; 13, mss. λ' .

XXV 7, mss. 10-11, D 12, E 17, והתחלתה, והתחלתה

- 2. E הודא ; 6, AFD) ההחכמה C, השכל ; 7, AED) הנקיות ; 9, C, אפיפיור ; A, אפיפיור ;
11-14, AFC) המסורה (F, ופיפיור) (D, ופיפיור) המסורה ; 13-E, אפיפיור ; 14, המסורה .

- ; הוצגו (EFC, 6; וזממיות חזרה F, וכתמלת חזרה C, וזממלת חזרה E, 2-3; וזממלת חזרה D, 1)
 . וזממלת חזרה (AC, 11; מה' ע, מהמ"י E, "A, 10; נתן E, 9; ההקדמה E, 8; שמע E, 7.
 - ; שמע F, שמע E, 8; מהמ"י E, 6-5; עזר D, העליונית E, 3; E, 1; E, 11
 . E, 12; וזממלת חזרה A, וזממלת חזרה E, 11

X 4, E '170, F '1270 ; 12, A '512, B '512 .

הדג 9-10, E; והשער השני 8, E; דגין 6, F; עין כדזה ודגן טבעת 4-11, E; 2-3, A, D, א, D
2, E, מים; 3, D, הים; 8, A, ז'הים.

- 3-4, AFCJ 'פשו, E 'פשו ; 10, E מלח 176' פשו יחזק ; 11-14, E 'פשו יחזק יחזק יחזק .
- 6, F מלח ; 7, F מלח .

XV 1, EFD חתך 1, 2, AC חתך 3, 4, A חתך 5, 6, C חתך 7, 8, D חתך 9, 10, E חתך 11, 12, F חתך 13, 14, G חתך 15, 16, H חתך 17, 18, I חתך 19, 20, J חתך 21, 22, K חתך 23, 24, L חתך 25, 26, M חתך 27, 28, N חתך 29, 30, O חתך 31, 32, P חתך 33, 34, Q חתך 35, 36, R חתך 37, 38, S חתך 39, 40, T חתך 41, 42, U חתך 43, 44, V חתך 45, 46, W חתך 47, 48, X חתך 49, 50, Y חתך 51, 52, Z חתך 53, 54, AA חתך 55, 56, AB חתך 57, 58, AC חתך 59, 60, AD חתך 61, 62, AE חתך 63, 64, AF חתך 65, 66, AG חתך 67, 68, AH חתך 69, 70, AI חתך 71, 72, AJ חתך 73, 74, AK חתך 75, 76, AL חתך 77, 78, AM חתך 79, 80, AN חתך 81, 82, AO חתך 83, 84, AP חתך 85, 86, AQ חתך 87, 88, AR חתך 89, 90, AS חתך 91, 92, AT חתך 93, 94, AU חתך 95, 96, AV חתך 97, 98, AW חתך 99, 100, AX חתך 101, 102, AY חתך 103, 104, AZ חתך 105, 106, BA חתך 107, 108, BB חתך 109, 110, BC חתך 111, 112, BD חתך 113, 114, BE חתך 115, 116, BF חתך 117, 118, BG חתך 119, 120, BH חתך 121, 122, BI חתך 123, 124, BJ חתך 125, 126, BK חתך 127, 128, BL חתך 129, 130, BM חתך 131, 132, BN חתך 133, 134, BO חתך 135, 136, BP חתך 137, 138, BQ חתך 139, 140, BR חתך 141, 142, BS חתך 143, 144, BT חתך 145, 146, BU חתך 147, 148, BV חתך 149, 150, BW חתך 151, 152, BX חתך 153, 154, BY חתך 155, 156, BZ חתך 157, 158, CA חתך 159, 160, CB חתך 161, 162, CC חתך 163, 164, CD חתך 165, 166, CE חתך 167, 168, CF חתך 169, 170, CG חתך 171, 172, CH חתך 173, 174, CI חתך 175, 176, CJ חתך 177, 178, CK חתך 179, 180, CL חתך 181, 182, CM חתך 183, 184, CN חתך 185, 186, CO חתך 187, 188, CP חתך 189, 190, CQ חתך 191, 192, CR חתך 193, 194, CS חתך 195, 196, CT חתך 197, 198, CU חתך 199, 200, CV חתך 201, 202, CW חתך 203, 204, CX חתך 205, 206, CY חתך 207, 208, CZ חתך 209, 210, DA חתך 211, 212, DB חתך 213, 214, DC חתך 215, 216, DD חתך 217, 218, DE חתך 219, 220, DF חתך 221, 222, DG חתך 223, 224, DH חתך 225, 226, DI חתך 227, 228, DJ חתך 229, 230, DK חתך 231, 232, DL חתך 233, 234, DM חתך 235, 236, DN חתך 237, 238, DO חתך 239, 240, DP חתך 241, 242, DQ חתך 243, 244, DR חתך 245, 246, DS חתך 247, 248, DT חתך 249, 250, DU חתך 251, 252, DV חתך 253, 254, DW חתך 255, 256, DX חתך 257, 258, DY חתך 259, 260, DZ חתך 261, 262, EA חתך 263, 264, EB חתך 265, 266, EC חתך 267, 268, ED חתך 269, 270, EE חתך 271, 272, EF חתך 273, 274, EG חתך 275, 276, EH חתך 277, 278, EI חתך 279, 280, EJ חתך 281, 282, EK חתך 283, 284, EL חתך 285, 286, EN חתך 287, 288, EO חתך 289, 290, EP חתך 291, 292, EQ חתך 293, 294, ER חתך 295, 296, ES חתך 297, 298, ET חתך 299, 300, EU חתך 301, 302, EV חתך 303, 304, EW חתך 305, 306, EX חתך 307, 308, EY חתך 309, 310, EZ חתך 311, 312, FA חתך 313, 314, FB חתך 315, 316, FC חתך 317, 318, FD חתך 319, 320, FE חתך 321, 322, FG חתך 323, 324, FH חתך 325, 326, FI חתך 327, 328, FJ חתך 329, 330, FK חתך 331, 332, FL חתך 333, 334, FM חתך 335, 336, FN חתך 337, 338, FO חתך 339, 340, FP חתך 341, 342, FQ חתך 343, 344, FR חתך 345, 346, FS חתך 347, 348, FT חתך 349, 350, FU חתך 351, 352, FV חתך 353, 354, FW חתך 355, 356, FX חתך 357, 358, FY חתך 359, 360, FZ חתך 361, 362, GA חתך 363, 364, GB חתך 365, 366, GC חתך 367, 368, GD חתך 369, 370, GE חתך 371, 372, GF חתך 373, 374, GG חתך 375, 376, GH חתך 377, 378, GI חתך 379, 380, GJ חתך 381, 382, GK חתך 383, 384, GL חתך 385, 386, GN חתך 387, 388, GO חתך 389, 390, GP חתך 391, 392, GQ חתך 393, 394, GR חתך 395, 396, GS חתך 397, 398, GT חתך 399, 400, GU חתך 401, 402, GV חתך 403, 404, GW חתך 405, 406, GX חתך 407, 408, GY חתך 409, 410, GZ חתך 411, 412, HA חתך 413, 414, HB חתך 415, 416, HC חתך 417, 418, HD חתך 419, 420, HE חתך 421, 422, HF חתך 423, 424, HG חתך 425, 426, HH חתך 427, 428, HI חתך 429, 430, HJ חתך 431, 432, HK חתך 433, 434, HL חתך 435, 436, HN חתך 437, 438, HO חתך 439, 440, HP חתך 441, 442, HQ חתך 443, 444, HR חתך 445, 446, HS חתך 447, 448, HT חתך 449, 450, HU חתך 451, 452, HV חתך 453, 454, HW חתך 455, 456, HX חתך 457, 458, HY חתך 459, 460, HZ חתך 461, 462, IA חתך 463, 464, IB חתך 465, 466, IC חתך 467, 468, ID חתך 469, 470, IE חתך 471, 472, IF חתך 473, 474, IG חתך 475, 476, IH חתך 477, 478, II חתך 479, 480, IJ חתך 481, 482, IK חתך 483, 484, IL חתך 485, 486, IN חתך 487, 488, IO חתך 489, 490, IP חתך 491, 492, IQ חתך 493, 494, IR חתך 495, 496, IS חתך 497, 498, IT חתך 499, 500, IU חתך 501, 502, IV חתך 503, 504, IW חתך 505, 506, IX חתך 507, 508, IY חתך 509, 510, IZ חתך 511, 512, JA חתך 513, 514, JB חתך 515, 516, JC חתך 517, 518, JD חתך 519, 520, JE חתך 521, 522, JF חתך 523, 524, JG חתך 525, 526, JH חתך 527, 528, JI חתך 529, 530, JJ חתך 531, 532, JK חתך 533, 534, JL חתך 535, 536, JN חתך 537, 538, JO חתך 539, 540, JP חתך 541, 542, JQ חתך 543, 544, JR חתך 545, 546, JS חתך 547, 548, JT חתך 549, 550, JU חתך 551, 552, JV חתך 553, 554, JW חתך 555, 556, JX חתך 557, 558, JY חתך 559, 560, JZ חתך 561, 562, KA חתך 563, 564, KB חתך 565, 566, KC חתך 567, 568, KD חתך 569, 570, KE חתך 571, 572, KF חתך 573, 574, KG חתך 575, 576, KH חתך 577, 578, KI חתך 579, 580, KJ חתך 581, 582, KK חתך 583, 584, KL חתך 585, 586, KN חתך 587, 588, KO חתך 589, 590, KP חתך 591, 592, KQ חתך 593, 594, KR חתך 595

2, CD $\angle A$; 3, F $\angle 2$; 5, AED $\angle 1$; 2, CF $\angle 2$; 7, F $\angle 1$; 8, AEC $\angle 2$, FD $\angle 2$; 10, F $\angle 1$.

... דימסכנה C, דימסכה ד, דימסכו א; 9, A ניוט; 8, C גיג, A ניוט; 7, D ניוט; 6, A ניוט; 5, C גיג, A ניוט; 4, A ניוט; 3, D ניוט; 2, A ניוט.

2, E 419D2; 4-10, E missing; 4, AFC 7X2J31; 6, A הכת, FC 7, כתב, FC 9, FC 2227.

4, E F C D 7 שני, A missing ; 5, A C 7 שני ; 8, E 9 שני ; 10, E 11 שני, D 12 שני, D

1

- 1, mss. 17000; 4, AFCD 17000; E 17000; 5, F 17000; 9, 12, F 17000.

- 2, ECD) 017777; 4, 7777; 7-E add 7777 .

- 1, F 7110; 1-D adols 70; 4, 1) 7111; 5, 1) missing; 6, E missing; 9, EF 7111; 12, miss. 7111.

1, AD missing; 2, AEC 12'14, FD 12'14; 5- \overline{XXV} 7, E ; סימנים מצויים 12'14 מן המסמך ע"י

התעידו א, התעירו ד, התעירו FC וזאת רייח F, מ; כליים ה, סהגוי A 6; כיסיר C, 750, AFD 5.

XXV 4, ACD מאר ; 7, D עושק ; 9, C שותתעד ; AF, D שיתעד ; H, הקדא .

- 1-2, E שני מעשים ; 3, D ת 22, F כעת ; 4, AFC ד עידו, E עידו ; 8, F 217; 9, D וביע, C 217; 10, ms. 70,

דיער ה' ער יבדוק את כוח עקשיותו ,
- 2, E 70P; 3, E ער; 5, F תיג; 6-XXVIII 3, D

ויעד "את כול המלך היום העיר" את כול כולש מלך ככר ועוד צמר ועוד "על יהודים גם כול פלשתיים A

ויער "את רוח פולק" העיר "את רוח כורש ועוד אפר ויער" אל ידורג את פלשתים E

ויער "אזקי ישראלי את כדור דגל העיר" את כדור כדור פנים ועוד אש ויער C

עם יהודה את רוח פקשתיים .

e

f

74 a

; 13, A הדיוט'ם .

- 2, C ד' אד'2 ; 5, A הדמט'כ'י'ם ; 8, AC ד' עני ; 9, A ד' אד'ם .

XI 1, ד' אד'ת'ת'ו ; 2, ד' אד'פ' ; 5, A ד' אד'ה .

- 1, ד' אד'פ'ר'ש'ם ; A missing ; 5, ד' כ'ע'י'מ'נ'י ; 7, ד' אד'ת'ת'ו .

[illegible]

[illegible]

- ונזכר C, ונזכר 10, missing; 4; הדיסטה A, 6; סדעת D, AC, 5; העלפיה 4, D.

- 7-AD and 8; ונזכר C, ונזכר 8, A, D; ונזכר 7-AD and 8.

- 3, D; וידעת D, 10; ונזכר 3, D.

- 8-9, D; ונזכר A, ונזכר 8-9, D.

II 4, D; וידעת D, 5, A, D.

- 3, D; ונזכר A, 6; ונזכר 5, AC, 5; ונזכר 3, D.

- 7, D; ונזכר 9, 8; ונזכר 8, A, D; ונזכר 7, A.

- 1, A; ונזכר 8, 5; ונזכר 3-ACD; ונזכר 2, 5; ונזכר 1, A.

- 1, D; ונזכר 1, D.

III 9, AC; ונזכר D, ונזכר 9, AC.

- 1, A; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

- 1, A; ונזכר 4, 8; ונזכר 4, AC; ונזכר 1, A.

- 4, AC; ונזכר 8, D; ונזכר 4, AC.

- 1, A; ונזכר 3, 4; ונזכר 3, D; ונזכר 1, A.

IV 2, C; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

- 2, A; ונזכר 10, 9; ונזכר 9, C; ונזכר 2, A.

- 2, C; ונזכר 10, 9; ונזכר 9, C; ונזכר 2, A.

- 2, AC; ונזכר 3, 4; ונזכר 3, D; ונזכר 2, AC.

- 4, AC; ונזכר 9, 8; ונזכר 8, AC; ונזכר 4, AC.

V 1, A; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

VI 1, E; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

- 1, A; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

- 10, D; ונזכר 11, 10; ונזכר 11, C; ונזכר 10, D.

- 6, A; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 6, A.

- 2, D; ונזכר 9, 8; ונזכר 8, AC; ונזכר 2, D.

VII 1, A; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

- 1, A; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

- 1, A; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, A.

- 3, D; ונזכר 4, 8; ונזכר 4, AC; ונזכר 3, D.

-

- 2, D; ונזכר 4, 8; ונזכר 4, AC; ונזכר 2, D.

VIII 4, D; ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 4, D.

- 1, C; ונזכר 9, 8; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, C.

- ונזכר 12, 10; ונזכר 8, 9; ונזכר 8, AC; ונזכר 1, C.

- 11, C; ונזכר 13, 12; ונזכר 12, C; ונזכר 11, C.

111

c. a.

p. 2

- [illegible]

- 4, A ונתפסתו ; 6, AC חסר ; 8, AC missing ; 9, AD חסר.
- העמוד ה-III, 4, D שטח אחד של העמודים הראשונים שהתחיל הכאשרות העמודים
- 7, C missing ; 8-9, AC חסרים אתם .
- 7, D חסר .

כז, 11; הקטשכית, 10, 1; וקנזים, 8, 2; 2, 2.

- 3- D adds $\pi\pi\pi : 5, C$ $TSPOW : 9$, $\pi\pi\pi\pi\pi, D$ $\pi\pi\pi\pi\pi$.
- $5, AC$ $\pi\pi : 9, ACD$ missing ; $10, D$ missing ; $12, ACD$ $\pi\pi\pi\pi$.
- $1, ACD$ $\pi\pi\pi\pi\pi$; $5-6, A$ $\pi\pi\pi\pi\pi$ $\pi\pi\pi\pi\pi$.
- 2. $\pi\pi\pi, ACD$ missing ; $13, \pi\pi\pi$.

X 1, D missing; 2, CD ✓ 202: 3-4, ACD 180: 8, ACD missing.

- 1, γ_1 ; 3, γ_2 ; 4, γ_3 , A, γ_4 ; 5, γ_5 , B, γ_6 ; 8, γ_7 , C, γ_8 ; 11, γ_9 , D, γ_{10} ; 12, γ_{11} , E, γ_{12} .
- 1, γ_1 ; 8-9, γ_2 , A, γ_3 ; 10, γ_4 , B, γ_5 ; 11, γ_6 , C, γ_7 ; 12, γ_8 , D, γ_9 .
- 2, γ_1 ; 3, γ_2 , A, γ_3 ; 4, γ_4 , B, γ_5 ; 5, γ_6 , C, γ_7 ; 6, γ_8 , D, γ_9 ; 7, γ_{10} , E, γ_{11} .
- 1, γ_1 , A, γ_2 ; 2, γ_3 , B, γ_4 ; 3, γ_5 , C, γ_6 ; 4, γ_7 , D, γ_8 ; 5, γ_9 , E, γ_{10} ; 6, γ_{11} , F, γ_{12} .

XV 11, 272.

- ודגש יש כאן ה-ד-תק אחת ממשפחת ה-ד-תק ה-ד-תק
חזרות, 13; ד-ד-תק, 9; יכשר, 6.
- יכשר, 12; שוה-עזר, ד, 4; ה-ד-תק, 1.
- הענין, 11; אחר, ד, אחד, 3; עזר, C, עזר, 2; כח, ד-א-1.
- שוה-עזר, A, 9; עזרות, ד, C, 8; ד-ד-תק, 5; ד-ד-תק, ד, 2.

XX 1, AD 11277; 2, 12101; 12, 2.

- אדם, C, אדם' A, 9; זכיותיו A, 4; מתנתו B, 2.
.. ש'אקדתי C, 11.

- 4, D missing; 8, A 1176777; 10- XXIV 1, A 1777777.

- 1, 1720 ; 3, A H^+ ; 10-11, D H^+ ; 12-CD H^+ ; AE H^+ .

884 1, 1277; 4, D missing; 6, E missing; 7, D missing; 8 - 74a. VI 6, E שפ22
2292 פנים יפות ואינו מתרועע עליהם ככת' " 75 י' 21

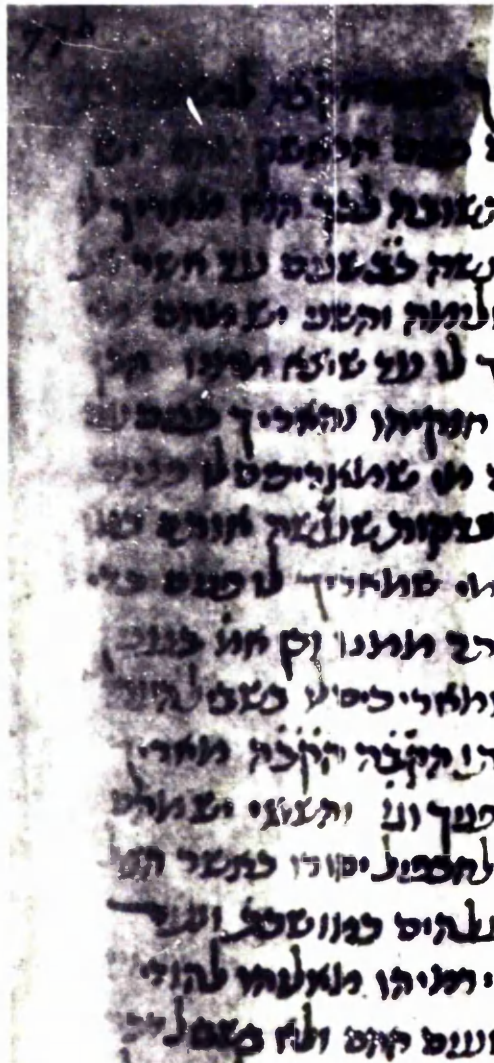
- 2, A missing; 12, ACD missing; 7, פניה, 6, יטורים סגורים, A , 3-4, סוף 2,
- 2, C missing; 12, ACD missing; 8, AC missing; 4, שכנו, 3, ינפיל, C , 2,
- 1, ACD missing; 10-11, AD missing; 7, AD missing; 5, C missing; 4, CD missing; 1, ACD missing,
- 7-9, D missing; A missing.

XXX 8-10, AFD missing.

77 a

- [illegible]

עד הכהן

ועתה אחר הדברים האלה אומר למה האריך
השלב ואומר חשב שזה דברים האריך להם
חיה וישיעו הקצה שהם עתה לשם השלום
לפי שיעשה השלום כמו שהאריך פעם עם
המלך וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
שיעו להם וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
הקום כמו שהאריך פעם עם אחיו וישיעו להם
אחיו וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
ואעפ"כ עדין למה שר על המלך וישיעו להם
שפירשתי בזה המעלה והדברים וישיעו להם
והקום בו חסדדים ששם דעם חסדדים וישיעו להם
אשר בני חקל חסדדים והחיות וישיעו להם
איש צדיק וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
כיום נרצע היום כמו שחשבו הנה נשאר פחד וישיעו להם
מי שחשדדים וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
הרפעה אשר חסדדים שיעם מוחם עלתם כמו שפירשתי
פירשתי וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
על איות פנים מאלו הפנים הוא האריך לרשעים חסדדים
אשר שאלו מוחם על חסדדים וישיעו להם וישיעו להם
חסדדים וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
חמם האופנים השם הוא האריך וישיעו להם
עלם וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
חסדדים וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
כרעיהם וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
חנה דעפנים אשר נחמנו בזה וישיעו להם וישיעו להם
יחמנו בזה וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
עונה הרבה ועדי המזל כוסב אחד אשר נחמנו בזה
דיתו בזה וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
וכן הוא ישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם
ענין וישיעו להם וישיעו להם וישיעו להם

ו

י

xv

xx

xxv

xxx

12

- [illegible]

- [illegible]

והדומה להם. והסודר הוא העשר על מצות לא תעשה קק לר' אלעזר
 החמודות ומה יין ידעו שהן קלות היו אונן חקלות פרעניות
 העולם והוא נקרא עוצ על מצות לא תעשה כען מי שניקל צמח
 וטריפה ולבש ששאיין ואוב וידעני והדומה להם והטעם הוא
 הנהגה והוא מי שצריך יציר צלי. שמים ומישרת ען קדוש
 והחל לאר הקצרות ומטה אר המועדות והאובל טוס העניים
 חזון צפח והדומה להם. והטעם הוא הטריף בעקד והמחשבים
 ועל מצה פס יתה עשר הטריף או יהיה עשר למה אחר וקדוש
 הטל כען בעל נעם וצמח או שמים או ירח כמו שר' לא יתה לך אלהים
 אחרים או לא יהיה עשר לא שיי' ולא לעולתו ולא יהיה וואחין לא צמח
 צמח כמו שר' בעין אחרים ויתמר לא לשור ממנו וע' או יהיה וואחין
 צמח ושוחר אר רודו צמח וצמח לא צמח ולא צמח. שר' יתה
 הוא חסרה צמח והחל לאר לצמח צמח ועל צמח ואחר ויפטר
 צמח. וצמח יכנס לו. ולבש לא שכן שר'. והוא הנקרא מי שר'
 צמח שמים וכל לו חסותאים כון שיעשו רשונה מצמח להם חסות
 שר' נעם לו יתה שחי אופסר לבש לו נעם שלא יפטר ממנו
 העולם יפטר ממנו כון אחר שיעשו רשונה למען שלא יפטר
 פועל לעולם הטל. והעשרי הוא העשה רשונה ומדור הרשונה
 ארבעה חלקים עשיה ונחם ודור וקבלה. וזה פסוקם החל הרשונה
 חייב החסות שיעשו שר' ואחר כך יתחם על המעשים הרעים קשם
 אחר עשר ואחר כך יתה על חסותו. ואחר וידעני חייב שיקר
 נעמו שלא יתה על אור חסותו וארבעה על לבש בחקוס אחר פועל
 הרשונה וק' צמח ישראל שר' יתה. וצמח שר' ישראל חלח
 שחייב האדם לשכחן השן וזו היא שיער השן יתה שר' חלח כי כשר
 למד אורטו שנהיה מרעמחם על ענינו ור' כו ונהיה חסותם ט הענינו
 היו לו למחול רע. וצמח קחו עמכם מלמד חסותו שערק מיה
 רחמים ומלחור לבש נעמו ובק אר שר' אחר ר' אשח וקח טוב
 כען שר' למד לו כודך ונחמך טוב ושר' יתה. ופועל צמח ען יקח
 טוב צמח שר' השן ר' קח ממנו טוב הקדחה ונודך ונשחך ושר'
 לבשך טוב ושר' יתה. ונעם לו חלח כמו שר' צמח אחר צמח

- 1, ψ ; 5, A ; 9, ACD ; 14, CD .
- 6, AC ; 11, D ; 12, ED ; 13, ED ; 13, AED and $(AED$ 'ד'א' .
- 6, A ; 9, ED ; 11, C .
- 8, D ; 11, C ; 12, ED .

202 עונותיהם E, 11; הנודעים והנודעות, והנזונים E, 10-8; הנודעים היו D, היו הנודעים A, 7-6; ויזעו I, 1

- 1-13, E missing; 8, C missing; 10, D כתוב, AC כתוב; 12, A הדרגה.
- 1-2, 4-5, AE ו12 ו13 ו14, E 9-12, E ו15 ו16 ו17 ו18 ו19 ו20 ו21 ו22 ו23 ו24 ו25 ו26 ו27 ו28 ו29 ו30 ו31 ו32 ו33 ו34 ו35 ו36 ו37 ו38 ו39 ו40 ו41 ו42 ו43 ו44 ו45 ו46 ו47 ו48 ו49 ו50 ו51 ו52 ו53 ו54 ו55 ו56 ו57 ו58 ו59 ו60 ו61 ו62 ו63 ו64 ו65 ו66 ו67 ו68 ו69 ו70 ו71 ו72 ו73 ו74 ו75 ו76 ו77 ו78 ו79 ו80 ו81 ו82 ו83 ו84 ו85 ו86 ו87 ו88 ו89 ו90 ו91 ו92 ו93 ו94 ו95 ו96 ו97 ו98 ו99 ו100 ו101 ו102 ו103 ו104 ו105 ו106 ו107 ו108 ו109 ו110 ו111 ו112 ו113 ו114 ו115 ו116 ו117 ו118 ו119 ו120 ו121 ו122 ו123 ו124 ו125 ו126 ו127 ו128 ו129 ו130 ו131 ו132 ו133 ו134 ו135 ו136 ו137 ו138 ו139 ו140 ו141 ו142 ו143 ו144 ו145 ו146 ו147 ו148 ו149 ו150 ו151 ו152 ו153 ו154 ו155 ו156 ו157 ו158 ו159 ו160 ו161 ו162 ו163 ו164 ו165 ו166 ו167 ו168 ו169 ו170 ו171 ו172 ו173 ו174 ו175 ו176 ו177 ו178 ו179 ו180 ו181 ו182 ו183 ו184 ו185 ו186 ו187 ו188 ו189 ו190 ו191 ו192 ו193 ו194 ו195 ו196 ו197 ו198 ו199 ו200 ו201 ו202 ו203 ו204 ו205 ו206 ו207 ו208 ו209 ו210 ו211 ו212 ו213 ו214 ו215 ו216 ו217 ו218 ו219 ו220 ו221 ו222 ו223 ו224 ו225 ו226 ו227 ו228 ו229 ו230 ו231 ו232 ו233 ו234 ו235 ו236 ו237 ו238 ו239 ו240 ו241 ו242 ו243 ו244 ו245 ו246 ו247 ו248 ו249 ו250 ו251 ו252 ו253 ו254 ו255 ו256 ו257 ו258 ו259 ו260 ו261 ו262 ו263 ו264 ו265 ו266 ו267 ו268 ו269 ו270 ו271 ו272 ו273 ו274 ו275 ו276 ו277 ו278 ו279 ו280 ו281 ו282 ו283 ו284 ו285 ו286 ו287 ו288 ו289 ו290 ו291 ו292 ו293 ו294 ו295 ו296 ו297 ו298 ו299 ו300 ו301 ו302 ו303 ו304 ו305 ו306 ו307 ו308 ו309 ו310 ו311 ו312 ו313 ו314 ו315 ו316 ו317 ו318 ו319 ו320 ו321 ו322 ו323 ו324 ו325 ו326 ו327 ו328 ו329 ו330 ו331 ו332 ו333 ו334 ו335 ו336 ו337 ו338 ו339 ו340 ו341 ו342 ו343 ו344 ו345 ו346 ו347 ו348 ו349 ו350 ו351 ו352 ו353 ו354 ו355 ו356 ו357 ו358 ו359 ו360 ו361 ו362 ו363 ו364 ו365 ו366 ו367 ו368 ו369 ו370 ו371 ו372 ו373 ו374 ו375 ו376 ו377 ו378 ו379 ו380 ו381 ו382 ו383 ו384 ו385 ו386 ו387 ו388 ו389 ו390 ו391 ו392 ו393 ו394 ו395 ו396 ו397 ו398 ו399 ו400 ו401 ו402 ו403 ו404 ו405 ו406 ו407 ו408 ו409 ו410 ו411 ו412 ו413 ו414 ו415 ו416 ו417 ו418 ו419 ו420 ו421 ו422 ו423 ו424 ו425 ו426 ו427 ו428 ו429 ו430 ו431 ו432 ו433 ו434 ו435 ו436 ו437 ו438 ו439 ו440 ו441 ו442 ו443 ו444 ו445 ו446 ו447 ו448 ו449 ו450 ו451 ו452 ו453 ו454 ו455 ו456 ו457 ו458 ו459 ו460 ו461 ו462 ו463 ו464 ו465 ו466 ו467 ו468 ו469 ו470 ו471 ו472 ו473 ו474 ו475 ו476 ו477 ו478 ו479 ו480 ו481 ו482 ו483 ו484 ו485 ו486 ו487 ו488 ו489 ו490 ו491 ו492 ו493 ו494 ו495 ו496 ו497 ו498 ו499 ו500 ו501 ו502 ו503 ו504 ו505 ו506 ו507 ו508 ו509 ו510 ו511 ו512 ו513 ו514 ו515 ו516 ו517 ו518 ו519 ו520 ו521 ו522 ו523 ו524 ו525 ו526 ו527 ו528 ו529 ו530 ו531 ו532 ו533 ו534 ו535 ו536 ו537 ו538 ו539 ו540 ו541 ו542 ו543 ו544 ו545 ו546 ו547 ו548 ו549 ו550 ו551 ו552 ו553 ו554 ו555 ו556 ו557 ו558 ו559 ו560 ו561 ו562 ו563 ו564 ו565 ו566 ו567 ו568 ו569 ו570 ו571 ו572 ו573 ו574 ו575 ו576 ו577 ו578 ו579 ו580 ו581 ו582 ו583 ו584 ו585 ו586 ו587 ו588 ו589 ו590 ו591 ו592 ו593 ו594 ו595 ו596 ו597 ו598 ו599 ו600 ו601 ו602 ו603 ו604 ו605 ו606 ו607 ו608 ו609 ו610 ו611 ו612 ו613 ו614 ו615 ו616 ו617 ו618 ו619 ו620 ו621 ו622 ו623 ו624 ו625 ו626 ו627 ו628 ו629 ו630 ו631 ו632 ו633 ו634 ו635 ו636 ו637 ו638 ו639 ו640 ו641 ו642 ו643 ו644 ו645 ו646 ו647 ו648 ו649 ו650 ו651 ו652 ו653 ו654 ו655 ו656 ו657 ו658 ו659 ו660 ו661 ו662 ו663 ו664 ו665 ו666 ו667 ו668 ו669 ו670 ו671 ו672 ו673 ו674 ו675 ו676 ו677 ו678 ו679 ו680 ו681 ו682 ו683 ו684 ו685 ו686 ו687 ו688 ו689 ו690 ו691 ו692 ו693 ו694 ו695 ו696 ו697 ו698 ו699 ו700 ו701 ו702 ו703 ו704 ו705 ו706 ו707 ו708 ו709 ו710 ו711 ו712 ו713 ו714 ו715 ו716 ו717 ו718 ו719 ו720 ו721 ו722 ו723 ו724 ו725 ו726 ו727 ו728 ו729 ו730 ו731 ו732 ו733 ו734 ו735 ו736 ו737 ו738 ו739 ו740 ו741 ו742 ו743 ו744 ו745 ו746 ו747 ו748 ו749 ו750 ו751 ו752 ו753 ו754 ו755 ו756 ו757 ו758 ו759 ו760 ו761 ו762 ו763 ו764 ו765 ו766 ו767 ו768 ו769 ו770 ו771 ו772 ו773 ו774 ו775 ו776 ו777 ו778 ו779 ו780 ו781 ו782 ו783 ו784 ו785 ו786 ו787 ו788 ו789 ו790 ו791 ו792 ו793 ו794 ו795 ו796 ו797 ו798 ו799 ו800 ו801 ו802 ו803 ו804 ו805 ו806 ו807 ו808 ו809 ו810 ו811 ו812 ו813 ו814 ו815 ו816 ו817 ו818 ו819 ו820 ו821 ו822 ו823 ו824 ו825 ו826 ו827 ו828 ו829 ו830 ו831 ו832 ו833 ו834 ו835 ו836 ו837 ו838 ו839 ו840 ו841 ו842 ו843 ו844 ו845 ו846 ו847 ו848 ו849 ו850 ו851 ו852 ו853 ו854 ו855 ו856 ו857 ו858 ו859 ו860 ו861 ו862 ו863 ו864 ו865 ו866 ו867 ו868 ו869 ו870 ו871 ו872 ו873 ו874 ו875 ו876 ו877 ו878 ו879 ו880 ו881 ו882 ו883 ו884 ו885 ו886 ו887 ו888 ו889 ו890 ו891 ו892 ו893 ו894 ו895 ו896 ו897 ו898 ו899 ו900 ו901 ו902 ו903 ו904 ו905 ו906 ו907 ו908 ו909 ו910 ו911 ו912 ו913 ו914 ו915 ו916 ו917 ו918 ו919 ו920 ו921 ו922 ו923 ו924 ו925 ו926 ו927 ו928 ו929 ו930 ו931 ו932 ו933 ו934 ו935 ו936 ו937 ו938 ו939 ו940 ו941 ו942 ו943 ו944 ו945 ו946 ו947 ו948 ו949 ו950 ו951 ו952 ו953 ו954 ו955 ו956 ו957 ו958 ו959 ו960 ו961 ו962 ו963 ו964 ו965 ו966 ו967 ו968 ו969 ו970 ו971 ו972 ו973 ו974 ו975 ו976 ו977 ו978 ו979 ו980 ו981 ו982 ו983 ו984 ו985 ו986 ו987 ו988 ו989 ו990 ו991 ו992 ו993 ו994 ו995 ו996 ו997 ו998 ו999 ו1000 ו1001 ו1002 ו1003 ו1004 ו1005 ו1006 ו1007 ו1008 ו1009 ו1010 ו1011 ו1012 ו1013 ו1014 ו1015 ו1016 ו1017 ו1018 ו1019 ו1020 ו1021 ו1022 ו1023 ו1024 ו1025 ו1026 ו1027 ו1028 ו1029 ו1030 ו1031 ו1032

X 1, D 270, 4, AD 770; 8, 1777; 9, E missing.

- 1, D נרצח; 2-3, E מרגל; 4, ECD מרגל.
- 2, ACD מרצח; 3-4, E מרגל ומתחבבים; 6, A נרצח; 8, CD מרגל, AE missing; 9, AE מרצח, CD מרצח; 10, CD מרצח.
- 1, נרצח; 4, מרגל; 7, E missing; 11, E נרצח.
- 6-ACD מרגל; 9-XY 4, E missing.

XV 1, ומהיזהר; 2, A א; 3, D ד; 4, ומהיזהר; 5, E ע; 6, שאלה; 7, A א; 8, ומהיזהר; 9, AE אע; 10, יתפחדו.

- ויזכור E, 10-8; והתאזרה ע, והתאזרה H, AEC; ויזכר D, ויזכר 2, AEC.
 - הקצה (ד, ה' א-10; וחשדון 6, א' יז; 4-5, E; עמיד 3; זכור 1.
 - וזכרין CD, וענין E, 8; אחד E, אחת H; בשורה C, שורה E, כשורה A, 6; missing AEC, D, 1, ו.
 שיהא C, 11; אחת A, 9.

3, D $\pi\pi\pi\pi\pi\pi$; 5-7, E_{miss} ; 6, A $\pi\pi\pi\pi\pi\pi$; 7, A $12\pi^2$; 7- A_{add} , ימאצ זעלעמאן זכרון שימאצ זעלעמאן

21. 1948, 22. 11. 1948, 23. 11. 1948, 24. 11. 1948, 25. 11. 1948, 26. 11. 1948, 27. 11. 1948, 28. 11. 1948, 29. 11. 1948, 30. 11. 1948, 1. 12. 1948, 2. 12. 1948, 3. 12. 1948, 4. 12. 1948, 5. 12. 1948, 6. 12. 1948, 7. 12. 1948, 8. 12. 1948, 9. 12. 1948, 10. 12. 1948, 11. 12. 1948, 12. 12. 1948, 13. 12. 1948, 14. 12. 1948, 15. 12. 1948, 16. 12. 1948, 17. 12. 1948, 18. 12. 1948, 19. 12. 1948, 20. 12. 1948, 21. 12. 1948, 22. 12. 1948, 23. 12. 1948, 24. 12. 1948, 25. 12. 1948, 26. 12. 1948, 27. 12. 1948, 28. 12. 1948, 29. 12. 1948, 30. 12. 1948, 1. 1. 1949, 2. 1. 1949, 3. 1. 1949, 4. 1. 1949, 5. 1. 1949, 6. 1. 1949, 7. 1. 1949, 8. 1. 1949, 9. 1. 1949, 10. 1. 1949, 11. 1. 1949, 12. 1. 1949, 13. 1. 1949, 14. 1. 1949, 15. 1. 1949, 16. 1. 1949, 17. 1. 1949, 18. 1. 1949, 19. 1. 1949, 20. 1. 1949, 21. 1. 1949, 22. 1. 1949, 23. 1. 1949, 24. 1. 1949, 25. 1. 1949, 26. 1. 1949, 27. 1. 1949, 28. 1. 1949, 29. 1. 1949, 30. 1. 1949, 1. 2. 1949, 2. 2. 1949, 3. 2. 1949, 4. 2. 1949, 5. 2. 1949, 6. 2. 1949, 7. 2. 1949, 8. 2. 1949, 9. 2. 1949, 10. 2. 1949, 11. 2. 1949, 12. 2. 1949, 13. 2. 1949, 14. 2. 1949, 15. 2. 1949, 16. 2. 1949, 17. 2. 1949, 18. 2. 1949, 19. 2. 1949, 20. 2. 1949, 21. 2. 1949, 22. 2. 1949, 23. 2. 1949, 24. 2. 1949, 25. 2. 1949, 26. 2. 1949, 27. 2. 1949, 28. 2. 1949, 29. 2. 1949, 30. 2. 1949, 1. 3. 1949, 2. 3. 1949, 3. 3. 1949, 4. 3. 1949, 5. 3. 1949, 6. 3. 1949, 7. 3. 1949, 8. 3. 1949, 9. 3. 1949, 10. 3. 1949, 11. 3. 1949, 12. 3. 1949, 13. 3. 1949, 14. 3. 1949, 15. 3. 1949, 16. 3. 1949, 17. 3. 1949, 18. 3. 1949, 19. 3. 1949, 20. 3. 1949, 21. 3. 1949, 22. 3. 1949, 23. 3. 1949, 24. 3. 1949, 25. 3. 1949, 26. 3. 1949, 27. 3. 1949, 28. 3. 1949, 29. 3. 1949, 30. 3. 1949, 1. 4. 1949, 2. 4. 1949, 3. 4. 1949, 4. 4. 1949, 5. 4. 1949, 6. 4. 1949, 7. 4. 1949, 8. 4. 1949, 9. 4. 1949, 10. 4. 1949, 11. 4. 1949, 12. 4. 1949, 13. 4. 1949, 14. 4. 1949, 15. 4. 1949, 16. 4. 1949, 17. 4. 1949, 18. 4. 1949, 19. 4. 1949, 20. 4. 1949, 21. 4. 1949, 22. 4. 1949, 23. 4. 1949, 24. 4. 1949, 25. 4. 1949, 26. 4. 1949, 27. 4. 1949, 28. 4. 1949, 29. 4. 1949, 30. 4. 1949, 1. 5. 1949, 2. 5. 1949, 3. 5. 1949, 4. 5. 1949, 5. 5. 1949, 6. 5. 1949, 7. 5. 1949, 8. 5. 1949, 9. 5. 1949, 10. 5. 1949, 11. 5. 1949, 12. 5. 1949, 13. 5. 1949, 14. 5. 1949, 15. 5. 1949, 16. 5. 1949, 17. 5. 1949, 18. 5. 1949, 19. 5. 1949, 20. 5. 1949, 21. 5. 1949, 22. 5. 1949, 23. 5. 1949, 24. 5. 1949, 25. 5. 1949, 26. 5. 1949, 27. 5. 1949, 28. 5. 1949, 29. 5. 1949, 30. 5. 1949, 1. 6. 1949, 2. 6. 1949, 3. 6. 1949, 4. 6. 1949, 5. 6. 1949, 6. 6. 1949, 7. 6. 1949, 8. 6. 1949, 9. 6. 1949, 10. 6. 1949, 11. 6. 1949, 12. 6. 1949, 13. 6. 1949, 14. 6. 1949, 15. 6. 1949, 16. 6. 1949, 17. 6. 1949, 18. 6. 1949, 19. 6. 1949, 20. 6. 1949, 21. 6. 1949, 22. 6. 1949, 23. 6. 1949, 24. 6. 1949, 25. 6. 1949, 26. 6. 1949, 27. 6. 1949, 28. 6. 1949, 29. 6. 1949, 30. 6. 1949, 1. 7. 1949, 2. 7. 1949, 3. 7. 1949, 4. 7. 1949, 5. 7. 1949, 6. 7. 1949, 7. 7. 1949, 8. 7. 1949, 9. 7. 1949, 10. 7. 1949, 11. 7. 1949, 12. 7. 1949, 13. 7. 1949, 14. 7. 1949, 15. 7. 1949, 16. 7. 1949, 17. 7. 1949, 18. 7. 1949, 19. 7. 1949, 20. 7. 1949, 21. 7. 1949, 22. 7. 1949, 23. 7. 1949, 24. 7. 1949, 25. 7. 1949, 26. 7. 1949, 27. 7. 1949, 28. 7. 1949, 29. 7. 1949, 30. 7. 1949, 1. 8. 1949, 2. 8. 1949, 3. 8. 1949, 4. 8. 1949, 5. 8. 1949, 6. 8. 1949, 7. 8. 1949, 8. 8. 1949, 9. 8. 1949, 10. 8. 1949, 11. 8. 1949, 12. 8. 1949, 13. 8. 1949, 14. 8. 1949, 15. 8. 1949, 16. 8. 1949, 17. 8. 1949, 18. 8. 1949, 19. 8. 1949, 20. 8. 1949, 21. 8. 1949, 22. 8. 1949, 23. 8. 1949, 24. 8. 1949, 25. 8. 1949, 26. 8. 1949, 27. 8. 1949, 28. 8. 1949, 29. 8. 1949, 30. 8. 1949, 1. 9. 1949, 2. 9. 1949, 3. 9. 1949, 4. 9. 1949, 5. 9. 1949, 6. 9. 1949, 7. 9. 1949, 8. 9. 1949, 9. 9. 1949, 10. 9. 1949, 11. 9. 1949, 12. 9. 1949, 13. 9. 1949, 14. 9. 1949, 15. 9. 1949, 16. 9. 1949, 17. 9. 1949, 18. 9. 1949, 19. 9. 1949, 20. 9. 1949, 21. 9. 1949, 22. 9. 1949, 23. 9. 1949, 24. 9. 1949, 25. 9. 1949, 26. 9. 1949, 27. 9. 1949, 28. 9. 1949, 29. 9. 1949, 30. 9. 1949, 1. 10. 1949, 2. 10. 1949, 3. 10. 1949, 4. 10. 1949, 5. 10. 1949, 6. 10. 1949, 7. 10. 1949, 8. 10. 1949, 9. 10. 1949, 1

XX 2, C 701A7; 4, ACD 4A7, E 4A7; 5, C 70175, E missing; 8-9, AD 4A7; 10-11, ACD missing.

- [illegible]

~~XXX~~ 6-7, E missing & 9, D missing.

.. 1-3, E missing; 3, D 7210A, A missing; 7, E 12107 7th D216H1, ACD missing; 10-~~XXIX~~ 1, E YP10 112

זאת נאמנתו וחידתו מפעל התשובה.

- נעשה A, 11; חלקי מסות ומדות D, חלקי מדות A, 8-9; טיעות D, 3.

- 5, D) 13774 ; 9, ACY) 77172.

* 1, A 727077; 2, A 7227; 3, A add 7f; 5, 6, E missing; 5, A add 7f; 10, A 7275p.

~~XXX~~ 3, E-mail; 6, C 100; 8, AEC 10200; 10, AE 10300, D 10400.

- 2, A *nitro*; 3, *Emmings*; 4, ACD *nitro*; 8, D *nitro*.

100

100

100

100

80 a

XXV 10-XXVI 4, D missing; 12, E "

- 5, AC חסר; 6, AEC 'A; 8-XXVII 10, E missing; 11, E חסר
- 2-3, C שניה; 4, A פד, D ננד, C הנד; 6, D חסר, C חסר; 7, A חסר; 11, EC חסר.
- 6, A missing.
- 2, AD חסר; 4, A 'A; 9, D חסר, E missing; 10-11, E חסר; 12, A חסר, ECD חסר; 12- D add, שזה העלה.

XXX 1-2, AEC D שחטט; 4, EC כפך; 11, E כפך.

168

ST

- [illegible]

- 3-12, E missing; 3, AEC D missing; 6-D add. 11, 13-14, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 84

- [illegible]

[illegible]

CHAPTER III

THE PARAPHRASST'S METHODS OF TRANSLATION

CHAPTER III

THE PARAPHRASST'S METHODS OF TRANSLATION

Introduction:

Scholars have discussed the style of the Paraphrase in a general way, but not in detail. It has often been described as a 'peculiar' style which closely resembles that of Eliezer Kalir. Kalir, a Payyeṭān, who lived in Palestine at the end of the seventh or the beginning of the eighth century⁽¹⁾, coined a multitude of new words particularly for his own use. He delighted in allegorical expressions and haggadic allusions. His linguistic peculiarities had a great influence not only on succeeding Payyeṭānim, but also on prose writers.

If we regard the Paraphrast as a Payyeṭān⁽²⁾, we may assume that he would naturally appreciate and follow the style adopted by Kalir. The Paraphrase contains many rare words, synonyms and descriptive expressions; it presents a treasure of vocabulary and a mine of forms and phrases.

In fact the vocabulary incorporated in the Paraphrase

(1) M. Waxman, A History of Jewish Literature i, New York, 1938, 213.

(2) Malter, op. cit., 361.

is found mostly in the Mishnah, Midrash. It is mainly Hebraic in origin, and not Syriac as Bloch states.⁽¹⁾ The Paraphrast, however, employs some strange words whose meaning and occasionally even their origin are obscure, e.g. זלזל , קללג , קלל , קללג , קללל , קלל * , קללל * .

Sometimes he uses a form different from the usual one, such as קללל instead of קללל ; קלל instead of קללל ; קלל * instead of קלל ; קללל * instead of קללל ; קלל * in place of קלל .

The Paraphrast often coins a verb, derived from an adverb or a familiar noun, e.g. קללל , קלללל , קלללל . The Glossary will show this more fully.

It is evident from the text that it is full of artificiality expressed in affected, high-flown diction, in alliterated words, by similes and metaphors. The Paraphrast endeavours moreover to achieve a poetical form by using rhyme and parallelism. He often interprets ideas by citing Biblical phraseology.

The most striking feature of the Paraphrase is its

(1) op. cit., 413.

* See critical apparatus.

tendency to amplify and explain the ideas of the Arabic original of Saadia. This may be due to the type of public to whom the Paraphrase was addressed. The ideas of the Original may have been re-expressed simply and clearly for persons who were considered to be less enlightened than those addressed by Saadia himself.

In general, the Paraphrase appears to be translating from a text similar to that of the manuscript of the Arabic original in the Bodleian Library. But, sometimes, it follows the Arabic manuscript in the Leningrad library. For instance, on folio 61a.23 (Ar.138.18), the lapse of time between Moses and Jeremiah is given in the Paraphrase as 850 which agrees with the Leningrad ms., while the Bodleian ms. cites it as 900. On folio 69b.27 (Ar.155.2), the Paraphrase follows the Leningrad ms. by translating a ^I sentence omitted from the Bodleian ms. On folio 72a.16 (Ar.160.16), the Leningrad ms. seems to be used in translating the word **جائى** "calamity" as **מגפה**, although it appears as **جرحه** "wound" in the Bodleian ms. On folio 73b.25 (Ar.164.21), the Paraphrase renders the word in its plural form as in the Leningrad ms. and not in the singular as given in the Bodleian ms. On folio 77a.5 (Ar.172.18), it translates **יָדָיו** for the Arabic **أيد** which appears only in the Leningrad ms. On folio 81b.14 (Ar.185.5), the

^I- word (الإنسان).

number of persons is rendered as 500 (ms.D 𐤅𐤕𐤁 𐤕𐤕𐤁) as in the Leningrad ms.; in the Bodleian ms. it is given as one person.

An analysis ⁽¹⁾ is given here to illustrate the characteristics of the Paraphrase. In this analysis the Paraphrase is compared with the Arabic original of Saadia and the Hebrew translation of Judah Ibn Tibbon.

The analysis is based on a study of Section III. This has been chosen on account of its length; it provides sufficient illustration of the points under discussion. The shorter Sections IV and V have been used as a control to confirm the conclusions derived from Section III.

(1) References are cited by folio and line of manuscript B, which is the basis of the collated text. Examples of synonyms are given in the Glossary.

(1) Explanatory Additions by the Paraphrast :

The Paraphrast supplements the Arabic original with his own explanation which goes beyond the strict interpretation of Saadia's work, while not deviating from the general trend of the Original. The following are some of the passages in which the explanatory additions are found :

עניני הצווים והזוהרות והם מצות עשה ומצות לא תעשה . (48 a. 20-21)

וְשִׁנִּיךְ שֶׁהָעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה הוּא כְּאִי לֹא אֶקְרָאת שְׂכָר עֲשָׂו כַּעֲשֵׂי וְזָכַן נַעֲמֻתוֹ וְלִמְלִיכּוֹ יִתְרוֹת וּמוֹעֲדוֹת ' וּמִי שֶׁלֹּא עָשָׂה מַעֲשֵׂה אֵם יִמָּצֵא מִצְוַת הַנָּזִיחַ וְהַנְעִימָה צִנָּה כְּכֹאֲדִי .

(48 b. 13-15)

אֶפְיֹכָךְ דָּבָר הַקֶּזֶה אֶחָדִים אֲנוֹ צִלְחוֹן שֶׁלֹּא וְהַנְעִימָה עֲלֵינוּ נַעֲמָה עֲצוּמָה וְלִפְיֹכָךְ שֶׁם אֵת נַעֲמֻתוֹ נַעֲמָה שְׂכָר מִצְוָה וְצִלְחוֹנוֹ צִלְחוֹן הַמֹּאֵל וְצִדְדִּיהָ . (48 b. 18-20)

וְהוּא עֲשֵׂנוּ מִמֶּדְרִי וְצִדְדֵי וְצִדְדֵי הוּא מִתִּיהָ וְזִמְתָּתוֹ הוּא מִקִּימָנוּ .

(49 a. 13-14)

מִפְּנֵי כִי כִךְ נִתְחַיֵּינוּ מִמֶּדְרִי יוֹדְנוּ כִּדִּי אֶעֱשֶׂה אֹתָהּ וְלִפְיֹכָךְ וְכִדִּי אֶחָדִים אֹתָהּ . (49 b. 26-27)

וְזָכַן נִחְלָקָה הַתּוֹרָה אֶשְׁנֵי חֲלָקִים הָאֵלֹהִי אֶחָד שְׂכָרִי וְאֶחָד חֲדִידִי . (49 b. 29-30)

אֶפְיֹכָךְ אֶעֱשֶׂה הַיִּזְוֹת וְהַנָּזִיחַ אֶמַּעַן שִׁיחֵי נִשְׁמָה אֶעֱשֶׂה וְלִפְיֹכָךְ נִשְׁמָה . (50 a. 11-12)

וְיִזְדָּה הַשְּׂכָל אֵת הַחֲלָקָה הַהוּא וְיִשְׁנָהוּ וְיִצְוֶה אֵת הַדָּם אֶתְרַחֵף מִמֶּנּוּ ' וְכִן יִדְּעַ וְיִשְׁנָהוּ כִי הַשְּׂכָל שׁוֹנֵא הַחֲלָקָה וְיִשְׁנָהוּ הַשְּׂכָל זֶה נַעֲמָה הַשְּׂכָל [וְיִזְדָּה] וְנִשְׁנָה וְנִשְׁנָה זֶעַן הַשְּׂכָל . (50 a. 27-30)

מִפְּנֵי שֶׁנִּחְנָנוּ צִדְדֵי אֶתְרַחֵף וְנִחְנָנוּ . (51 a. 3-4)

וְהַמִּזֵּן כֹּל הַנִּזְדָּה וְהוּא יוֹדֵעַ מַה אֶלֶיָּהּ ' וְכֹל מַעֲשֵׂיו הַנִּעֲשִׂים הֵם לְצִלְחוֹן יִצְדָּה וְלִשְׁנָה נַעֲשִׂים וְהוּא הִיָּה יוֹדֵעַ כִּי נַעֲמָה הַשְּׂכָל הַשְּׂכָל הַנִּזְדָּה תִּהְיֶינָה וְלִפְיֹכָךְ שֶׁלֹּא . (51 b. 8-11)

שכאיסר נודה לו ונשמהו ואיך נהאקה וזא הנזיא ההוא והזהירו על שמהו אלהינו
(51b. 22-23)

כל ההרהורים הרהיזנו ולא לא ידענו איהו הוא האמת והיושג והיפה שמהם לפיכך הוצרכנו
ללמוד אותם מפי נביא צדיק .
(52a. 1-3)

שכאיסר יחזיק האדם בנכסיו עצמו ואיך תהיה החזקה שלו ואיך תהיה אחיזתם .
(52a. 5-6)

כדי שיטענו המחלקת מצינותינו ויטענו חילופינו ויטענו ערכותנו .
(52a. 24-28)

והוא השליש בין המעמקים שמהם והוא הכביש את התמונות שמהם זה מזה ויציף את
הנרדפים מהם .
(52b. 7-9)

לפי שאין לנו רצון קבירות לצדה ולא חשיבות למחודדה ולא רוצין אותן כשהן קבוצים
ומורכבים ומחולקים ומעורבים .
(52b. 14-15)

ואלא לא רוצין שצד כל פתך ופתך ולא קמה כל צד וצד ולא תצר כל עין ועין ולא
רואים אותם על צורה אחת והיא צורת החיבור והעירוב והמזל .
(52b. 20-22)

כדי להודיע לנבי האדם שהוא היוצר והוא הזולא וזה הוא המופת התדיר הנודע ליצרנו
בכל העולם תמיד . וכן אגמנו מודים ומאמינים ליצרנו זהו האמונה וזה התעודה
ומעידים לו שהוא ית' זכ' שת [אותגיו] וימיני מעשיו וזכיותיו ברוך שמו לעולם . הלא כך
כיון שנתחבר זה המעש ונעלה זה המפעל ליצר לצדו ולא לעושה אחר .
(52b. 23-28)

וכיון שיעשה הנביא זה זה האות וזה המופת לענינו חייבים לנו כדי שנצדק לו ונאמין .
(52b. 30-53a. 1)
כדי לעשות מעש אחר חוץ ממנהגו ויטען מעשיו הקדומים ופעולותיו הכאשונים שהיו ידועים
לו .
(53a. 3-4)

שהוא זכיא או חולה או מת או חי והלך מעניו יתחבר בלזו כי כל העדות שהעדותי וכך
המשפטים ששפטתי כבר נעשו בצורה אחת וצורה אחת ושם את החי או חיה
המת וחלפו ונשגנו כל המדעים מזה הדבר .
(53b. 4-6)

וכיון שאינם יודעים שיעור כחם ויכחם גם לא חק תשושם וחילושם .
(53b. 13-14)

מפני שכאנוהו והוא נאצה מלשונות מופת ואחר כך לאינוהו והוא יכול לעשותו .
(53b. 23-24)

והוא מעל את צלמונה והיא מבינה אלה יתר מכך העמדתו והעדות אשר הם מושגים
וידועים ששכח שחכמתו מעלה ויתרה מכך מחשבותיו והיה זה. (54a. 29-31)

ואמר זה הדבר נמשך לי וידעתי והיננתי כי הנני הנשאל היה יודע שהדבר ההוא אשר
הוא שומע מאת יי' הוא. (54a. 32 - 54b. 1)

מפני שמתחלה היה מאמין כי הדבר שהוא שומע דבר יי' הוא ואחר כך היה מפניו אותו
אשומעים. (54b. 4-5)

ואע"פ שגין כתוב שנבואתה כמו שכתב ונבואת אלו הנביאים. (55a. 3-4)

ואהודיע אותנו אמתת מעשה משה וצדקת נבואתו ונבואת משה ומופתיהם. (55a. 11-12)

ואף עוד אף שהמים אשר הפכה לא היו עומדים זמנך אחד אף מולכים ונודעים וידוע
כי המים המולכים יקבלו עין הצבע ואף יתפשו צבע ואף יתחלפו צבע צבע כמים
העומדים ואפילו השלך לתוכם דברי טעמים אף יקבלו צבע מפני שהם נקיים.
(55b. 5-8)

ונאמר אנו יודעים כי אע"פ שלא נכתב זה וידבר משה בן אף בני ישראל כזו וידע
שמשה (ע"ה) כזו דבר אותם עם בני ישראל. (55b. 19-21)

והלך אף אכן אחת שם אף לא כשמה פנה שנית ואע"פ שלא ידע כי יי' אלהים
עמיד אשכחם הוא אף היה מהרהר עליו כדאית. (55b. 31 - 56a. 1)

ושם אלו השלושה מלאך ומרכלך אפי' את הצלחותינו והשלח הועלנו וזכור ומעלה
חיי העולם הזה. (56a. 10-12)

ואי'לם כח לעשות מדותיו ותוכותיו והעתיף אותם אחרים אמן שיתזכרו אחרונים
כל תורותיו ועדותיו. (56b. 1-2)

מפני שאיפשו שיכסמו היחידים על שמע שוא ויכסו שיתפשו צבע צבע על קבלות
משוגשות ואיפשו שיעתיקו שמעות צללות מפני שאיפשו על היחידים שיפלאו
ויעלמו מעיני השלמות ואיפשו שיתכסו מהם הטעות הנעשות בהעתיקתו והקבלות
(57a. 5-9)

אזל ימצאם כאם תורת אמת וחוקים צדיקים נעתיקים מפני כמים אשר אין אלה שגין זלי
שום רמזות ומחלוקות ואף שר ושוא וכדו מפני שכלם [נתננו] כל ההחזקות ונצרכו

(57 a. 18-21)

ככל הדורות ויציאו זכויות וזמנות .

אשר אין לו מנוח מענו ואין זלזול לו ממנו והענין מענין החק הנאמר והנצטווה כזכר אי גיפטר שיטל
ממנו השינוי את החק והתמצוה מענין שיש לו זלזול ממנו . ויש לו כשדור קהנא ממנו . ואם
היה המוט אשר אין זלזול לו ממנו מכריחו על זכרון החק כזכר אין לאוי שיכריחו השינוי כדי
לשטל החק מענין שדור גלזיה נאזרה ואין לו כשדור קהנא ממנו והשינוי אינו גלזיה נאזרה ואיפטר
לו קהנא ממנו .

(58 a. 21-27)

ואם השכל מכשיר לאדם כדי שיגדל מאכל אחד אחר חוץ ממאכלותיו זיוה אחד שנה לדורותיו
זכר למעשה הנט הנעשה לו כדי שיהיה זהודא על הפוכן הנעשה . וכיון שהשכל נעשה
מכשיר זה הדבר לאדם . כזכר גיפטר שיצוהו צוהו כמו אלו המצות המוכשרות ויחייבהו ש
זממיותו לדורות זכר למעשה הנצטוה עמו דוקא ויש לו על סמירתו שכל 216
ונעמקו גלן לזה . וכיון שהגיעו אלו המגשימים אל יד המדכא כזכר הוקף סחא מענינו ונפטר
זכרון ושינויות .

(59 a. 11-18)

ואם צונו שיהיו העדים הזכרים את ההולך זידיהם כמו שנ' יד העדים תהיה זו
לראשונה .

(60 a. 19-21)

זכר נתדע לנו כי השלוחים הראשונים כזכר האזכר להם ונאעם לא הקל עמם כדזכר יי והשניים
שהם שנים ובכדיהם יתר מהראשונים הוקשה זלעם לאכת עמיהם .

(60 b. 21-23)

ואחר כך באין שום קבלה והעתקה לעולם מענין שגיפטר לאזכרונם כדי שיזמנו זראשונים ואיפטר
שינוי חוץ מהם שהזינו הראשונים ויהיו מגלים דרכיהם .

(61 b. 28-62 a. 1)

הואיל והשכל מכשיר את שני מעשים אמעש אחד כזכר גיפטר שיצוה אותנו אלהינו חק אחד
משמש שני מעשים מתחלפים והחכמה מכשרת אותו .

(63 b. 9-11)

ונודע לכל שאין אמונתם תלוייה בדבר אלא אשם שמים הם מאמינים מתוך אהבה לא מתוך
תשוקה למאכלות ולא כך נכפף שכלם ונעדרה גמולתם .

(64 a. 22-24)

Cf. 50 a. 1 ; 51 a. 12 ; 51 b. 18-19 ; 52 a. 20-21 ; 53 b. 2-3 ; 53 b. 15-16 ; 54 a. 8 ; 56 b. 9-11 ;

Cf. Sections IV, V ; 65 a. 25 ; 66 b. 2-5 ; 66 b. 27-29 ; 67 a. 31-67 b. 4 ; 68 a. 10-12 ;

68 a. 28-31 ; 68 b. 30-69 a. 1 ; 69 b. 24-26 ; 73 a. 24-27 ; 73 b. 4-7 ; 76 a. 20-21 ;

76 b. 3-5 ; 76 b. 10-12 ; 76 b. 18-21 ; 77 a. 30-77 b. 1 ; 77 b. 19-21 ; 78 b. 19-22 ; 78 b. 28-29 ;

82 a. 12-13 ; 82 b. 12-13 .

(2) Expansion :

The Paraphrast expands his rendering by inserting words and phrases which are not required by an exact translation. He often uses this method in order to give his work a poetic character, mostly by means of rhymed endings.

Expansion of this nature may be classified (some what arbitrarily) under two headings :

a) tautology.

b) diffuseness of phraseology.

a) tautology :

The Paraphrast repeats a single idea of the Original by several words of equivalent significance. This redundant repetition may be classified in three catogaries :

(i) nouns and adjectives

(ii) verbs

(iii) phrases

(i) Nouns and Adjectives

Examples : *

<u>Tibben</u>	<u>Arabic</u>	
_____	_____	· (48 a. 22) זמן נצחיים וזמן פקדושים
_____	_____	· (48 b. 2-3) זמן נצחיים וזמן פקדושים
_____	_____	· (48 b. 2) זמן נצחיים וזמן פקדושים
_____	_____	· (49 a. 10) זמן נצחיים וזמן פקדושים

* Cf. Sections IV and V: 71 b. 16 ; 74 b. 20 ; 74 a. 3 ; 74 a. 4 ; 74 a. 11 ; 81 a. 26-27 ; 81 b. 17 ; 82 a. 1 .

Tibbon	Arabic		
המסורה	الشرائع	(49 a. 21)	כסדר ויקרא
2 תולדותיה	بشرائع	(49 a. 29) ¹	המסורת והחוקים
התורה	التوراة	(54 a. 31) ²	2 תולדותיה 21 מסורותיה
216	حسنا	(59 b. 29)	התורה והמסורה
מלונה	فبيها	(49 b. 25) ³	יפיה ונחיה
דף	الصق	(49 b. 26)	לנים ומכוערים
הכז	الذنب	(50 a. 20-21) ⁴	הצמח והצדק
המאכלים	المطام	(50 a. 21) ⁵	השקר והכז
מנוחה	راحة	(50 b. 20)	המאכלות והמטעים
תולדות	تاريخ	(50 b. 26)	הנחה ונפישת והשקט
—	—	(51 a. 2) ⁶	הנחות והולכות
סמן	عمره	(51 a. 4)	תפלות ותחנונים
שלושים	رسل	(51 b. 29)	מינים ואמות
הדיון	المثل	(51 b. 16)	ציר ושלף
קונה	ملك	(51 a. 29)	הסדר...המנהל
—	—	(52 a. 4)	זרשות וחזקות
—	—	(52 a. 15)	שופטים ודיינים
—	—	(52 b. 12) ⁷	החזיק והדון
—	—	(52 b. 22)	העירי והסדר
הגז	العمره	(53 b. 18) ⁸	האמות והמקומות
למה	سبب	(53 a. 25)	עלה ועלה
מאכלים	مأكلة	(53 b. 10)	מאכל - כבוד
—	—	(53 b. 12)	מסעדות ומעשיות
—	—	(53 b. 30) ⁹	מדות ומנהגים
26 עמ	طبيع	(53 b. 30)	פיתוחים וטעמים
נקיות	نقاء	(54 b. 23)	נקיים וטהורים
—	—	(56 a. 10-11)	פועלים ומדרכה
—	—	(56 a. 11)	אכיל ומטאלי
(מקדמות)	(ان يرحوه)	(56 b. 4-5)	תקוות ותחזות
—	—	(56 b. 19)	עליו ועליו
2 תולדות	صليا	(57 a. 14)	ישיבים ונכוחים

1. Cf. 58 b. 12 ; 2. Cf. 62 a. 5 , 61 a. 27 , 49 b. 17 ; 3. Cf. 50 b. 1 ; 4. Cf. 61 b. 5 , 61 b. 8 ; 5. Cf. 57 a. 20 ; 6. Cf. 56 b. 7 ; 7. Cf. 52 b. 18 ; 8. Cf. 54 b. 6 , 54 b. 7 ; 9. Cf. 53 b. 21 , 54 a. 6 .

Tibben	Arabic	(57 a. 21)	הזריח והזניח
העלז	العمل	(58 b. 20)	העלזוה והעלזוה
העלז	الظلم	(62 a. 11)	העלז והעלז
—	—	(62 b. 28)	העלזוה והעלזוה
—	—	(63 a. 13)	העלזוה והעלזוה
—	—	(63 a. 20)	העלזוה והעלזוה
העלז	(على)	(63 b. 1)	העלז והעלז

(ii) Verbs (according to the conjugation in which they appear in the text).

Examples: *

העלז	شتت	(49 a. 18)	העלזוה - נחלסוה
—	—	(49 a. 18-19)	העלזוה והעלזוה
העלז	يترك	(50 a. 10)	העלזוה והעלזוה
העלז	شكر	(51 b. 17) ¹	העלזוה והעלזוה
—	—	(53 b. 9)	העלזוה והעלזוה
העלז	يغنى	(54 a. 23) ²	העלזוה והעלזוה
—	—	(55 a. 19)	העלזוה והעלזוה
—	—	(55 b. 29)	העלזוה והעלזוה
—	—	(56 a. 26) ³	העלזוה והעלזוה
העלז	تأيد	(61 b. 6-7)	העלזוה והעלזוה
העלז	نسخ	(57 b. 18)	העלזוה .. העלזוה
העלז	يغيرها	(53 b. 8)	העלזוה והעלזוה
—	—	(53 b. 9)	העלזוה והעלזוה
העלז	حل	(57 b. 21)	העלזוה .. העלזוה
—	—	(62 a. 7)	העלזוה .. העלזוה
—	—	(62 b. 24)	העלזוה והעלזוה
—	—	(62 b. 25)	העלזוה והעלזוה
העלז	يرطب	(63 b. 6)	העלזוה .. העלזוה
העלז	يخفف	(63 b. 6-7)	העלזוה .. העלזוה
העלז	نسخ	(57 b. 10)	העלזוה .. העלזוה
העלז	ينسخ	(57 b. 16-17)	העלזוה .. העלזוה

* Cf. Sections IV and V: 64b.5; 74a.11; 74a.15.

1, cf. 51b. 22; 2, cf. 54a. 23; 3, cf. 61a. 27-28.

(iii) Phrases

Examples: *

אחר שקל היו	بعد عالم يكونوا	(48a. 28)	מן אין גיש ומן עידור אהויה .
יתכך	جبل دغر	(49a. 12-13)	גזרה מכך המנעיש ונשא מכך המטעים .
_____	_____	(49a. 17-18)	שלא נמט בכזר החכם והם לא נזכר זיכרו .
_____	_____	(49a. 25)	העשות מלכיה וקצור עזודה .
ישותה קו	بشرك به	(49b. 12-13)	אהעשית קו עמית או נשתה עמו שותה .
_____	_____	(51b. 24-25)	השתחזות מעוגלות וכניעות סמולות .
אהכיה 266	قمر الطابع	(52b. 1-2)	מקופיך את הטהעית ומשנות את הפתוחים .
אהכיה	سقبيل	(53a. 24)	משנות ממש וקפוך 26
_____	_____	(53a. 3-4)	פלסיו הקדומים ופעולותיו הכאשונים .
כניאות הורה	صحة البدن	(54a. 1-2)	מידע עצמם ומדיח גופם ומחליץ עצמיותם .
תשם	تنقضي	(54b. 8)	יכאך היות ויתם המופת .
(החליות)	(מזיכות)	(55b. 1-2)	22 כיכות הדינות והמעינות הפרות הזעירות .
_____	_____	(55b. 3)	לא הפך גמי כריכה קטנה ולא מי אלה 16 .
החליות	لبقول الخيل صادق	(56a. 30-31)	הקצות שמע האמת . אהעמין קצות הנדקדות .
162 התוכות	نسخ الشرع	(57a. 22-23)	שינוי החק ותחלה המורה .
המורה	نقل حاصلا	(57a. 23-24)	זהעתקה מוכנה וקצות טקסיה דמסיסה .
המורה	راحة بدنه	(58b. 27-28)	הנפישת עצמו או קטנות עצמו .
הכונה	القلعة	(61a. 9)	דכיך התפלה ופגי התהלה .
_____	_____	(61a. 16)	כני התפלה ודכיך התחנה .
המורה	زالت النسخ	(62a. 4)	262 הסגלוג ונשחתו העצמות .
התמה הדרוך	العجب العظيم	(62a. 4)	תמה הדרוך ופלא עצום .
			שלא נכתב בוטה כחך דקדוקי המדות ואנדרפטר 262 פכסי החליות .
			(62a. 11) ان يست فيه شرح كثير

שאין פכסי המדות פכסיים 12 .

* Cf. Sections IV and V: 64b. 18-19; 65a. 1; 65a. 28-29; 65b. 11-12; 66b. 8; 69a. 27-28; 72a.

14-15; 73a. 2-3; 73a. 3-4; 79b. 28; 80a. 3; 80b. 27; 81b. 29 .

1, Cf. 52b. 6-7 ;

b) diffuseness of phraseology :

The Paraphrast expands the length of sentences to a degree which makes them appear extremely prolix. His excessive use of words underlines his considerable knowledge of vocabulary.

This distinctive feature of his style is achieved in two ways :

(i) conveying a certain view with excessive verbosity.

(ii) applying metaphorical and allegorical expressions.

Examples :

(i) *

רצון מן קדמי קדומים	(48 a. 22-23)	אני	אדמון
הטל אשר לא עשה מעשה	(48 b. 12-13)	מה לעשות	מי שלא עשה דבר
כפזים ועצומים ועדופים	(48 b. 21)	אצא	כפז
מי שלא עמל ומי שלא ילע ושלא עשה מעשה	(48 b. 22)	המבקש לעמל	אשר תהיה עמל לא עשה
ואעשותם ואזיזם אותם וגם לעשותם והם ולא עשו ולא עשו אותם	(48 b. 27-28)	דעו כי חלשים	ואעשותם לא עשו
נותן הודאה למעלה תחת התשואין ומכזה שחזו עמלם	(49 a. 8-9)	—	—
שנהללנו ונזכרנו ולהתפאץ ולהודות לו ולהשתחוות לפניו	(49 a. 16-17)	—	—
והזכר והפסיד והנטיה	(50 a. 16-17)	—	—
ואם נוססים את יגיע סלחם וגם מחזותם ואת קולן נכסיהם	(50 a. 17-18)	—	—
עשיית הצדק ודבר האמת והצדק והחזק השלם והכזה	(50 a. 20-21)	—	—
ויהיו אמרים זה את זה ומכחישים זה את זה	(50 a. 26)	—	—
הנאת האמור תורה והגיונו עמלם ואמרו חכמה וזינה	(50 b. 27-28)	—	—
מפני שכבוד החכמה מופיע על הכבוד האמור תורה ומופיע תאות התעמידים אמור תורה	(51 a. 7-8)	—	—
אזיה ומעלה ועדופה	(51 b. 2)	—	—

* Cf. Sections IV and V : 65 a. 5-7 ; 65 a. 18-19 ; 65 a. 22-24 ; 65 b. 12-14 ; 65 b. 25-26 ; 66 a. 31-36 ; 66 b. 23-25 ; 67 a. 21-22 ; 67 b. 18-19 ; 67 b. 20 ; 67 b. 26-28 ; 68 a. 4-5 ; 68 a. 22-23 ; 71 a. 28 ; 72 b. 13-14 ; 72 b. 17-18 ; 73 b. 25-26 ; 73 b. 26-27 ; 74 a. 6-8 ; 74 b. 7-8 ; 75 a. 12-13 ; 76 a. 23-25 ; 77 a. 1 ; 78 b. 27 ; 80 a. 3-4 ; 81 b. 4 ; 81 b. 15-16 ; 82 b. 11-12 ; 82 b. 23-24 .

שכמה הוראות אנו חייבים לומר לפנינו או כמה תפלות ראוי לעינינו להתפלל .
(51 b. 11-20) . סעול . סעאמר

כזל נלגינו ונזאנו ועצם חילופינו ונזתה מחלוקתנו .

(52 a. 25) . اختلاف صفت . היינו חולקים לדעותינו . (Tibbon)

שהוא חיצונית הנפחיות שבהם והוא השלש בין המתחלפות שבהם והוא הכיכר את התמונות .
שבהם זה זזה ודלגן את הנדפיות שבהם ועצם כולם מחוזכין ודלוקים ואדוקין זה זזה .
(52 b. 7-10)

כשהם נכאין מחזוכים אינם נכאין עקב זוכיות ועקב צויותם הידועה ואף עקב טעם ותארים
הטוב והפחית שבהם אף עקב צויה אחת נכאית .

(52 b. 16-18)

ומאמינים כצרכנו זזה הצמנה וזה התעודה ומעידים לו . (52 b. 25) — — —
בגון קריכות חשימות הצש ומניעתה מקשורה ומקדעיר ומקדריך את המעשים .

(53 a. 4-5)

וכאן העמדת האמלל הטוה כד שפא להתאמלל במנהגו ושזיתת נידתו התדורה זיציזו

אחרי זידתו . (53 a. 6-8)

אשנות מסש ואופוך טעל ממדתו וממנהגו . (53 a. 24)

כדי שפא יאמנו בני אדם כיון שאינם מתיים כמנוו והם חיים לעולם מחלופנו וזחלק מנהגנו

וזחלק [26 עינו] . (53 b. 25-27)

שפא יחששו בני אדם כי כאשר יכולים להיות לעולם שפא כדרכם .

ואף הכזה את ממנו ואף הגריך עשים . (54 a. 3)

ואי אפסכ כדי שיענש ויאנש ויוחאם ויוחקה כשאר הגדים

(54 a. 22-23)

היה הקצה עשה צות ומופת לנציא ההוא והיו הגזות והמזינות מתחלפות אהריות ואעשות

מתחלפת הדרכ הנשמע וזהלמך הדרכ ההוא יכזה הגזת ויתא המופת ההוא . (54 b. 6-8)

.

שהיה נכזה . לו אור מתחלפת עם התחלפת הדרכ ואשפא עם השפאמו .

והיה שיעור עמידת עמוד הענן כשיעור הדרכ שהיה מדרכ גליו וכיון שנלמך הדרכ ההוא

היה הענן מעולק . (54 b. 11-14)

א"כ הוא כמה הוקשו החכאומי קמשה לעשיית המופתים ואין עמדו אפואו זה זידו עזיו

ועטו כמופתיו . (55 a. 4-5)

ואף היה הכת מתכוין לעת זכרו את מעשיהם עקב מנת כצדקם או עקביהם עקבם או

ההודיע שהם אמת . (55 a. 20-21)

הם

וחשש יונה שגא אוקי יאיימם יי ויעמידם עק ידו ואחר כך ישימו/סדרכם הנלע ויעמדו מן
נקמת יי וגאז ספק זלת שישומו יכצם יי ויקמקם . (556.27-29)

فخوف ان يتواضع بشئ فنبهون فيزول الموعيد .

וכמד יונה שייערם זדזר זישומו ויעתקק הזער הזה .

כאזי שיהיו מותמדים ומותדרים כדורות עולם . וכיון שהם לאויים אהיותם כזאת כזר
צריכים הם כדי שיהיו נעמקים בשמעות מועמנות וקצת מוחללות מדור מדור זהלת
אנשים אדיקים . (56a.26-28) فتحتاج على طول الزمان الى تأملين لتفهم لظهورين كما صحت للولين .

צדיקים זעך הדמן אק מעמקים כדי שיתעממו אחרונות כמו שהתעממו אראשונים .
אפיכ שג אלהינו זלז יצרכיו מליות אקזלז שמע האמת ושמם זשכזם יכולה כדי אהאמן
זקצלת הנצדקות . (56a.29-31) صحت في القول طنا لقبول الخبر الصادق .

שג זשכזים מליות אקזלז ההלדה הנצמנות .

והכין זנפשותם מכון אשטע ההלדות הכשנות הנדאיות ואשטור אותם ואייאם כח קעשות
מזותיו ותוכותיו וזהלתם אותם אחרים אקען שיתעממו אחרונות כח תוכותיו ועדותיו . (56a.31-56b.2)
وفي النفوس صائر للسكون اليه (تصلح به كتيبه واحباره .

וזנפם מליות אהתיש זח כדי שיתעממו זו עכיו והלדתיו .

מעני שדרכו שא אדם כך היא שהוא תמיד משתדל כדי אמצא ספיקו ופנינתו ואלה הוא
מקוה כדי אהשיג אכזלזו והנצתו ממלכותו ומחזרתו . (56b.7-9)

اذ قوة الزمان دمايته موهوبة على التكسب . שכח האדם וזכרו מוסמית ארנות .

וזה אפסאד ואז חכד זשמעו קוק הכודד אשכ הוא מכניד ומזהיר אותו מקעשות המעשה
הפכזני כדי שאק יענש . (56b.13-14) وفي الداء يلج سائل لغيره . וסן ההכזדה זמניעת המעשה הפכזני .

ואם ידדוק אדם שמע אדותיו והעמקות וקצתם ויפאזם זזה הפאז ימצאם זכוכים וישימם

ונכוחים ואין זמו שום דופי ואז שום שמץ מן שתי העינות ההם אשכ זככנו אותם . (56a.14-16)

فذا عرض خب آياتنا على هذه الأصول . رحمه العارف سليمان بن عبد الله الطائفي شافيا .

וכאשכ תבאה הלדת אחרותנו זני ישכאק עק אזה וקשה תמצאה נצקת פאזה הלעות זכוכה נאמנת .

סיהיה זחך הכזשון תוכה החך השני ודמותו אשכ הוא עתיד אהתחלק זו וזחך השני תוכה

החך הכזשון . (58a.15-16) لأن الشئ الثاني إما تضاد ومناقضة . הנה זתוכה השנית קעאם הפך ועתירה .

מכני שזנות אדם נעסד כזותיו מחמת הטכח והאנש והדחף . (60a.5-6)

وانما هو عند . אקז הוא אכזוכ

זה אינו משנה החך ואין הפסוקים מכחישים זה את זה . (60b.14-16)

ليس ينسخ . אינוו 162

אם יאמרו ימצא לעולם שום דבר אמת וצדק שאין זו אק עאקה . ואז דופי ואז כזז ואז סכמה

נאמר קוים מוטע זכר זדזי ההוא האמת והצדק קלכנו העינות והעמקות החקים וקלכנו מן הנצחיים

שהם מותמדים ומותדרים אכזח נצחיים . (61b.4-6) وان قال نعم فهذا الحق سمنا تايه شرايح الى اخره .

ואם יאמר כן נאמר אז זדזזי ההוא האמת שמענו הצוים אשטור מצות התורה .

ואם יאמרו לא ימצא לעולם שום דבר שהוא אמת וצדק כגל האמתות והפטידו
הנודעות וכחשו הזינות ושגשו החכמות והשחיתו המדעים . (61b. 7-9)
טוֹטָלֶה אִתְּלָה חֲתִימָה אֶלֶף בְּפִי אֶלֶף חֲלָה .

ואם יאמרו לא ימצא אמתות הדבר ושימורו כלל טעם .
ממחל [כתיבה] 21621 מנעיקה ומשמן עידוניה . (63a. 10-11) . אמר מאבקו
ה 216 שיט אהה .

(ii) *

לפי עמ 25 הציורי... ומשוי עוף האזהרה . (48b. 8)
بَشَائِرَ الْبَشَرِ دَلِيلٌ عَلَى شَيْءٍ . מציג שיצור וידהיה .

השכל שונא החיזוק ומצדה השינוי . (50a. 29)

* cf. 49b. 17-18; 53b. 4 .

cf. Sections IV and V : 66b. 17 ; 69a. 28 ; 73b. 5 ; 74a. 7-8; 65a. 3 .

(3) Freedom of interpretation :

The Paraphrast renders the Arabic original into elegant Hebrew. He amplifies the original phrases, elucidating and clarifying them, often ending his sentences with a rhyme. In some cases he expresses the significance of the Arabic original in his own words, taking care not to lose or change the main sense; in others he freely rewords the sentences of the Original. Occasionally he changes the syntax of passages in the Original, mostly without affecting their sense.

Many examples of this occur; the following are the most striking.

וזה הדבר שיסגירנו לו השכל ויסורנו הסדר נתמאס והחנותו ופאפוליו (48b. 5-6).
 فضاء القول اول ما يطالع العقل . (Ar. 113, 1)'
 וזה המאמר תמאס מה שיקיר השכל . (T.)²

ואחר כך יבין וידע בפלסוף ההתחנה ונדדדוף הבנה כי נעימת השכר והמול העזרה
 ושכר העשייה לו דתר ונא ומשובח מנעימת המער וההבנה הנתונים קצרה לא
 עק מעשה וקצ עק עבודה . (48b. 9-11)
 بل ان يجبل سبب ايصالهم الى النعمة الالهية اعتقاد بما امرهم به هو الرضا . (Ar. 113, 5-6)
 כי שמו שנת העתה לא הוזהר המתקדש בהטריחם במה שזוה לו הוצ יתר 216 . (T.)

כדי שיהיה המונעם משלם למנעים עזיו ולמטיב לו כפי שזו ונעימתו שהטיב והנעים
 לו זימתי זמן שהמנעים צריך כדי לקחת מן המונעים עזיו ותשלוט 1216 המול
 נעימתו . (49a. 4-7)

مقابلة للمحسن اما باعسان ان لان يحتاجا اليه .
 ההקדים כך מטיב גם בהבנה גם הוא צריך זכיה . (T.)

שגם היה המעמיד והנותן שכר צינו נפטר ולא כלום ולא נחצר שום מעש ואעפ"י שהיה
מבנה שכר העושה והעובד נשכר ונהנה יתר מדאי . (49a.26-28)

אז לאן זאת מביא הענין המסתמל . (Ar. 114, 9-10)

(T.)

מפני שהיה זה מה שמעליהם קעושה ולא יזיק המעשה .

היכרך ואז ארבעה חלקים הם כללי המצות והחוקים עשה ולא תעשה . (49a.28-29)

(Ar. 114, 10-11)

נאזא جمعنا هذه ال 4 فصول صارت مجملتها هي الشرائع .

(T.)

וכאשר נקראו אלו הארבעה ענינים ' יהיו כלליהם הם המצות .

ויש בכלל החלק השני ציבור שזועת שזע ושזועת שזר דדרי כדב ומכמה וציעור עז .

וצעור כנז שנכפור ביוצרנו או מהעמית או עמית או נשתה עמו שותה ואם צעור כנז

שנשמהו בתושבות מכוונות ושמורות וכאלה נאמרו בצדקה . (49b.11-14)

ويضيق الى الثاني الا يشرك به ولا يخلط باسمه كاذبا ولا يوصف بالارصان الربيه وما مثل ذلك كل بقية (Ar. 114, 21-115, 5-6)

ונעמך את השני שגם ישותה או ואז ישלע בשמו קשקש ושגם יתארהו בתוכנים הקלבים

(T.)

והדומה קדח ' והכך בכלל .

ואז התורות והמצות נצטות בדעותינו ונחזות בשכלנו ונרשמות בזיכרנו ונחקקות

בזכרוננו ונצטעות במדענו יפיית היפה מהם ושטח המכוער שבהם . (49b.14-19)

כל من من هذه مأمور به غرس في عقولنا استحيائهم ولا فتن منكم نرس غرس في عقولنا استحيائهم (Ar. 115, 5-6)

וכך ענין מאלה שמצוה זו נלע בשכלנו ונצטות וכך ענין מהם שהזהיר ממנו נלע

(T.)

בשכלנו ונצטות .

יתחבר מדע כציית העין עם חזקי הנפש בחדרי השכל ויהיו מסירים זה את זה ומכחישים

זה את זה ויתקד מרוב תמורתם וחלופיהם במצלי השכל שום שינוי וכיעור ומוח

(50a.25-27)

ודופי לעין השכל .

(Ar. 116, 10)

تقابل القولان في النفس وتضادا وشعرت من تمنعها بغير .

(T.)

מקצות שני התכונות הנפש ומתהפכות ותשער מהמנוע בדבר נכרי .

הלכה הכוזבת הגדולה היא מצוה אלהינו וידוע שכל המקיים מצוה אלו נהנה ונשכר . (50b.23-24)

(Ar. 117, 8-9)

على ان الصلة الكبرى في اتخاذها امر ربنا وتعرفنا الى المنفعة .

(T.)

זה ע"פ שהעלה הגדולה בקיום מצוה אלהינו והנאתנו אל התועלת .

יש הנצות הרבה בשמירת השמחות והמועדים יש בשמירת שבת ומועד הנחה ונפיש

והשקט אגדה ויש לו בה הנאת תלמוד תורה והגיונו מפרץ ואמרו חכמה וזינה ויש

בה תועפת יראה ועשיית יסדות ויש בה עשיית שקום מפני שמצותות ומועדים

בני אדם ופנייה מעטקיהם ומאזכותם ושוואים זה בשלום זה ומבקרים זהם את האוהים
ודורשים זהם מדרגות ועוסקים בתורות ונחכמות ומפאפאים ראיות ומדעים ומליצות
ודמותיהם בדרדוקים וזיכרות . (50b.25-51a.1)

فمن شائع تفصيل بعض الزمان بترك الاعمال فيه اول التساب راحة من كثرة الله ثم لينال فيه
حظ من العلم وحظ من الزيادة فلا يصح له صلاة ويغفر الله له لقاء بغيره بها باجتماعهم
فيتذكروا فيه اصورا من دينهم وينادوا فيه . (Ar. 114, 11-14)

כי מתועבת קדוש קצת הזמן תחלה לעזיבת המעשים זו מהגיע אל המנוחה מר
הגיעה ומהגיע אל קצת החכמה וחזק מן התוספת בתפלה ויפנו בני אדם להגיעת קצתם
את קצתם זהתקצם וידברו לעניני ונרתם ויכריזו זהם . (ד.)

שיחכרו בני אדם וישאפו וישתדלו ברז פיצור כדי לאמוד תורה ולקטוף דגים וזהו
בכך אדם עד אשר ילמדו וינסאו ויגיעו אל המדלגה ושר הגיע אליה החכם וינחלו
כבוד כבודו וכבודותו מפני שכבוד החכם מוסיף על הכבוד תלמוד תורה ומוסיף
תצות התלמידים לאמוד תורה ונשיף שישתדל ויחזק אה הוא בטברון בני אדם
ובהנהגתם ואמורם וקיום הצאחותם ויכונן מעשיהם [ויחקן] עזותיהם מפני שהוא
ממונה עליהם ועליו ראוי לעדום ולהצליחם ואמדם . (51a.4-11)

وليرغب الناس في الصالح لينالوا مثل مرتبته وليعني هو يستعمل مع الناس اذ لذلك اوصى . (Ar. 114, 16-17)
ואחזק אצני אדם הדרכ היסרה כדי שיגיעו אל מעלתו ושישתדל אה ישיר בני אדם כיון שהוא ראוי לכך . (ד.)

ואם את היתה מכוערה גיפטר שתשאר עדובה ואז תשגף אל אקרוב ואז ארחוק הקרוב אל
ישאנה נשיף בעזרה והרחוק יעזבה מפני שגד צותה קרובה . (51a.23-26)
وليريق الرضى للصورة القبيحة اذا راس ان اقربها لم يرغبوا فيه . (Ar. 118, 3-4)
ושלף ימאסו צורה שאינה יפה כשיראו קרוביהם אינם חפצים בה . (ד.)

כגון שמה יוצרנו והקלו שהשכח מחייבנו אשמוז ואהלאר עמ רוב נפאחותיו ונעיקותיו
וכיון שידענו כי אנחנו מחוייבים אהלאר ואשמוז כבר אל ידענו מקוצי השכח שכמה
הודות אנו חייבים אומר לפנינו אומה תפלות ראוי עלינו אהתפלל או גאי זה עתות נתפלל
ונכמה עתות נשמוזה ונפארה . (51b.17-21)

فمن ذلك ان العقل حكم لله بشكر على نعمته ولم يذكر لذلك حذرا من قول ومن وقت ومن هبة . (Ar. 118, 19-22)
ומזה שהשכח דן בהודאה אלא עמ 210 ואל שם אבול אהודאה ההיג אל ממאמר אל מדען ותכונה (ד.)

ואבול עוד כלל אחר וצום כי אל יעשה הקבה מופת אלל אלל הודיע בתחלה אעם הנשאל
אליהם הנביא שהוא ית חפץ לעשות מופת ומורא ומאיר אהם שהיוצר מבקש לשנות
ממש ואהפוך נעל מדרתו וממנהלו אמען שיאמינו בדמן עשיית המופת ההוא
ונצות הנביא ההוא . (53a.21-25)

واحتاج ان اقول هاهنا قول اعيط به الحقائق وهو ان الخالق جل وعز لا يقلب علينا حتى ينسب القوم على انه
 سيتقلب وسبب ذلك ليصدقوا بنبيي .
 (Ar. 121, 4-6)

ואני צריך להגיד דבר חשוב בזה האמת והוא שהזכר יתברך אינו הופך בין עד
 אשר יודיע לפני אדם שהוא עתיד להפכים והעלמה בזה להצמין בנצחיות .
 (T.)

מפני שהם הוכשרו לעשות מופתים תמיד בלי עיניהם ולזה היינו מפעידים את כח האמונות .
 (53a. 28-29)

لأننا لو اعتقدنا ذلك فسدت علينا الحقائق .

(Ar. 121, 7-8)

(T.)

כי אם היינו חושבים בזה היו האמתות נפסדות לנו .

כדי שהם יאמרו בני אדם כיון שהצגם מתיים כמנונו והם חיים כעולםם בחיפופנו וזמחקה
 סנהגנו וזמחקה [26 עינינו] כזכר אפסר שיהיו האמות האלו סמדות ומנהגם ודתייהם . (53b. 25-28)
 لنرى يظن الناس ان هؤلاء كما امكن ان يعيشوا ابدًا بخلافكم كذا (ا) امكن ان يفعلوا المعجزات فجاءكم (Ar. 121, 19-20)
 שהם יחשבו בני אדם כי כאשר יכולים להיות כעולםם שהם כדרכם הם* יכולים לעשות האמות
 המקצות שהם כדרכם הם .
 (T.)

ואפיכך לא קצק להם שהוא ית' זכ' מרפא עצמם ומבריא גופם ומחזיק לעמותם בתמידות
 חזקה ממנהג העולם והם לא הציגם מן החזקים ולא הכנה את ממונם ולא הגדיל עשנם
 ולא הציג אותם מן חומשייהם ודוחקיהם ולא מלכ אותם מיד עונשייהם ומקלקליהם . (54 a. 1-4)
 وكذلك ايضا لم يضمن لهم صحة البدن الدائم ولا المال الكثير ولا الخلف ولا الحجب من ظلم ظالم لهم
 ليحزبوا او باسماع او بقتل .
 (Ar. 122, 2-4)

ולעם כן עוד לא הציגוהם בנצחיות הגוף התמידה ולא במסון הכנה ולא בנצחיות ולא
 בהצלה מאדם חזק בין במכות או במרפות בין בהריגה .
 (T.)

ואפיכך לא עשה יודעים כל הנעדרות והנעדרות מעצמם ומנפשם כל ימי חייהם
 אף לא עושים המופתים והנוראים בתדירות כל ימי חזריהם אלא שם אותם יודעים פעם
 אחר פעם ועושי אותות דמן אחר דמן למען שלא יוכח אדם לחשוד אותם במעשייהם והם לא
 להכיר בזה חינוכם ובעצמם להיותם יודעים ועושים כזאת אלא יהיו הכח מאמינים
 שכל מרעם ומעשייהם נעושים במעמד יוצרנו יהי שמו מזוכך לנצח נצחיותם (54 a. 12-14)
 لنرى يظن عوام الناس ان فيهم خاصية توجب هذا وانما جعلهم يفعلون ذلك في وقت من الاوقات
 ويعلمون ذلك حينئذ لانهم انما يتبعون الخلق وليس من تلقاء النفس
 فسيبان الحكيم والتقديس .
 (Ar. 122, 11-13)

שהם יחשבו המון העם שיש להם 26 מיוחד מחייב זה אלא שם אותם עושים
 זה לעת מן העתים וידעו זה עת מבערדי עת ויתבאר בזה שהוא לא אלהים מסד
 הברא ואם מעצמם ישתבח החכם ויתברך .
 (T.)

ישיבו על זה הדבר ויאמרו כי איפשר להיות זה דה החלק החמישי מפני שדמני החק הם נודעים או צאץ היוצר המצווה או קצונים הם או תדורים התדורים כבר ביאנו אותם והקצונים כבר דמנם נודע אצא המצווה נודעי בלי ספק אצא המצווה כיון שמצווה חק השני כבר נודע ונתברר קמצוה שדמן החק הנצטון כבר קצו וחזר הדבר להיותו כשתי העלות הנצטונות או תדיר הוא או קצו הוא ונצל החלק האחד ולא עוד אלא ששני הדמנים התדורים והקצונים אשר נצטנו שני שאלו ישאר דמן אחד שאינו נודע זה ההור היצורים . (58 a. 3 - 57 b. 26)

يقولون وهذا ايضا لو كان لكان خبري الرمان لان المدة تكون معدومة اما عند الله تعالى حقيقة واما عند الناس فالى وقت الامر الثاني فعلى الحاليين جميعا يبطل النسخ بمسير زمان الشرع جزئيا في العقل من اول الامر به وبعض يقول هذا القسم الذي لا يكون لان شرح الكافي والخبري انما صاروا للشرع يبقى شئ من صحتها .

אמרים וזה א"כ אלו היה היה חלק מהדמן כי המדה והיה ידיעה אם אצא האלהים על גמלתה או אצא בני אדם אל עת הצווי השני ועל שני הענינים יחדיו יצא הצווי * במצבים ויהיה דמן התורה חלקי שכל מתאמת הצווי בה וקצתם אומרים דה החלק החמישי אצא יתכן כי התורה הכללית והחלקית אצא היו כיצא שאלו ישאר דבר סתם . (ד.)

מפני שאין אדם יכול לשנות כל ימות השנה ולא צינו יכול להתענות על ימות השנה וקפי שאינו יכול לעמוד זה הערך כפיכך אצא צוהו כי אותו אצא עשיית חק אחד בכל הדורות איפשר אצדם לעשותו בכל השנים בלי אצות ועצ . (58 b. 3 - 6)

لان الانسان لما لم يكن في طاقته ان يصوم كل يوم ولان بسبب كل يوم لم يجز ان يكلفه الحكم ذلك والشرع فمكن الانسان ان يعمل به في كل عصر . (13 - 15 , 130 a)

כי הצדמ מפני שאלו היה זכירתו שיצוה בכל יום ולא שישנותו בכל יום אצא היה נכון שיצוהו הצורא דזה והתורה יתכן אצדם טיעשנה בכל יום . (ד.)

וידעתי שזה המעשה ממנה העולם ומצטנו שפירותיו דמן מתאדמדמות ודמן מוכיחות ואין כצוי שיהיה חק דמן כצוי דמן מתאדמדמות כפי שיון הפירות . (58 b. 14 - 19)

وهذه كذا تصح في فاذا هم واجبة اما بالبنية بالطبع او بالتعويذ والشرع فليس هو كذا (4 - 130 a)

ואצא כצמ התזונותי זהם והנה הם מחויבים אצא דמניה והצו אצא זה החלק והתורה איננה כן . (ד.)

ודיו היא דרך [הקצמה] אצא המנעם כן מנהגו שיצמר אמנעים ישמחני וייעצ כי ויכעצני יענידני יעמכני וכן המתרגל אצא יאדאני יחמכני ישמחני והוא מצטו קהאיר מה שלעדי . (59 b. 8 - 11)

لان كذا سبيل الشكر ان يقول بحسنه الى صينغني ويبرقي وسبيل المظلم الشاكي ان يقول ليظمني ويخونني ويتعدي علي (13 - 134 a)

כי כן דרך המורה שיצמר פאזני ייעצ כי ויזלמני כן דרך המתרגל אצא יחמכני וידידני ויעשקני . (ד.)

וקצת מהם שואלים אותנו על צדקת דבר הקבלה דאמתת אמרי ההעתיקה אשר שמענו אותם קריו
התדרת המצוה והתמדת החקה וכן הם חושבים בקבלה שכך מלה מיופה ודבור נאה ואומר
צדק וציפור אמת ודבר קושט שאנוהו אומרים אותם על אמתת התמדת הקבלה ועל חיוז התדרת
ההעתיקה כבר הם יכולים להפך אותם לעינו ולהתאולץ בהם על קבלתינו ואשנותם ולהאירם
על תורתנו .

وبعضنا عن لظفة النقل الذي سمعناه في تفسيره شرح التوراة بقدر أنه أتى قول قلنا له تأوله علينا . (5-139)
וקצתם שואלים אותנו על מלות הקבלה אשר שמענו בהתמדת מצות התורה כל ימי עולם
והוא חושב כי מאמר שנאמר לו יעזוב ערכא אחרת אשנותו לעינו . (ד.)

אבל הנחמיים אינם מעתיקים ולא כמות ואינם מודים בעתידות מפני שהם מתאפיים מקבלה
מקבלה ונזעלים מהעתיקה מהעתיקה אבל המעתיקים הנכונים והמקובלים הכסרים הם אשר
יגמנו בעתידות ומעתיקים היווה מה שהעתיקו אותו אמתל ואמרים אמר במה שאמר
היום ואינם דומים להמחפשים והמהירים אשר הם אומרים היום כך נראה כי חלק
מה שלק ידעתי אמתל ועתה ידעתי תמורת מה שלק הייתי יודע מלפנים ועכשו נחנתי זה גינותי
כמד מאשר הייתי מבין ואמין בדבריהם .

ولو ذهب برهني ان يدعي مستانفا ما ادعوه له لم يسخ له ذلك عن الناقل انما يقول فكل يوم كمثل ما قال
به في اسمه وليس هو مثل المرتضى الذي يجوز له ان يقول انكشف لي اليوم ما لم اشف عليه اسس . (15-139)
ואלו היה צדקה כמלון למעיד'מה שמענו מהם לא היו שומעין לו כי המקבל אינו
אומר בכך יום אלא מה שאמר בצמא'ו ואינו כמו החושב הנועץ שאפשר לו קומר נראה
כי היום מה שלק עמדי לעיד אמתל . (ד.)

Cf. 52a.30-52b.3, Ar. 120, 5-6 ; 52b.10-22, Ar. 120, 8-11 ; 53b.1-3, Ar. 121, 10-11 ;
54b.28-30, Ar. 123, 16-19 ; 58a.11-15, Ar. 129, 20-13, 2 ; 58b.11-12, Ar. 130, 18-19 ; 58b.
29-59a.4, Ar. 131, 12-15 ; 59a.22-25, Ar. 133, 14-17 ; 61b.1-9, Ar. 139, 5-8 ; 61b.
13-16, Ar. 139, 12 ; 63b.3-12, Ar. 143, 15-14, 1 .

Cf. Sections IV and V: 64b.19-24, Ar. 146, 2-3 ; 65a.11-17, Ar. 146, 10-12 ; 65b.
28-66a.1, Ar. 147, 14-15 ; 66a.6-11, Ar. 147, 17 ; 66a.13-18, 148, 2-4 ; 67b.9-11,
Ar. 150, 5-7 ; 67b.22-26, Ar. 150, 15-17 ; 68a.18-23 ; Ar. 151, 12-15 ; 69a.28-69b.1,
Ar. 154, 6-7 ; 70a.30-70b.4, Ar. 156, 7-10 ; 71a.25-27, Ar. 158, 15-17 ; 71b.28-
72a.3, Ar. 160, 4-5 ; 72b.7-10, Ar. 161, 16-17 ; 74a.17-20, Ar. 165, 19 ; 75a.15-17,
Ar. 168, 3-4 ; 78a.19-23, Ar. 176, 4-5 ; 78b.11, Ar. 177, 9-11 ; 79a.17-20, Ar. 179, 4-5 ;
79a.27-79b.3, Ar. 179, 11-14 ; 80b.9-17, Ar. 182, 10-14 ; 82a.5-10, Ar. 186, 1-3 .

In the course of his interpretation the Paraphrast incorporates a Biblical phrase which is:-

- a) either going to be cited later in the Arabic original as on folio 48b.5; folio 82a.21.
or
- b) not mentioned at all in the Arabic original and added by the Paraphrast as an explanation, as in the following examples:-
folios 50b.7-8; 54b.17; 54b.23; 67b.9; 68a.14.

There is a certain amount of misrepresentation of the Original which may be due to:

- a)* The Paraphrast's independence in interpreting the Original .
 - b) Confusion between a word used in the Original and another Arabic word which is similar in form but widely different in meaning.
- a) In the example :

מפני שזה הקשיון אז היה חייב עליו וכאזי גזמן שגם היה השבך הוא אחר הענין
(58b.22-24) . וזהו השם והתורה .
أما لأن هذا القياس يفتقر لو كان العقل اوجب العمل في يوم السبت فكان يقال ح إن السمع
(Ar. 131, 7-9) . نسخ ذلك الواجب .
היתה זאת ההקשה נגמרת אלו היה השבך מחייב המעשה וזה היה
(T.) . לומר/שה שם 62 המחוייב ההוא .

the Original reads "only if reason had made work on the Sabbath day obligatory", while the Paraphrase renders

* Cf. Section IV: 70a.13-15, Ar.155, 13-14.

"only if reason forbade working on the Sabbath".

On folio 57b.20,21 he translates the Arabic النيل "the Nile", to תִּגְרִי "Tigris". (see above).

On folio 55b.4, the Paraphrast specifies, as 400 parasangs, the distance, which is given in the Arabic original as 40 parasangs. This does not seem to be an error, for it is repeated on folio 55b.10; there, however, it is an explanation offered by the Paraphrast and does not appear in the Original.

b) On folio 51a.21-22 the Paraphrast regards the Arabic of the Original الفتنه , which clearly means "infatuation" as الفتنه , meaning "sedition"; consequently the whole idea of Saadia is misinterpreted.

On folio 55b.30, the Paraphrast seems to have confused the Arabic verb وعد of the Original, "promised", with the verb عود in its derived form تعود "was accustomed".

Perhaps on folio 64a.2 there has been an interchange of letters in the Arabic يعلم "to know" which has been confused with يعمل "to do", it appears in the Paraphrase as Hebrew לעש . Nevertheless the sense of the original passage is not affected.

(4) Influence of the Arabic original on the Paraphrase :a- The incorporation of Arabic terms

In a few places Arabic words and phrases used in the Original, are transliterated into Hebrew characters. Probably because the Paraphrast is anxious not to distort the original meaning.

<u>Tibben</u>			
אמר ונהי	(48 a. 19)	الامر والنهي	אמר ונהי
נחל ושלל	(missing from 57 a. 23)	نسخ الشرح	נחל ושלל
נכסא	(56 a. 21)	البرسام	נכסא
נמיה	(63 a. 24)	نميه	נמיה
	(63 a. 28)		

Cf. Section IV :

אמר ונהי (64 b. 2) الجبر والعدل

b- Arabicism in the Paraphrase

The Paraphrast seems to be, occasionally, so far influenced by the Arabic original that he employs some of its words and transcribes them into Hebrew.

Examples :

(Tibhon)

72167	النعم	. (48 b. 2)	נעמה, נעמה
		. (48 b. 7)	
		. (48 b. 9)	
		. (51 b. 18)	
		. (64 a. 14)	
7070	عمل	. (48 b. 22)	לעמך
7070	بال	. (50 b. 14)	6270
7070	سم	. (50 b. 15)	70
7070	المطعم	. (50 b. 20)	7070
7070	الطبايع	. (52 b. 1)	7070
		. (52 b. 7)	
		. (53 a. 2)	

Cf. Sections IV and V :

726	طبييا	. (64 b. 4)	726
7070	الطبعة	. (65 b. 24)	7070
7070	النبي	. (64 b. 4)	7070
7070	طبايع	. (64 b. 13)	7070
7070	البار	. (64 b. 28)	7070
7070	قديمة	. (69 b. 14)	7070
7070	سيف	. (41 a. 11)	7070

קבוצות	قبطناها	(74 a. 14)	קבוצות
הפזמים	الافلاك	(74 b. 12)	הפזמים
החדרים	الحدور	(74 b. 20)	החדרים
כתב	كتاب	(75 a. 13)	כתב
נעמדות	نعمات	(76 a. 20)	נעמדות
1607		(76 a. 22)	
1607		(76 a. 23)	
דמקד כדגד	مشه بذبابة	(77 b. 27)	המשיקו בדגד
נחזר	الحتم	(79 b. 17)	נחתם
מרוחת	مرحوم	(81 a. 7)	מרוחת

(5) Exact translation in the Paraphrase

Although the distinctive features of the Paraphrase are expansion and the freedom of interpretation of the Arabic original (see above), it occasionally translates the Original with remarkable literalness¹.

The following examples, though few, display this adherence of the Paraphrase to the Original.

(48 a. 19)	ספר צווי ואזהרה
(Ar. 112, 10)	في الامر والنهي
(T.)	1152 ווי 21 אזהרה
(48 b. 26-27)	חייבים צוד שנשקור צותם וקעשותם
(Ar. 113, 15)	يجب ان نكلم ونعمل به
(T.)	צאנדר חייבים קשכות וקעשותם
(49 b. 18-20)	זכן אמרה החכמה שהיא השכל כי צמת יהיה חכי
(Ar. 115, 6-7)	كما قالت الحكمة التي هي العقل כי צמת יהיה חכי
(T.)	כמו שאמרה החכמה אשר היא השכל כי צמת יהיה חכי
(50 b. 9)	הריגת האויב היא מטמאת ההורג וטכאנת ההורג
(Ar. 116, 16-17)	قتل العدو مما يلذ القاتل ويؤلم المقتول
(T.)	הריגת השונא מה שיערב כהורג ויערב ההורג

1- Malter states that the Paraphrase " never keeps to the Original ", (op. cit., 361).

רצוי שיהיה כך שום מעש מאז הדבריהם וחכמה ואזלת ביחד . (50b. 10-11)
 يجب ان يكون كل فعل من هذين حكمته جملة معا .
 (Ar. 116, 18-19)
 יתחייב להיות כך פועל מאז השנים וחכמה ועזלות יחד . (T.)

דומה לדבר שנפסד כחובד שם המות שאכילתו מערבת והולדת . (50b. 15)
 كسسل وقع فيه شئ من السقم فاكله ما يلز و يقتل .
 (Ar. 117, 1-2)
 בדבר שנפסד לו מעט אכז והוא ערב והולדת . (T.)

והוא המותר אצל השבכ . (50b. 17)
 الذي هو مباح في العقل .
 (Ar. 117, 3)
 אשר הוא מותר בשבכ . (T.)

ואמנן שגז יעברו האדם כלום מהם . . (51a. 14-15)
 ولنظر يعبر الانسان شيئاً منكم .
 (Ar. 117, 19-20)
 ושגז יעברו האדם מאומה מהם . (T.)

מקדוש קרבנות שמעל הצמת . (56a. 30)
 ملانا لقبول الجبر الصادق .
 (Ar. 126, 13)
 מקדוש קרבנות ההגדה הנצמנת . (T.)

הרצון הקישר אותו על החיים והמות ואמרו בשם שהוצא מחיה בחכמה ולחם סמית בחכמה
 כך איפס' שיצוה החוקים בחכמה דימיר אותם בחכמה . (58a. 5-4)
 اول قياسية على الحياة والموت يقول كما حاز ان يحيى بحكمة ويميت بحكمة كذا ان حاز
 ان يشع بحكمة وينسخ بحكمة .
 (Ar. 129, 16-14)
 תחזקתם הקשתו על החיים והמות הוא אומר : כאשר כשר להחיות בחכמה
 והמית בחכמה 'כן יתן התורה בחכמה ויבטלה בחכמה . (T.)

והקשיון החמישי מצדמות התמרה אחר שהיתה ירוקה והדומה לה . (58b. 16-14)
 والخامس قياسية على امرار البسرة بعد خضرتها وما أشبه ذلك .
 (Ar. 131, 2-3)
 והחמישי הקשתו על התמרה אחר שהיא ירוקה והדומה לה . (T.)

בכן אמרתי להם ראו מה כתוב אחריו כי כבר הודיע שזו הזכית החדשה היא התורה
 והמצוה כמו שני' כי זאת הזכית אשר זכרות את בני ישראל אחי הימים ההם נאמר יי'
 (59b. 28-30)

فقلت لهم فانظروا ما بعده فانه قد فصح فيه ان هذا العهد الجديد هو التوراة بعينها كقول

כי דעת הזכית אשר זכרתי את בית ישנאך אחרי הימים ההם נאם י' . (Ar. 135, 14-17)
 ואמרתי לו ראה מה שאמרתי כי כזכר עיניו שהזכית הזאת המדשה היא התורה עצמה זאמר
 כי דעת הזכית אשר זכרתי את בית ישנאך אחרי הימים ההם נאם י' . (T.)

שהותר הקרבן בשנת שמיטה זו כל שזכה . (60a. 32 - 60b. 1)
 תריבית הקרבן כי הסבתו בעד תפירה העליונה . (Ar. 136, 19-20)
 הקרבנות הקרבן בשנת שמיטה זו . (T.)

והשמיני ענין ואמר את הקוים תחת כל זכור ואלו זה גיננו סענה חזק . (61a. 1-2)
 ואלו ח' קטע (28 מדבר 18) ואמר את הקוים תחת כל זכור וזהו אלו קטע . (Ar. 138, 2-3)
 והשמיני ענין (28 מדבר ח' יח) ואמר את הקוים תחת כל זכור שמיני וזהו ח' כן גיננו 62 א' . (T.)

שתהיינה העליונות הזכרות אחר עיניהם . (61a. 17)
 ואלו יתבין המעלה לעלה . (Ar. 138, 14)
 שיהיה העליון אחר העליון . (T.)

והשמיני אע"פ שהיה אדם בעצמו פרה אדומה וזאמר כיצד נצטוו שתהיה סענה סענה
 ומסמך את המעלה . (63 b. 1-2)
 ואלו ח' קטע (28 מדבר ח' יח) ואמר את הקוים תחת כל זכור וזהו ח' כן גיננו 62 א' . (Ar. 143, 15-17)
 והשמיני שיהיה ענין פרה אדומה איך היתה מסותה שתהיה המעלה ותהיה המעלה . (T.)

וזאמר כשם שראוי לענין את מי שפסח מה שזי' איפשר לו לעשותו כך ראוי לענין
 את מי שעזב מה שראוי לענין לענין . (64 a. 4-5)
 פאזול כמו אן תאדיב האנושן ייב על פועל האלויז אן יינעל כזאל תאדיב ייב על פועל אן יינעל
 תאדיב יינעל . (Ar. 144, 14-16)
 ואמר כמו שראוי לענין העליון על פועל מה שאין ראוי לעשותו זכן ראוי לענין על
 לענין לעשות מה שראוי לעשותו . (T.)

Cf. Sections IV and V : 65 b. 29, Ar. 147, 14 ; 64 a. 22, Ar. 149, 18 ; 69 a. 18, Ar.
 153, 20 - 154, 1 ; 72 b. 4, Ar. 161, 14 - 15 ; 64 b. 2, Ar. 154, 8 ; 75 b. 7-8, Ar. 169, 9 ;
 76 a. 8-10 ; Ar. 170, 17-17/2 ; 74 b. 14-15, Ar. 174, 10-11 ; 78 b. 28, Ar. 178, 4 ;
 80 a. 17, Ar. 181, 10-11 .

Some phrases are not exactly reproduced, as in the examples just given, but are nevertheless close to the Original, as in the examples :-

- אין השכל משהו זינימו . (48 b. 16-17)
 ولم ير العقل التسوية بينها . (Ar. 113, 8)
 דאין השכל כדעה מהשוות זיניהם . (T.)
- אני מתחיל בראשון זה המאמר דאום' הודיע "אף הנינו אותנו עכ"ל ע"ד (48 b. 24-26).
 فاقول مفتحا عرفنا ربنا جل وعز على قول اشياء . (Ar. 113, 13-14)
 אומר עותח הודיענו אף הנינו יתברך כדברי נביאין . (T.)
- דאיהוד קצת המאמרות והמאמרים . (50 b. 20)
 والامتناع من الال بعض المطامع . (Ar. 117, 6)
 וההמנע מעבודת קצת המאמרים . (T.)
- אמתת השמע האמת [באמת] המדע הנראה לעין . (56 b. 27-28)
 الخبر الصادق صحة كقصة الشئ المدرك عيانا . (Ar. 127, 9-10)
 ההגדה הנאמרת אמת' נאמרת הדבר המושג בראות . (T.)
- ודומה זה הדבר כמי שיגדל ביום הצום בעי חליו . (60 a. 11-12)
 كمن يظفر في حال مرض . (Ar. 136, 8)
 כמי שיגדל ביום הצום בחליו . (T.)
- ומאיתי קצת מהם אומרים את האמרו ככה הנבחהיים שאנחנו קבלנו והענינו מידת הראשון
 התבאר כדלל שלטנד מספר ופשוטים והתבאר שכל במאמר והתבאר שור ואמור . (61 b. 9-11)
 ورايت منكم من يقول ان قالت لكم البراهمة اننا نقلنا عن آدم الامر بلباس ملحم من صوف وكتان وبال
 المفيرة من لحم ولبن وبضمد الثور والحمار . (Ar. 139, 8-10)
 וראיתי מהם מי שאומר את האמרו ככה הנבחהיים אנחנו קבלנו מידת הראשון שנאמר
 שלטנד דשנאכז' שכל במאמר' ששנאכז' ששור ובאמור . (T.)

Cf. Sections IV and V : 65 b. 17-18, Ar. 147, 9-10 ; 67 b. 29, Ar. 150, 20 ; 67 b. 30-
 68 a. 1, Ar. 150, 21 ; 68 b. 23, Ar. 152, 18, 19 ; 70 a. 8-9, Ar. 155, 10 ; 70 b. 19, Ar. 156, 20 ;
 74 b. 19-20 ; Ar. 166, 17 ; 75 a. 2, Ar. 167, 9-10 ;

(6) Omissions in the Paraphrase

A comparative study of the Paraphrase and the Arabic original shows that the Paraphrast does not include some material of the Arabic original in his translation. These omissions vary in length.

This is strange in a translation which, generally speaking, expands and enlarges the Original. It may be that the translator worked from memory in rendering the Original, and consequently left out some passages; on the other hand, some material may have seemed to him of secondary importance and was omitted for this reason.

We may, however, seek a somewhat different explanation. Mittwoch¹ states that "Saadia at various times revised and redrafted his great work on the philosophy of Religion". If this hypothesis is accepted, it may be conjectured that one of Saadia's drafts chanced to be in the Paraphrast's possession and was used in his translation. Probably the passages which the Paraphrast omits are, in fact, missing from this draft.

The Arabic passages missing from the Paraphrase cited; references are from the edition of Landauer.

1- Loc. cit.

وعلى ما ذكرنا في آخر المقالة الأولى في علمه خالق الأشياء . (112, 13)
 וכאשר זכרנו בעודך העצם הראשון בעלך זכירת הדברים . (T.)

بل يرى ان فضله في ذلك الباب أصح لهم لما يستقل عنهم من امور الطلغ فاقول في ايضاح هذا المعنى (113, 3-5)
 אך יראה שבעצמו בדרך ההיא שבך אדם בעלך מה שיסתכן עליוהם עליוני העולם
 וגם בעצמו הענין הזה . (T.)

لوجه تعريفه الى النفع خاصته . (114, 9)
 בעלך שיגלהו אך התועלת בלבד . (T.)

دكل ما ينطوي مع هذه الأجواب . (115, 4)
 וכך אשר בכלל בעלך השלמים . (T.)

كما ورث عنه الوجدان . (116, 1)
 כאשר ירש ממנו העצירה . (T.)

ومع ذلك لا اقتنع حتى الزمه التناقض والتماثل . (116, 16)
 וגם זה לא אנוח עד שאראהו ההתקנות וההפך . (T.)

بل قد يجتمع عليهم هذا التناقض لشخص واحد . (116, 21 - 117, 1)
 אך יתקבץ לקיהם ההפך הזה באיש א' . (T.)

فرضت الى عيار الحق فظرت به . (118, 14-15)
 ושבתי אך מבין האמת וראיתי כי . (T.)

او لا يقتنع الا بالقتل . (119, 17-18)
 כי שרא יעביק ממנו כי גם בהפך . (T.)

لموضع السعيات . (120, 3)
 בעלך השמחה . (T.)

او قلب عينا كما قلب الحيوان مهارا . (120, 14-15)
 או הפוך לעין כאשר בהפך החי דומה . (T.)

واخرجهم عن جملتهم باقذارهم على ما يعجز عنه جميع الناس لتحق عرشه وثبت رسالته . (122, 8-9)

והוסיף מכאן שנתן להם ידועת עמם שנאמר ממנו שאל בני אדם שיאמרו אותו
ותאמן שזמורתו .

ובעני אחר יבוא ויבא ובעני אחר יבוא ויבא . (122, 14)
וקצתם שהיה שידור ויבא וקצתם שהיה שידור ויבא . (T.)

לעולם שלם في الإبرام العظيمة . (124, 20)
כאן יתכן כמותם בלתי נכונה . (T.)

فصار ذلك نقبا ثانيا على وجه الدهر . (125, 20-21)
והיה זה תולדות קיימת כמראה . (T.)

الرجاء وقع عليه عسرهم في وقت وقوعه فقط وهذا المذهب قريب من قول المتجاهلين الذي ذكرناه
في المقالة الأولى .
כי אם כן שיהיה חזונו נכונה וזוהי הדעת קדוה מדלת המלאכה
אשר זכרנו במצור הכאן . (T.)

وشرح ذلك ان الشرع الثاني يكون لغرض غيره لانه شرع وهكذا حكم كل شرع ويكون هو الغرض
لانه ناسخ للاول وهكذا حكم كل ناسخ ان يكون هو الغرض لانه ناسخ للاول . (130, 4-6)
זכור זה שהתורה השנית יהיה זה הכונה וזוהי מפי שהיא תורה וזה מספר כ
תורה ותהיה היא הכונה מפני שהיא מנכרת הכאן וכן מספר כ כמראה שיהיה חזו
הכונה הכאן . (T.)

لاستحالة ان يكون جزءا لشيء تقدمه اذ لا شرع قبله . (131, 1-2)
מפני שהיה חזונו נכונה שידור כה . כיון שזין תורה כפניה . (T.)

لانه لو كان كذلك لوجب نسخ كل شرع وعاد التضاؤ . (131, 4-5)
כי אם היה כן היה מתחייב 162 כמראה וזוהי הדפך . (T.)

فاذا استقام له هذا من تلقاء نفسه استقام ان ينضبه له ربه فان كانت الزيادة نسخا
من تغل بطلوه او بصوم او بصدقة فقد نسخ شريعته وان كان صاحب الشرع اباؤه ذلك
فقد اباؤه ان ينسخ شريعته وتلزمه قياساته الواصل مثل ذلك فبזה كل ما يرمي الله شواغل
لم يثبت منكم عند النظر شيء . وبعد هذه ال 4 اري ان اثبت قولنا لرجم يتبع فيه الكلام
وذلك ارجح يقولون كما لان سبب التصديق بموسى اقامته الايات والبراهين كذا يجب ان يكون
سبب التصديق بغيره اقامته الايات والبراهين فتعجبت عند سماعي هذا عجبا كثيرا وذلك ان

מה שיש בשכאנו מלפני החדק והננות הכזב והדומה לזה ' והופרך אומר כי הננות
הכזב מלפני החדק אינם מדרך השכל אלא הם מדרך הצווי והחזקה ' וכך מניעת
הרציונה והניאזקה והנננה והדומה להם ' וכיון שיצא אף אלה הדגדים הקל סמוך
מלפני ואף הופרכו כדבר עמו .
(T.)

فما ورد من سواها تبينه القارئ لكتابنا هذا فإنه ينكشف له وجه الهمم والظن الذي ظن به . (136, 1-3)
ומה שיצא מלפני החדק אינם מדרך השכל אלא הם מדרך הצווי והחזקה ' וכך מניעת
הרציונה והניאזקה והנננה והדומה להם ' וכיון שיצא אף אלה הדגדים הקל סמוך
מלפני ואף הופרכו כדבר עמו .
(T.)

لكن اليوم السابع الذي كان فيه الحرب لم يكن يوم السبت . (138, 8-9)
זכר היום הזה שבו היתה המלחמה כזה היה שבת .
(T.)

التي كادها أيضا لو تركت ان تنفسد . (140, 10)
(T.)

التي لو اهلكت لتخلفت ان يكفر الناس . (140, 11-12)
אשר אם הייתי מוצאם הייתי יוצא שיכפרו בני אדם .
(T.)

وهكذا يخصص طالبو الحق على المعاني حتى يصلح لهم السبيل . (141, 17-18)
וכן מלמדים מלפני החדק לך הענינים עד שיתגבר כחה הדרך .
(T.)

Cf. Sections IV and V :

145, 15 ; 149, 13 ; 150, 14-15 ; 151, 10-11 ; 152, 17-18 ; 154, 15-16 ;
158, 13 ; 159, 11-13 ; 162, 1 ; 163, 19 ; 164, 4-5 ; 165, 3-4 ; 168, 4-6 ;
171, 15 ; 175, 1-2 ; 175, 18-176, 1 ; 178, 18 ; 181, 14-15 .

(7) The Paraphrase and Ibn Tibbon's translation :

There are passages of the Arabic original which have been misinterpreted both by the Paraphrast and Ibn Tibbon. We may therefore inquire whether one rendering was influenced by the other.

The colophon in manuscript Vatican 269 proves that the Paraphrase was composed a long time before Ibn Tibbon's translation (see above). It follows that chronologically, Ibn Tibbon could have consulted the Paraphrase.

That this was the case seems to be shown by examples of identical misrepresentation of some phrases of the Original, so striking that we must rule out coincidence.

For instance on folio 48a.25 in translating جواد مجيد , generous and bountiful, the Paraphrast confuses جاد , he was bountiful, with the Arabic أجاد , which means he made it good. Ibn Tibbon gives a similar rendering.

Ibn Tibbon follows the incorrect interpretation of the Paraphrase in a number of passages :

<u>Arabic</u>	<u>Tibbon</u>		<u>Paraphrase</u>
تاجل	תגל	(48 a.26)	תגל
ישראל	ישראל	(49a.11)	ישראל
الاستراء عليه	לכד	(49a.18)	[לכד] תגל
كالتي والامام	ככך תגל	(50b.20)	ככך תגל

<u>Arabic</u>	<u>Tibbon</u>		<u>Paraphrase</u>
تفصيل	ק177	(50b.19) . (50b.19) .	ק177
ورد	י77	(54b.24) .	י77

מהלך ת' פכטאות (55b.4) . מהלך אכלר סאות פכטא . סאנף 40 פרסנא

מכז	(56a.8) . מכז	جملة
מזכיר	(57b.5) . מזכיר	بينه
פחז	(57b.12) . פחז	في مدة
כרזחז	(59b.14) . כרזחז	غزاه
זרז	(63b.6) . זרז	الصنوبر

Cf. Sections IV and V :

הז	(66b.31) . (68a.14) .	הז	الحال
הז	(72b.30) .	הז	التسمييل
ז	(76a.26) .	ז	عبد صالح
הז	(79a.16) .	הז	الرمه
מי שזכר שז	(80a.7) .	מי שזכר שז	ومن شفع على مؤمن
			ז

CHAPTER IV

GLOSSARY

CHAPTER IVGLOSSARY

The Glossary comprises words which are found in the Mishnah, Midrash, or in Mediaeval literature; words which occur infrequently, or are used by the Paraphrast for the first time; words which prove the exactness of the Paraphrast's translation of the Arabic original or words which point out the agreement between the Paraphrase and Ibn Tibbon's translation in their rendering of the Original.

The Glossary is compiled as follows:
Hebrew words as they occur in manuscript B of the Paraphrase ⁽¹⁾; the equivalent Arabic words of the Original, the English translation of the Arabic; finally the Hebrew equivalent of the Arabic in Ibn Tibbon's translation.

When the word used by the Paraphrast has no equivalent in the Arabic or in Ibn Tibbon's translation, a dash appears.

(1) for discrepancies, see critical apparatus.

אגרות המצוות	אלעמול	(the principles)	השרשים
גילו אגרות המצוות השמעיות ושאר המצוות נולדים מהם (50 b. 21).			
[אדם]			
אדמות	אמר	(reddening)	התאדם
והקשין החמישי מאדמות התמרה אחר שהיתה ירוקה (58 b. 16).			
מתאדמדות			
שפירותיו זמן מתאדמדות וזמן מוכיחות (58 b. 18).			
זהל מועד	מועץ המע	(Place of Revelation)	מקום הנצחיה
זמן שהיה יוצא מקדמו כזא אף אהל מועד (54 b. 14-15).			
אזהרה	נפש	(text, ordinance)	כאף
וכאלה נאמרו באזהרה (49 b. 14).			
אזהרה	נפש		כת
וכאלה נאמרו באזהרה (49 b. 14).			
אחר			
כי כל הממשים יצורים וחרישים וכי נוצרם אחד יא' זכ' (62 a. 13).			
צייג			
וצייגם כח לעשות מצותיו ותורותיו (56 b. 1). שהוצ צייג אף האדם וחזקו ונתן לו			
כח וחיל לעשות מאמרו (65 b. 2-3).			
אחר			
ונעשו אחר נכאים כשהן מחוזרים ומדוברים (52 b. 12). אחר היה יודע ומצאין			
שהדבר ההוא שהוצ שוקע מצא יי' (54 b. 12). וזא משה אף אהל מועד אחר ששעה			
ההיא ... (54 b. 16). ועודר עליהם מה ששקע מיי אחר היו מצמינים לו (54 b. 21)			
אמונה	ועמנה	(honesty)	האמונה
והאמונה והיושר הנמצאים בענינים (81 a. 32).			
אמונות	אחא	(the truths)	האמונות
שאל הוכשרו עשות מופתים תמיד בלי עילה וצדקה היינו מפעידים את כל האמונות (53 a. 29).			
[אמצע]			
מתאמצעים	מנוסטה	(in the midst of)	מקצוע
כבר יעשו הרעניים מתאמצעים באמצע העצים (64 b. 23).			
אמתה			
ונרע חת[אמת] דבריו ונאמין בהם (49 a. 1). נאשונה חיי 2 אותנו אדעת אמתו			
ואמתת יחודו (49 a. 30-31). משמיצים אותו ומכערים אמתו (49 b. 4). לפיכך צות			
אמתת שאיחות הנציח הנשאל (52 b. 28). היינו מפעידים את כל האמונות ומבטאים			
אמתת האמת ותוכן הצדק (53 a. 29). מפני שאין בני אדם יודעים אמתת תורה			
כח המלאכים (53 b. 11). אף צינים יודעים אמתת תישוב כחם וחלוש יכאמם (53 b. 13).			

והיו כאלה מעידים על צמית נזוגתו כרגל זיגות (54b.26). ואלה זידע צותנו צמית מעשה משה
וידקת נזוגתו (55a.11).

[אנח]

מאנחות יזל (Cause pain) יצלר
והאניזה משמחת האונז ומאנחות את האונז (50b.10).

אנש

ואי ציפטר כדי שיענש ויאנש ויוחמא ויאקק (54a.22). אמה האות והקור מצעריה
אותו ומאנישיה את אופו (64a.9).

[אטור]

איטור אטרם (prohibition) אטור
יש זאיטור אכילת קצת הזהמות (51a.11).

אטר אטר (disapprove) הרחיק
וכן כאשר אטר עליו השכל קצת העניות (51b.26). וכשאטר עליו השכל את האניזה (52a.4).

אטר אמאל (restraint) מניעה
ובא חק השמע ואטר (58b.21).

אטורות אטורה (interdicted) מנועה
כבר היו האזיות אטורות (60a.8).

אפיטה

וכהאוכ נזקה ממדבר בעדור אפיטת שום מאכל (60a.15).

אפרטקיה

כאריני התמה והאפרטקיה וכיוצא בהם (64b.26).

[איד]

האריך פנים אמל (grant a delay) מאריך
מפני ששה דברים האריך אהם פנים (74b.2). כמו שהאריך פנים עם מנשה כז
(74b.4). כמו שהאריך פנים עם אחז (74b.4). מי שמאריכיה לו פנים ומנעימיה
עליו (74b.8). יש מהם מי שמאריך לו פנים (74b.10).

ארש

מפני שליקר ארש הנפש הוא ליקר שכאי (74b.11). יותר מדובר ארש הכוכבים
(74b.12). ואין כשות ארש מאיותנו להשליח זה דעיקרה וצאש אלה (74b.13). שנוכל
להשליח זכתה הנכתה גלופה ובעמה וארשה (74b.14).

ארשת

יש ארשון הקדש רחצת טפה ותועפת ארשת ככל ענין (74b.11).

אשתקד

והזינותי אדר מאטר הייתי מגין ומאטין 12 אשתקד (61b.2).

הזר القادر (the Omnipotent) היכול
 וזה המופת אין אדם בעולם שהוא יכול לעשותו אדם מן העדוד הזר (55b. 11)
 הזר القدرة (the Power) היכולת
 וזיאתי אמת עפ"י שזו היצר וכינוי ושמותיו ואכסותיו ותזנותו
 והזר (62a. 15) .

הזר المرفى (the exalted) המדור
 וזאתו זרז יי אשר הציגנו מיד האדם המדור הזה (60b. 26) .
 הזר (تعظيم) (exalting) המדור
 וזהו עזבת עם השנים והנכבדים למען שיגדל (60b. 24) .
 [הזר]

הדופין
 כדי שלא נדבר לפני דברי הדופין ומינפין (49a. 20) . ושלא נדבר לפני
 דברי חכופין והדופין (49b. 3) .

הזר (شت) (abusing) המדור
 והם לא ידעו כי יקרו ולא יקלקלו ולא נאדעו ולא נאכעו (49a. 18) .
 הזר

אי יעשה לעין השכל וזריך החכמה כדי לחקק והזר (49b. 5) .
 הזר

שאי יעשה אשור מורה וענע והדש אשור עני (81a. 10) .
 [הזר]

הזר
 שם הפכה יוצרם לצורה אחת ואפשר שישנה אותם מהזר (53b. 1) .
 [הזר]

הזר السموات (lots) המזלות
 ופי' ענין המזלות אשר היו מפילים על השעירים (63b. 20) . אך היו
 מפילים המזלות והמפילים על השעירים (63b. 23) .
 [הזר]

הזר العجسام (the Corporeal substances) הגשמים
 כחן שגור רוצין כלל איש וזנן וזמא ושאר הגשמים והגשמים (52b. 14) .

הזר قفى (decide) הזר
 וזמר אלהינו ית' הזר על כל החיים מיתה (62b. 14) .

גמול

ויהיננו 12 אף מדכרת הגמול והשכר והנעמיים (48b.2). כי נעיסת השכר והגמול העזודק
 ושכר העשייה (48b.10). וכן נעיסותיו והגמול יתירות ומודעות (48b.14). שם את נעיסותו
 נעיסת שכר מצוה וצאחוננו צאחון גמול גדהרה (48b.20). כדי אקחת מן המונעם לעין
 תשאלו 120 גמול נעיסתו (49a.4). וכא אלו עק דרך הפועל והגמול (61a.6).

הנאי

והאז יהיה עלינו שמץ ודופי והנאי (62a.6).

הטעם

ומדת צציהם וחף תעזוסותיהם ומנין הטעריהם (65b.30)

דוגמה (sample) דמיון
 כדי שידע דוגמת פולענות צדו (67a.16).

דוגמה (amodja) סימן
 כדי שיהיו את דוגמה ונעיון ככאף השכר והנאי (75a.23).

דוגמה (amodja)
 הכיכך דוגמתם וקצתם נמצאים צדה העולם (75a.29).
 [דורות]

כדורות (Perpetually) תמיד
 כדי שידור נר אי צמות ולהתענות יום אחד כדורותיו (59a.11).
 כדורות עולם (eternally) עולמי
 ואעפ שהשם צדה אותנו אשמור את השנת כדורות עולם (59a.2).
 [די]

דייך (sufficient for You) דיין
 דייך זה המעש אל תוסף כי אף צקשתי סמך יתר מזה (60b.16).
 דמאי

ושומר את תורתו בטפף וצדמאי אף צאמת ואף צצדקה (78b.12)
 דמימות

ידענו מענין איז ומעשיו ויחולו ודסימותו זימי וחלו (77a.6).
 דעת

מפני כי הדעת מודה והשכל מוכה (48b.11).
 [דפי]

דופי
 ואין מו שום דופי ואף שום שמץ (57a.14). ימא צעלף שום דגל אמת וצדק

שאין לו אף עמל ואל דופי (61b.4). והוא יהיה ענינו שמע ודופי והנאי (62a.6).
דקדוק

ואמרכך יצין וידע מפלסוף ההזמנה ודקדוק הזינה (48b.9). והוא נמצא גם בדקדוקי
מרעיו וענפיו ואזהרותיו (50a.1). מפני שאין האדם יודע ענפיהם ודקדוקם (51b.15).
הוצרך לצייר ושלח כדי שיודיעוהו חקתיהם ודקדוקיהם (51b.14). כל אלו הדקדוקים
הוצרכו לאמור אותם מפני נציגי הדקדוק (51b.26).

דִּכְךַ سبيل (Path) דִּכְךַ
וזה היא דרך המחשבה את המנעים (59b.8).

הזמנה

שישלח לו השכל וישורנו המדע בתחלת הזמנותיו ופלאיו (48b.6). ואמרכך יצין וידע
מפלאים ההזמנה ודקדוק הזינה (48b.9).

[הגדרה]

הגדרות احبارا (traditions) הגדרות
והכין נפשותם מכין קשטע ההגדרות הכסדות (56a.31)
[הדיוט]

הדיוטים الدعاة (the base "Persons") הפחותים
זכין מנעו יי אלכא עם ההדיוטים (60b.24).

הודאה شكر (thanksgiving) הודות
חייב המונעם להיות נותן הודאה למנעים תחת השלומין (49a.8).
הודאה

וכיון שזה הדבר והשגחה וההודאה לאויים הם למנעים (49a.10). וכיון שהודאתו ושגחה
לאויים ענינוהו מן מציאת השכל (49a.15).

הועלה

See הנאה

הועלה النفع (the profit) התועלת
הוא היו מאמינים שיש במערכת הועלה והנאה (56b.7).

הועלות

למציאת הצלחותינו והשגחת הועלותינו (56a.11). שיש לו הנאות והועלות
מציאו המעשים (56b.10).

הקד אחר ان يتبع (follow) שיבא אחר
שתהיינה העלואות הנכונות אחר עולות (61a.14).

הנאה	נַעַם	(Profit)	הנאה
אנושיית עצמו או אנושות עצמו או אנוש הנאה לעולם (58b.28).			
הנאה	נַעַם		הנאה
שימור עצמו וזאת נפשו אלו הדברים בעצמו הנאה או 202 ילד הועלה (61b.20).			
הנאה	טֹאדָה	(advantage)	תועלת
שאין זה הדבר שיש הנאה והועלה ואף יופי חכמה (76b.30).			
הנאה	טֹאדָה	(goodness)	תקון
ויש זה הדבר הנאה אלוה (74a.10). ויש זה הדבר הועלה והנאה (74a.16).			
הנאות שכל	טֹאדָה		הנאות
זאת אשר ישמעו שיש הנאות שכל וזאת נועם במצאיתם זמורה הפלגית (56b.6).			
הנאות	טֹאדָה	(benefits)	תועלת
יש הנאות הרבה שמינות השמות והמקרים (50b.25). וכן נכסוד קצת האנושיות			
המיוקרים יש כמה הנאות והועלות (51a.2). ויש נאסור אכילת קצת הזהמות כמה			
הנאות (51a.11). ויש נאסור קצת העריות כמה הנאות ידועות והועלות (51a.16).			
ויש נאסור הטהרות והטהרות הנאות (51a.26).			
הנאה	רַחַת	(rest)	הקנוחה
יש שמינות שבת ומקור הנחה ונעימה דהשקט (50b.26).			
הפקר	קִפּוּר	(subdue)	אזהרה
שהם נאגים ונאששים מלפניך את הטהרות דמלשונות את הפיתוחים (52b.1).			
הפקר	אִלְמָאֵת	(ownerless properties)	ההפקר
או יתנו שמו על דרך הפקר כחמתו את דגל הים (52a.9).			
מופרכים			
על דרך הפקר כחמתו את דגל הים ומית השדה המופרכים (52a.10).			
הנאות, הנאות	אֶל-טֹאדָה	(making prosperous)	התקון
היכך תמימות ההנאות תכלה ותגמר ששש האומות האלו (56a.16). כזו הודיעו קצת			
הנאותיו אצל אג 202 (56a.20). כזו התמימות אלו כל דרכי הנאותיו (56a.24).			
הנאות	טֹאדָה	(interests)	תקנות
והעתיק מן אנושיות מלפני עשר עשיית [הנאותם] לעולם (71b.30).			
הקש			
וכאשר זמנתי זה הקש מצאתו 62 (58a.19).			
הקשה	אִלְמָאֵת	(sense, feeling)	החוש
אפיכך כיון שתגלה הקשה שיש ממש שיש ציבה אחת (50a.23).			
הקשה			
ותחזה אותו הנפש אשכל שיש ציבה אחת מה שכתה ההקשה (50a.25).			

התאמצע
See אמצע
התאדלף
See אדלף
התאאדלף
See אאדלף

1

זלגוי זלגוי (escape) אקשר
זכאשר זחנתי זה ההקש מצאתיו 62ל מפני כי המות אין זלגוי ממנו (58a.20). ידענו כי
אין לנו זלגוי מלקיות וזלג (58a.25).
זלגוי
אשר אין לו מנוח ממנו ואין זלגוי לו ממנו (58a.22). מפני שיש לו זלגוי ממנו (58a.24).
ואם היה המות אשר אין זלגוי לו ממנו (58a.24).
זהור
ואין לנו כשות ולא יכולה להזיט לא זזהורה ולא זאפלתה (74 b.15).
[זהר]
הזהיר ון יחזר (interdict) אסנוע
אפיכך הזהיר יי אותנו כדי שלא נדבר לפני דברי גרופין (49a.19).
הזהיר תיידר (threatening) איוה
מפני כי מרת אלהינו כך הוא שהוצא מזהיר ומצטיח ומוכיח (60 b.29).
דוהמה
רשמיטת הזהמה וטינוק הדם ודוהמת הזש (62 b.16). ונעת שריפת הדם והחלק
ודוהמתו וטנופו (62 b.23).
דיותן
ואין זעולת אולם מצוה צח ודיותן ומתואר וקהודר (66 b.23).
דידה
ויצינו אחי דיותו (53 a.8).
זכאי סאלח (virtuous) צדיק
וכן אמ' הדכאים והחזינים עק עשכ מעלות זכאי וחיי2 .. (75 b.3).

יִקְרָא זְכָאִי מִי שְׂרוּז מַעֲשֵׂי זְכוֹת וּפְדֻקוֹת (75b.5). קוֹרֵא אֶת מִי שֶׁזְכוֹתָיו מְרוּזִים זְכָאִי
זֶמֶן שְׂרוּז מַעֲשֵׂי זְכוֹת (75b.12). וְכִיוֹן שֶׁפִּירְשְׁתִּי אֵלֶּה הָעֲנִינִים אֲשֶׁר נֶאֱמָרוּ זְכָאִי (75b.25)

זְכָאִים صالحين (Virtuous "men") הַצַּדִּיקִים
כִּמוֹ שֶׁכֵּן מְשַׁנֵּף הַזְכָּאִים וַיִּכְתֹּב עַל זְכוֹתָיו אֶפְנִי (75a.5). כֹּאשֶׁר קָרָא יְהוֹשֻׁעַ
וַיִּחְזַקְיָהוּ זְכָאִים (75b.13).

[זְכוֹת]

זְכוֹת חסנות (good deeds) זְכוֹת
פְּתִיחַן הַמַּלְאָכָה הַחֲמִישִׁית וְהִיא פִירוּשׁ זְכוֹת וַחֲזוֹנוֹת (74a.1). כִּי עֲזוּרָתָן בִּן אָדָם כִּיוֹן
שִׁירָזוּ וַיַּעֲמֵמוּ יִקְרָאוּ זְכוֹת וּפְדֻקוֹת (74a.3). כִּי כֹוֹת הַזְכוֹת וְהַפְדֻקוֹת כִּיוֹן שִׁירָזוּ
וַיַּעֲמֵמוּ זִנְפֵּשׁ (74b.3). שֶׁכֵּלֶל הַזְכוֹת וְהַחֲזוֹנוֹת שְׂמוּנִים אֲצִלָּן (75a.3). וְזֶה הַדָּבָר
נֶאֱמָר מִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה זְכוֹת וַחֲזוֹנוֹת (76a.8). וְזֶמֶן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה זְכוֹת אֵינוֹ מִנְחָה עַל
הָעוֹנוֹת (76a.8). וְזֶמֶן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַחֲזוֹנוֹת אֵינוֹ מִתְּנֻחָה עַל הַזְכוֹת (76a.10). הָעוֹשֶׂה
זְכוֹת הַנֶּהֱרָה וּמִתְּנֻחָה עֲלֵיהֶם כִּזְכָּר אֵינֶנּוּ אֶת זְכוֹתָיו (76a.10). יֵשׁ שֶׁאֵשׁ זְכוֹת שִׁישׁ
אֵהֶם שֶׁכֵּן גִּדּוּף זֶה הָעוֹלָם (80a.29).

[זְכָר]

זְכָר זְכָר (mention) זְכָר
אֲנִי זָדוּ הַמַּלְאָכָה זְכָר מִן הַתְּשׁוּבוֹת (50b.3).
הַנִּזְכָּר المذكور (the mentioned) הַנִּזְכָּר
וְהַשָּׁנִי שִׁיעוּרָיו יֵמִי חַיִּי הַנִּזְכָּר (61a.21).

זְכָר

קָךְ see
[זְכָר]

זְכָרָה

כִּי עֲלֵת זְכָרָתָהּ הִיא כְּדֵי שְׁנִינָא וְנִפְחָד מֵאֲלֵהֶינוּ (62b.24).

נִזְכָּר

כִּיוֹן שֶׁנִּהְיָה הָרֵם נִזְכָּר וְנִשְׁכָּר (62b.25).

[חֲדוּשׁ]

חֲדוּשִׁים الحوادث (the accidents) הַמְּאֲרִים
כִּיוֹן שֶׁכֵּלֶל הַחֲדוּשִׁים וְהָעִירוּעִים מִתְּחַדְשִׁים (71a.15).

[חֲזוֹתָהּ]

חֲזוֹנוֹת السيئات (evil deeds) חֲזוֹנוֹת
פְּתִיחַן הַמַּלְאָכָה הַחֲמִישִׁית וְהִיא פִירוּשׁ זְכוֹת וַחֲזוֹנוֹת (74a.1). וְהֵם תֵּאֲכָל הַנֶּפֶשׁ וְהַחֲשֵׁךְ

כיון שירצו וישתלמו עליה החזקות והזדונות (75a.2). שכלל הדכיות והחזקות שמוריות
 גססו (75a.3). וכלל החזקות שמוריות וכסופים לרשעים (75a.3). יש רשע שכלל
 חזקותיו שמוריות ונצרכים ליום הדין (76a.26). כי זכות אחת מכלל ומפטרות את
 חזקות הרבה (76b.12).

חזקא מנזיב (offender) חזקא

וכן אמר הדכאים והחייבים על עשר מעלות וחזקא ... (75b.4).

חזקא

שיש צינו לדין עסות האמא מנע וחזקא (81b.30)
 חזקא

אחד שכלל ואחד חזקא (496.30). ולא עוד אלא שיש לחלק החזקא מכלל (496.30).
 [חזקא]

חזקא מלח (mischievous) רשע

ויקרא חזקא מי שרוב מעשיו חזקות וזדונות (Missing from 75b.5). ועוד קרא את יהוא חזקא
 ואמר שהוא זכא את הנעל (75b.15). וקרא את צדקיהו חזקא והוא הציף את יבסיה
 מיד. שונאיו (75b.16). אלא הענינים אשר נאמרו בזכאי וחזקא (75b.25).

חזקא מלחין (mischievous "men") רשעים

ועוד אמר בענין החזקא הנה כתובה לפני לא אחסא (75a.5).

חכמה العقل חשכל (Reason)

שזה הדבר והשמו וההודאה לאיית הם למענים מדרך החכמה (49a.10).

חכמה الحكمة (wisdom) החכמה

וכן אמרה החכמה שהיא השכל (49b.11). אלא חכמה היסודית ית' זכ' שמה נתן לנו את
 תורתו (51b.2).

חכמה חכמה

חכמה ואזלת ביחד יופי ורופי ביחד (50b.11). תהיה אמונתם מאיית דבר אחד שהוא
 חכמה ואזלת (50b.16).

חכמה معرفة (knowledge) תבונה

והוא נהיה שווה למי שאין לו שום שכל וחכמה (62a.9).

חכמה العلم (science) החכמה

וזכרית האל לזכור החכמה ולקמור התורה (73a.31).

חכמות العلم החכמה

כדי שנאמור מהם החכמות והתבונות (51a.2). ויצלתי אמתת טפורי שמו היסוד
 וכינויו ושמותיו וחכמותיו ותבונותיו ותבונותו (62a.15).

[חלקה]

התחלקה

כבר ראוי שיתחלק הכאשון שני ושני שלישי עד אין חקר ומספר (58a.14).

מתחלפות	متضادين	(opposing one another)	זה תפך זה
כדי שיהיה מעט אחד עושה שני מעשים מתחלפות (63 b. 4).			
חמירות			
שאין אנו רוצין חמירות אצדה ולא חמירות אצחודה (52 b. 14).			
חמט			
ואי אפטר כדי שיערש ויאצט ויוחמט ויואקק (54 a. 22).			
חמיד	طبيع	(obedient)	עוד
החמיד הוא מי שנהג כל ימי חייו לעשות מצוה אחת (78 a. 3).			
חמיד	طاعة		עוד
שהוא מתהפך בכל יום ממצוה למצוה אפסוק אותה ולעזוז אותה איגור חמיד (78 a. 11).			
חמרון	تقصان	(decrease)	חמרון
והכמות השלמה הוא אשר אין לו יתרון ולא חמרון (63 a. 29).			
חפוי			
חיתור	See		
חט	تفكر فيه	(think about)	יחשוב 12
וישורנו המדע בתחלת החזנותיו ופאפוליו יחשוב ויאמר (48 b. 6).			
חשד	شك	(doubt)	ספק
כדי שלא יפול אצדנו שום חשד מעשיהם וצחותם (53 b. 29).			
חשש	تخوف	(fear)	פחד
וחשש יונה שמואל ואלי יצייקם יי ויפחידם על ידו (55 b. 27).			

26 ע	الطبايع	(Natures)	ה26 ע
26 ע			
שהם נאגים ונחלשים מאהפוך את ה26 ע ומאשנות את הפתוחים (52 b. 11). אהפוך			
את הגולמים והחלוקה את הפתוחים ואשנות את ה26 ע (52 b. 14).			
טהרות	الطهارة	(clearness)	הטהרה
ויש 25 טהרות וטהרות הנאות הרבה (51 a. 26).			

טעות , טעיות			
אחד יש ספק שהוא משגגה ומן טעות המושגת (54 a. 1). ואפטר שיכתבו טעות			
הטעות הנלשות (54 a. 9).			

[טען]

טען

אחרים חכמים ואשר שדהו ולעדק אדמתו ולטעון טענו (65 b. 15).

[פכף]

20 (to be inclined) ينشأ פכף

ואין זה הפעול נכפף כדרכי פני יי' ועושי רע (73b.23).

20 (come to) يرجع נכפף

נכפף הוא נכפף כדרכי עניי יי' אל צדיקים (73b.24).

[כרם]

הכרים

ונתורע לנו בהקנצים וזהפאפולים המקורמים שהכרמנו (48a.22).

כרן

ומנין אטריהם וכרןניהם ואלגיוניהם (65b.30).

יגיע

ואם נוסעים את יגיע שלהם ואת מחזרותם (50a.14).

[ידע]

אזכר (explain) أشح הודיע

ואודיע איך נתחיינו מן השכל עשיית מצוה ושמירת גזירה (49a.3).

המיוחדת (the special) الخاص מידעת

והחיינו צורו אל האנץ המידעת הנציגים (56a.6).

היוצר (the Creator) الخالق יוצר

שהיוצר ית' זכ' ראשון מן קדמ קדמיות (48a.22). אילו לא היו היצורים

צריכים לנציגים כזו לא שלא גותם היוצר (51b.8). וזיגלתי צמת פפוכי שח

היוצר וכינויו (62a.14).

יחוד

והזהירנו בראשונה חייב איתנו לרע צמתנו וצמת יחוד (49a.31).

יחוד صبر סבלנות (Patience)

ידענו מענין איו ומעשיו ויחודו ודמיותו כימי חליו (64a.6).

[יחל]

מיחלים يرجو מקוה (hope for)

כזו לא היו היצורים [מקוים] ואם מיחלים לתקוות ותוחלתם (56b.4).

יכול قادر יכול (Omnipotent)

והלא הוא היה יכול לתת להם נעיםות גזירות (48b.4).

יכולה الاستطاعة היכולת (ability)

שהוא ית' זכ' נתן ליצור כח ויכולה לעשות מה שיצוהו (64b.29). ראוי שתהיה

היכולה של אדם קודמת למעשהו (68a.6).

יכולה

ואי אפשר שתהיה היכולה בעצמה עם המעש (68a.8). שאם היתה היכולה כזאת (68a.9).
ואין לנו רשות ולא יכולה אלהים לא גזירה ולא צדקה (74b.15).

[יטה]

יטותה יתחבר (join) נסמך
ויתוסף על החלק הראשון כחך הוידויות (49b.9).

יעודה

הוא הוואה אומה והוא המניע בתגובה ויפיופה (74b.16).

יסר (temperament, nature) טבע
גם הוא נסמי אלהים את יסרו בחכמה שכלו (68b.14).

יסר

כבר איפשר שיטעה יסר האדם ויטעהו לדנות עמהם (51a.19). כדי שיכשול יסר הנע
דרכיאתם (79a.22).

יכר נכר (arrival) יכידת
וכיון שזאת לא האלה יכר עמוד הענן והענן 25 פתח האלה (54b.24).

יש (the thing) הדבר
הדבר הנצמד על כל יס כמות שהוא כדוריו וכאמתו (50a.21). והשקר הוא הדבר
הנצמד על כל יס בחזקתו והפוכו (50a.22).

[יש 2]

נושטת

וכיון שנכנס אצחן נושטת כבר [62] אפיוחיו (60a.15).
[ישות]

יישות

הנצמד על כל יס בחזקתו והפוכו ושלא באמתו ויישותו (50a.23).

יתרון (increase) יתועפת
והכלום השלם הוא אשר אין לו לא יתרון ולא חסרון (63a.29).

[כא 2]

מכא (cause pain) יסער
כי היתה האויז היא משמחת ההורג ומכאנת ההורג (50b.9).

מכא (pain) יסער
מפני שאתה מנגח ומכאנת ההורג והנהגתו מנגח (50b.12).

מכאיז	أَغْمَى	(grieve him)	ידאגהו
הוא הדבר המכאיז אותם והמקנני אותם והצורר אותם (50b.1).			
מכאיז	يُضِرُّ	(harm)	תזיק
וכן העממין של רפואות מרפאים את הכואז ומכאיזים את הזכיר (63b.9).			
כואז	المرِيض	(the ill)	(ה) חולאה
וכן העממין של רפואות מרפאים את הכואז (63b.9).			
[כז]			
מתכוין	مَتَّعِد	(wilful)	מזיד
אלעז שחוז מתכוין לקדוש עצים (68b.5).			
מתכוין			
ואז היה הבת מתכוין בעת זכרו את מנשיהם על מנת אצדקם (55a.2).			
כוונה	تَعَمَّد	(intention)	הזדה
והטני יש ספק שהוא נלשה בחפץ ובכוונה ולגמי (57a.2). מסאנו שפך השלמה			
והכוונה הנעשים בשטח השקר (57a.4).			
כופר	كَافِر	(unbeliever)	כופר
זהכופר הוא הכופר בעיקר והמכחש זכרו (78b.4). וכן אמר הזכאים והחייבים			
על עשר מעלות ... כופר (75b.4).			
כאום	شَيْء	(thing)	מה
ואז נותר כאום שיגנוז (50a.20) ואמנן של יעזר האדם כאום קהם (51a.15).			
כאי	سَبَبًا	(cause)	טזה
נתן אהם כאי שזו נזר העולם והוא השכל (48b.1).			
כאיזה	الْحَبْس	(imprisonment)	אזערה
וכאיאתם אהם זזית האצורים כדי שיזקרו (77a.24).			
[כנע]			
יכניע	يَتَذَلَّل	(to be humbled)	יכנע
ויש זצויי הטהיות והטפחות הנאות הכבה כדי שיכניע האדם זיסי טוסאתן (51a.26).			
כעזי			
פיתור	see		
כעזי	جَاهِل	(ignorant)	עכז
וכא המיפה השומים והכיעורים ההם כזר הוא כעזי (50b.4).			
[כער]			
כעז	مَنَّر	(disapproved)	דזר נכרי
ויתאז מרז תמורתם וחילופיהם מסעי השכל שום שני וכיעור וסום ודופי (50a.27).			
כעז			
הקרוז קא יטאנה זשזיז כעזרה (51a.25).			

כעורים	عيوب	(vices)	קומים
כי כעורי הנפש והנציה הנעשים מרוב החזקות והעונות (74 b. 8).			
כעורים			
ואעפ שאין החירופים והכיעורים מסמיים אותו (49 b. 4). וההולך זז הדריך הוא מנצל			
כל הכיעורים הם אשר זכרתי (50 b. 5). וכך המיעה הסומים והכיעורים ההם (50 b. 7).			
מכוערה	القيصة	(ugly)	שאינה יפה
ולא עם היתה מכוערה איפשר שתשאר עדותה (51 a. 24).			
מכוערות	الذنية	(base, disgraceful)	המלגים
אמר לנו שנשמהו בתושבות מכוערות ושמות (49 b. 13).			
מכוערים	(استعبار)	(disapproving it)	מלונים
מפני שאינם יפים לעיניו לא מוערים לפניו (44 b. 22).			
כפר	اغفر	(forgive)	כפר
ואל כפר לעוננו ורחם עלינו (72 b. 25). וכן אמר [כפר] לעוני ואלא אהטאתי (73 b. 21).			
כפרה	المغفرة	(forgiveness)	הכפרה
וזה חמישי מטעם הכפרה (72 b. 24).			
כרוד	النار	(call)	הכרזה
ואז חרד שסעו קול הכרוד אשר הוא מכריז ומזהיר אותו מלעשות המעשה הפלוגי (56 b. 13).			
[כרוד]			
הכרח	حيثا	(compulsory)	הכרח
יחשוב זלזל שהם נאמרו על דרך הכרח לאדם (72 b. 26).			
כרח	الضرورة	(necessity)	ההכרח
מפני שאם מצאו בני נסים חוץ מהם ועל כרחם נשאו אדם (60 a. 10).			
כריחה	الجبر	(compulsion)	ההכרח
ועוד מצאתי הכך מכלל ענין כריחת היסורים (69 a. 10).			
מכריח	يجبر	(compel)	מכריח
ואם אינו מכריח את בני אדם (68 b. 9). אכך האומר כי היסור מכריח את היסור			
על עשיית פועל (68 b. 18). ועוד אם היסור הוא מכריח את יסורו על מצותו (68 b. 20).			
כרת	يقف	(stop)	יעמדו
אפיכך עד שאם יכרתו מימי חדיק אין ראוי להפיר החק ההוא (57 b. 20).			
כתבי החכמה	كتب العلماء	(the books of the learned)	ספרי החכמים
וכן כל כתבי הנביאים וכתבי החכמה (56 a. 12).			
כתובה	كتاب	(marriage contract)	שטר
והתיר לנו את הניסוחין על ידי כתובה ופודה ועדות וידושים וחופה (52 a. 4).			

[נאצה]

נאצים (to lack ability to) يعجزون
 נאגם הם יודעים שהם נאצים מלהחליק את הממשיים (52 b.2).

[גליון]

ומנין גלטריותם וסלקוניהם ולגיוניהם ומייציהם (65 b.30).

[קדוה]

קדוה (lending) القرض
 והנמנע מקדוהו חזירו (80 b.11).

[קמורד]

[קמורד]

שצין אנו רוצין קריכות קמרה ולא חמימות בקמורה (52 b.14).

[קמחח]

קמחח (moisten) برطب
 מכיט 2 וכמיט אשר הוא קמחח את עצי ארזים (63 b.6).

[קמחח]

קמחח (raid) غزاه
 זכיון שצדו צני עמון ומוצא והל שער קמחח עם יהושפט (59 b.14).

[קמחח]

כבר אין קמחח מקמחח עם ילד (60 a.14).

[קמחח]

קמחח See

[קמחח]

ומי שהוא משתדל ומפסד בכך קמחח (82 a.11).

קמחח (the knife) הסכין

ועשה המאמר הנלמד ענין לעריכת העצים וזה הלשון האש וזקקיות המאכלת (60 b.15).

קמחח (treatise) המאמר

פתרון המאכלת השלישית (48 a.19). אגמחך קמחח זכאש זו המאכלת עניני הצוחים וצדוקות

(48 a.20). ומאכלת הרביעית אני מקדש אהשיט על דמיהם (50 b.2). אפיכך חזרתי

זדה הענין מאכלת אחת (64 a.28). וזכרתי זה עניני המאכלת והפורען והיא המאכלת התשיעית

(64 a.29). אגמחך זכרתי זו המאכלת (64 b.2). שלמה המאכלת הרביעית בעד הזכר (73 b.29).

וכן זכרתי במאכלת הייחוד (71 b.10). פתרון המאכלת החמישית והיא פירוש זכיות וחזות

(74 a.1). ואמחך אני שצדק זה הענין במאכלת התשיעית (75 a.20). וזכרתי זו המאכלת (81 a.20).

שאלה המלכה [החמשים] (82b.32).

מלכה قصة (story) 27
 ואלע שגין כתוב במלכות שהוצע עשה נבוצתו או הוציף סליחותו (55b.15).
 מלכה

גלגל גדול המלכה אדכור קצת מן התסורות (50b.3). אתחיל נדעש המלכה הדגה (65a.27).
 כל הענינים הראויים להיותם פדויות גדול המלכה (66a.24). כמו שפירשתי נדעש זו המלכה (ס.ל.ב.ד).

מלכה كَلَامَة (calamity) פלע
 שגל יגדלו ויכלו במלכה אחת (72a.16).

מדה مِدَة (period) זמן
 וכיון שגלה מידת החמשים ומדת חיי ימי חלד הודם הנזכר (61a.26).
 מדה

כבר צדקה המדה השלישית שהיא כימי השמים על החיץ (61a.24). וזכנו גנחנו כך
 סנהגינו ומדתנו אהשיגם ולומר אהם (61b.2).

מדע مَدْع
 וזה הדבר שישגיהו לו השכל וישוננו המדע (48b.6). כבר לא ניסל אג מדע השכל (59a.2).

מדרגה مَرْتَبَة (degree) מעלה
 ויתגשאו ויגיעו אל המדרגה אשר הגיע אליה החכם (51a.6).

מורה مَوْ (downy) מחר
 והתיר לנו את הנישואין על ידי כתובה ומוהר ועדות וקדושין וחופה (52a.4).
 מורה

אמיתי אהם מורה זה הדבר (61a.19).

מום مَوْ
 ושלג נאמר לו דברי מום ודופי ושטף (49b.3). ויתחלד מרוב תמורתם וחילופיהם נמצעי
 השכל שום שינוי וכיעור ומום (50a.24).

מומים مَوْمِي
 וכא המיפה המומים והכיעורים ההם (50b.4). כבר מומיה ושטפותיה העילאית לעין
 יוצרה (74b.10).

[מור]

ימיר يَمِير (abrogate) יבז
 כך אפש' שיצוה החקים בחכמה וימיר אותם בחכמה (58a.4).

מורד مَارِد (rebellious) מסרה
 והמורד הוא מי שהוא כופר במצוה אחת (78a.11). וכך אמ' הדכאים והחייבים על

עשר מעלות -- ומורד (75b.4).

מחיצות مُحَاذَات (distances) מרחקיהם
 ושיעור קומתם וקצת מחיצותיהם (65b.29).

מחילה	(forgiveness)	סליחה	מחילה
		כפרתו וקריה במחילתו חזקו (80a.21).	
מחילת		מחילת	
		ומצא מחילתו לפני קדו (80a.28).	
ימחל	(forgive)	סלח	סלח
		וכיון שמחל לו חזקו (80a.21).	
		מטונה	
		וקשה ממנו עשות חמט ומטונה ואון (81b.12).	
המילה	(circumcision)	الحلّة	מילה
		וכן ממעשה המילה שיהיו קדמים עלפני מצות שבת (60b.6).	
מקום	(place)	מקום	מכון
		והכין נפשותיו מכון לשמע ההגדות הכשרות (56a.31).	
המעשה	(labour)	المعمل	מלאכה
		אמר כשם שהותר הקרבן שבת אחרי שנאמר לו כל מלאכה (60b.1) ומצוה אותה כדי שלא לעשות מלאכה ביום השבת (61a.25).	
המעשים		الاعمال	מלאכות
		כשמצא מצות שבת אע"כ כל המלאכות וכל העבודות (60b.5).	
המלחמה	(the battle)	المعركة	מלחמה
		ודגת המלחמה הנזכרת כאן אצדוד היא היתה בימי יהושפט (59b.12).	
		מליצה, מליצות	
		ומן מליצת השכל והחכמה (49a.2). ראויים עלינו מן מליצת השכל ומדרך החכמה (49a.15).	
		מלחמה (52a.24). כדי שנלמד מהם החכמות והתלונות והמליצות והפסוק (51a.3).	
		ועופרים בתורות ובחכמות ומפספסים ראיות ומדעים ומליצות (50b.31).	
הדבר	(substance, thing)	الشيء	ממט
		ואומר ידוע ומצדד כי הקמט התם והכאן השלם (63a.29). כדי שיהיה קמט אחד	
		עושה שני מעשים מתחלפים (63b.4). כשם שעשיית הצדק את מעט אחד נקראת פועל (68a.16).	
		ממט	
		אין נפסד ולא כלום ולא נחמר שום מעט (49a.24). כיון שמשלית ההקדשה שום מעט	
		שום צורה אחת (50a.23). הוציא והשכל שכסיר גם שני מעשים קמט אחד (63b.10).	
		זי ציפטר שיהפוך קמט 266 (53a.26).	
הדבר		שני	מעשים
		זכן החכמים קוראים גם אחד מן המעשים אזה (75b.7).	
		الاشياء	מעשים
		ולא הזדעתי כי כל המעשים יצורים וחדשים (62a.13).	

ממשיים الأشياء (substances, things) הדברים
כזר רצוי שיהיו כל הממשיים קדומים (69b.14). נאמין שהזליות יודעים כל מעש וכפ
מעש (69b.14).

ממשיים العيان (the substances) העצמים
הוא יודעים שהם נאמין מההזליות את הממשיים מן פתוכה (52b.2).

ממשיים العيان (the substances) העצמים
אי אפשר שישנה הסוד את הממשיים (53 a. 27).

ממשיים الموجودات (the existing beings) הנמצאות
רצוי שנאמין כי כל הממשיים וההזליות אשר רצונם (53b.7).

ממשיים
ומע 22 שנינותם כלומים גזרים וממשיים גזרים (64b.13). וזה הדבר נודע כל
עיקר העולם ודעו וממשי (64b.14).

מנהג شأن (Condition, state) ענין
כפי כי מנהגם הידוע להם הוא הפיכוד (52b.10).

מנהג عادتنا (custom) מנהגנו
זכנו אנונו כך מנהגינו ומדתנו להשיגם (61b.2).

מעולה مرتبة (degree) מדלה
שיהיה צדיק' מעולה דע כל עת מעולה סודו (75b.14).
[מעש]

מעש 216 فعل حسنا (good deed) דברים ישרים
עשה כדון מעש 216 (55a.23).

מעש כע فعل قبيحا (ugly deed) דברים מעוותים
ועשה שמעון מעש כע (55a.24).

מעשה خبر (information, news) דבר
כזר הוא מפורש ככתבי הקדש דוקא מעשה קשה דע' (53a.15).

מעשה قصة (story) ענין
והשמיני את יהודה דע מעשה פכה אדומה (63b.1).

מסע مسكن (dwelling) משכן
שזו הוא מסע הנפש ומקום הכוח וחדר החיים (65a.3).

מסעים
ויתפלג מרוב תמורות וחילופיהם מעל השכל (50a.24).

מקור ينبوع (source) מקור
כי משלש עיקרים הנחה נדישת מן השכל והוא מקור החכמה (62a.21).

מקלות
דאך יעשה כדי שיהיו מקלותיו ומעלותיו נכונות ונחלקות (52a.4).

[מקל]

מקלות القرب (striking) הקלדה
 ואיך נייעררו הנתוכחה או ננדוי וקללה או שמקלות ומכה : וזה נייעררו שמקלות
 ומכות כמה שיעורם : ומנינם (52a.18).

[מרי]

מרים المרה (the disagreeable) הנמאעות
 וכה שקותם קהם למני לפאות שהם מרים ולענינם (74a.25).
 מראה الحس (perception, feeling) המזחש
 ראיות גמדות מחמת המראה (68b.10). הראיה שהיא מחמת המראה גלוי וידוע (68b.10).
 מראה حس חוש
 ששני שגין המראה יכול להשגיה אותה (74b.10).
 משוי

גלי ערש הצווי ועמל העבודה ועינוי העשייה ומשוי עול הגזירה (48b.8).

[משך]

מושך يجري (flow) נהיג
 שיצמר לנו צורנו עשו זה הואך כל ימי היות נהר ידקל מושך (54b.20).

[נהר]

נהרים

וכהון העמדת המים הנהרים והנמשכים (53a.6).

נדוי

הנתוכחה או ננדוי וקללה (52a.18). וזה ננדוי וקללה ותוכחות (52a.19).

[נדק]

מנדק يضر (harm) מדק
 ומגכאות שהם משזיעים את הלעים ומנדקים את השזעים (63b.8).
 [נחזות]

ניחויים نحي (regret) חלטה
 אלא זמן שיש עמו ניחויים ששני הניחויים (76b.9).
 נכירה

שגלו המעשים הם נאמרים על קיות התורה ונכירת המסורה (72a.11).
 [נכר]

הכיר يعرف (know) ידע
 והם קא היו בני אדם מכירים איש את אציו (50a.9).

[נמוס]

נימוס مذہب (opinion, belief) דעת
 וכך נימוס ודת שהם מכריחין כדי להאמין באלו הדברים (50 b. 13).

[נמכץ]

נמרצות

וצף פלע הקצה ממנו נפולענות נמרצות ננע ונד (60a.23).

נפיונות

חוצרו עם משה ועם מופתיו והוקשו לו נפיונות (54 b. 30).

נעימה احسان (beneficence) ה267
 אהבת מן המונעם עליו תשלום 1216 אמוץ נעימתו (49a.4)

נעימה نفع (profit) תועלת
 יתר מנעימת מי שלף עמף ומי שלף ילע (48 b. 22).

נעימה

ומי שלף עשה מעשה גם ימצא 1216 הנאה והנעימה אינה כרצוי (48 b. 15). ולהנעים
 עליו נעימה עצומה ואפיכך שם את נעימתו שכר מצודה (48 b. 19). משלם אמונים
 עליו ולמטי 1216 כפי 1216 ונעימתו (49a.5). ואז הוא 1216 נעימתו והצלחות
 דפערד (50a.6).

נעימות النعم (the benefit) ה2167

וישיגו 12 עשר נעימות ועידונים (48 b. 2). והלף הוא היה יכול לתת להם נעימות
 1216 (48 b. 4). ואומרים ש216 נעימותם ואמנותם הם עוזדים את יי (64a.14).

נעימות السعادات (happiness) ההצלחות

וידוע כי הנעימות הם שלום שכר 1216 אישרים (58 b. 11).

נעימות

מפני שקצת מאלו המעשים נעימות וקצת פולענות (58 b. 10). ואלו המצות הנזמפות הם
 216 נעימות חדשות נזמפות (59a.9). ויש לו על שמירתם שכר 1216 ונעימות
 1216 ידע (59a.14).

[נעם]

הנעים

אפיכך רצה הקצה להצאיו לנו אלאוין שלם ולהנעים עליו נעימה עצומה (48 b. 18).
 כפי 1216 ונעימתו שהטי 1216 והנעים לו (49a.5).

מנעים محسن (beneficent) מ26

משלם אמונים עליו ולמטי 1216 לו (49a.5). ואם אין המנעים צריך איסוף תשלומים ואמורים (49a.7).

מנעים الولي (patron, saint) הנציח

וכן צוה המנעים את 1216 ואתה שלמה (49 b. 1).

מנעים	الائب	(the Penitent)	207
כי המנעים גם כי אני חטאתי למען שיצדק דגדג (73b.18).			
נפישת	راحة	(rest)	מנוחת -
אנפישת עצמו או אמנוחת עצמו או אשד הנגה זנדא (58b.24).			
נפלאות	الآيات	(miracles)	הצאות
ואיפטר שיעשו גם הם כחם וחודף יכאח נפלאות דמורגים (54a.1).			
[נפץ]			
הפיץ	(بذرهم)	(scattered them)	פזרם
וכיון שחצו גירש אותם מארצם וזאצרות הפישם (61a.5).			
נציגה			
כדי אדעו מה טיגה של נציגה הנאמרת כאן (59b.21). והיו מעשיהם ונציגותם			
ושירותם כפי רצון יי (59b.23).			
[נצל]			
ינצל	سلم	(to be free from "defect")	
וכיון שינצל השמע מן שתי העיגות האלו המפסידות אותם (57a.14).			
ינצלו	يسلم		ינצל
למען שינצחו ממנו הנשאגים וינצלו הנותרים מלעתם (67b.20).			
[נתך]			
מתכת	تذيب	(melt)	מולכת
שאנו רוצים את האש מקדשת את האלך ומלכת את הדדלך (63b.5).			
נתן	(أعطاهم)	(gave them)	חננת
וכיון שנגאח מחסרו מן נערך איש נתן אהם כלי ... (48a.29).			
נתן	(أن يعطيهم)	(to grant them gratuity)	שיי 26 אהם
והאז הוא היה יכול אהם נעיסות אצרות (48b.7).			
[נתר]			
מתיר	يجوز	(allow)	מכשיר
והשכל מתיר אגיש החכא כדי שיצוה את אחד העג (49a.24).			
יתיר	يُطلق	(make permissible)	שיחייג
ומפני שאי אפשר שיתיר היוצר לעדדיו אכילת הקמס .. (51a.13).			
הותרו	أُطلق	(permission)	הותרת
אפיכך אם הותרו אנשואין כזר איפשר שיטעה יצר הדדא (51a.19).			
מותר	باح	(lawful)	מותר
האף השני מן התורות והמצות והוא המותר אצל השכל (50b.14).			

[ס 22]

מטוּבִּיּוֹת לַאֲנֵי (going around) טוּבִּיּוֹת
מפני שאֵלֶּז הַעֲמִידוֹ שׁוֹמְרִים וּמְטוּבִּיּוֹת (64a.7).

מטוּבִּיּוֹת

וְאֵלֶּז הַעֲמִידוֹ שׁוֹמְרִים וּמְטוּבִּיּוֹת בְּעֵינֵי וַיִּשְׁדֶּה (64a.8).

ט 22

וְאֵלֶּז אֵלֶּז הַיּוֹן מַעֲפִים וְאֵלֶּז מַעֲבִיּוֹת אֶלְבֵּן דַּסִּיּוֹרִי (56b.6). וַיַּעֲשֶׂה בְּקִשְׁתָּם וַיַּחֲשֶׂה
ט 22 (63a.22).

ט 22

וַיִּשְׁמַע שִׁישְׁתָּדֵל וַיַּחֲכֹץ אֵלֶּז הוּא בַּעֲבָרֵי בְנֵי אָדָם (51a.8). וַיַּבְרֵךְ תַּעֲבָד הַתְּקוּזָה
וְהַעֲבָרִין וְהַפְּחָד וְהַגִּימָה (56b.21). וּמִנְעָמָהּ סִבְרוֹן תִּיקְוֹנָה וּמַעֲשִׂיהָ (56b.30).

[ט 22] טִיָּוִל תִּשְׁרִיף (ennoblement) מוֹתָר

כִּי אֵין בְּחִיּוֹת הַצִּדָּה וְעִיָּוִל הוּא דָּבָר שֶׁמַּעֲבֹרָהּ מַהֲרֵהוּ אֶבְרָתָהּ (66a.14).

ט 22 טִיָּוִל (designation) דָּבָר מִיּוֹחַד

מַשְׁמָל שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה טִיָּוִל אֶלְבֵּן וְהוּא נִתְּנוֹ בְּלֵךְ הַגִּישׁ הַהוּא (73a.12).
[ט 22] טִיָּוִל

ט 22 טִיָּוִל חֲסִיּוֹת בְּנֵי אָדָם (special "properly" in their structure) טִיָּוִל

שֶׁמָּא זֶה הֵיךְ מַדָּתָם וְעִיָּוִל טִיָּוִל וּמִנְהָגָם (54a.6).

ט 22 טִיָּוִל חֲסִיּוֹת (notables) חֲסִיּוֹת

וְכֵן כְּמֹד אֶלְבֵּן טִיָּוִל אֶלֶּז וְאֵלֶּז (48a.28).

[ט 22] טִיָּוִל

וְהַעֲבָרִים וְהַפְּחָדִים מִכֹּאֵץ בְּנֵי אָדָם וְעִיָּוִל בְּאֵלֶּז הַטִּיָּוִל (54a.8). כִּךְ אֵיפֶשֶׁר שֶׁהוּא

יֵת דָּבָר טִיָּוִל וְהַעֲבָרִים וְנִתְּנוֹ אֶלֶּז יִבְרָתָהּ אֶמְרָתָהּ (54a.9).

ט 22 טִיָּוִל אֶלְבֵּן (the intended) הַמְכֻוֹן

אֵיזָה הוּא הַמְכֻוֹן מִהֵּם וְעִיָּוִל הוּא הַטִּיָּוִל שֶׁהוּא (64b.7). אֵיזָה הַמְכֻוֹן וְהַטִּיָּוִל מִכֹּאֵץ

כֹּאֵץ הַיִּצְוִרִים (64b.8). כִּי הַמְכֻוֹן וְהַטִּיָּוִל שֶׁהוּא הוּא הַטִּיָּוִל אֶלֶּז (64b.10).

ט 22 טִיָּוִל שִׁרְיָן (noble) נָכֵד

שֶׁהוּא מִנִּיחַ כֹּךְ מַעֲשֶׂה מְכֻוֹן וְכֹאֵץ נִשְׁמָל בְּמֹד (64b.12).

נִשְׁמָל

וְכִיּוֹן שֶׁהָאָדָם הוּא הַמְכֻוֹן וְהוּא הַטִּיָּוִל מִכֹּאֵץ הַיִּצְוִרִים (66a.6)

[ט 22] טִיָּוִל טִיָּוִל (classify) טִיָּוִל

הַמְכֻוֹן הַמְכֻוֹן וְכִיּוֹן כֹּךְ מִנִּי הַיִּצְוִרִים (65a.21)

ט 22 טִיָּוִל (the equivalent) הַמְכֻוֹן

וְעַל זֶה הַמְכֻוֹן וְזֶה הַמְכֻוֹן כֹּךְ זֶמֶן שֶׁהוּא מַחֲשֶׂה וּמַפְלֵךְ וּמַדְקָדֵק בְּעֵינֵי הַמְכֻוֹן
(51a.29).

זלם	(sin)	חטא	כורחן
כיון שטכחו זוכחן אחד נשאו עונם בזה העולם (75 b. 28).			
معصية	(disobedience)	מכרי	כורחן
אינו מכריח את בני אדם לא עקב עבודה ולא עקב סדר וזכרון (68 b. 9).			
المعصية		העבירה	עורחנות
נידון דוד על עורחנותו בעשיית צושים עון הרע (70 b. 29).			
[פכא]			
(تأملنا)	(Contemplate)	כאין	מפחא
היינו עומדים ונצבים איש פתח אהליו והיינו מעתה לנצח נצחים (54 b. 23).			
[פאק]			
يرتفع	(rise up)	יעלה	מפחאק
וכיון שנאמר הדבר ההוא היה הענין מעתה (54 b. 18).			
زالت	(perish)	תסור	נפחאק
וכיון שחמכו כבר נפחאק המוספת ההיא (63 a. 31).			
السم	(Poison)	אכא	פא
זיהיה צדזה הדבר דומה לרעש שנפא לתוכו פא המות (50 b. 15).			
[פמא]			
أصبغ	(dyes)	צבעים	ממאין
ולא איך כווננו כשופיהם נצביק שיש ממאין גדומים נמצאים בעולם (55 a. 29).			
المرء	(medicine)	הכפואה	ממאין
וכן הממאין של רפואות מרפאים את הכואב (63 b. 8).			
ממאין			
זיש ממאין נמצאים שהם מענינים את השכרים מן הקים (55 a. 30).			
[פמן]			
علامة	(sign)	סימן	סימנים
יצו בעשות סימנים וצותות בצשה (51 b. 29).			
شكوك	(doubts)	ספקות	ספיקות
בדמן ההוא ירבו הספיקות ביניהם והמחלוקת (56 b. 25).			
عند	(reckon)	מנה	פכר
כלון מה שפכר לנו הכתוב את חטא צנותנו במדבר (59 b. 4).			
الخفي	(the concealed)	הנחש	פיתור
והוא קשון פיתור וכעוי וחפוי (55 a. 16).			
[פתר]			
الغيب	(the hidden things)		נפחנות
לא עשאם יודעים כל הנפחנות והנעלמות בתמידות (54 a. 12).			

[עבד]	المستعمل	(the employer)	המקריח
מעביד	שאלה היה המעביד והנותן שכר צינו נפטר (49a.24).		
[עבדים] עבדיו	الخلق	(the creatures)	הנצחיים
ותחלת המעשה והטוב שלשה עם עבדיו (48a.24).			
עבדיו			
הודיע יי אלהינו אותנו עבד עבדיו הנצחיים (48b.25).			
עבדות	طاعات	(acts of obedience)	עבדות
כי עבדות בן אדם כיון שיעבדו ויעבדו יקראו זכיות (74a.2).			ונתעשרו לזכות ונתחזקה
אמונתם לעבדות אלהינו (76b.7).			
עבדות	طاعة	(obedience)	עבדות
צינו מכייל את בני אדם קצ עבד עבדות ואף עבד עבד (68b.4).			
עבד	العامل	(the worker)	עושה
והעושה נשכר ונהנה יתר מדאי (49a.28).			
[עבד]			
מעבדות			
שהיו קוראים ביום הכפורים טענות מעבדות הנצחות ומאנחות הנפשות (79a.21).			
[עבדות] עיגול			
אז עבד דרך העיגול והתורה שעלנו ותענו את עיגול עשנו (66a.15).			
[עבד] עידור			
והוציא אותם מן אין איש ומן עידור אהויה (48a.28).			
[עבד]			
מעבד	يلتذ	(cause delight)	עבד
דומה אדש שנפל איתו סע המות שגכיתו מעדנת והורחת (50b.15).			
[עבד]			
נעבד			
זכיון שנכח במעמדו מן נעבד איש (48a.29).			
עובדות			
מי שעשה תשובה בימי עובדותיו (80b.19).			
העולות הבא	دار الآخرة	(the world to come)	העולות הבא
שלא טעמו כחב בתורה מדת שכרם ופירענותם בעולות הבא (64a.24).			
[עונות]			
עונות	زلات	(sins)	הטעיות
כי הצדיק מוקף ביעוברים עב העונות הקלות הקטנות (76b.23).			

העונות	(acts of disobedience)	المعاصي	עונות
ואומר העונות שאינן מתכפרות אלא תשובה (80a.15)			ואומר העונות שאינן מתכפרות אלא תשובה (80a.15)
עושי תשובה	(penitent)	تائب	עושי תשובה
וכן מדת כל עושי תשובה (61a.1)			וכן מדת כל עושי תשובה (61a.1)
העזר	(the mighty)	العزیز	עזר
וזה המופת אין אדם בעולם שהוא יכול לעשותו גדל מן העזר הגדול (55b.10)			וזה המופת אין אדם בעולם שהוא יכול לעשותו גדל מן העזר הגדול (55b.10)
מעבד	(deferment)	مطل	מעבד
והשלישי המעבד שכל שכירו צדק (80b.11)			והשלישי המעבד שכל שכירו צדק (80b.11)
העלה	(the cause)	السبب	העלה
העלה הכוללת האדוזה היא עצות אלה (50b.23)			העלה הכוללת האדוזה היא עצות אלה (50b.23)
עלה		علیه	עלה
אז יהיה החוק והצווי צמודים לעלה (57b.19)			אז יהיה החוק והצווי צמודים לעלה (57b.19)
העליות הולכות אחר עילתם (61a.14)			העליות הולכות אחר עילתם (61a.14)
עלה	(reason, cause)	وجله	עלה
וכיון שאין דבר ועלה מפעידים אותו (57a.15)			וכיון שאין דבר ועלה מפעידים אותו (57a.15)
שאל הוכשרו עשות מופתים תמיד בלי עילה ודבר (53a.28)			שאל הוכשרו עשות מופתים תמיד בלי עילה ודבר (53a.28)
אותו (57a.15)			אותו (57a.15)
העדות	(arguments)	المطالعین	העדות
ולא שום שמץ מן שתי העילות ההם אשר זכנו אותם (57a.18)			ולא שום שמץ מן שתי העילות ההם אשר זכנו אותם (57a.18)
העדות	(causes)	علیه	העדות
והעדות הפיטיות וצת מהם ידענו אותם (50b.24)			והעדות הפיטיות וצת מהם ידענו אותם (50b.24)
וכיון שיצא השמע מן שתי העילות הללו המפסידות אותו (57a.14)			וכיון שיצא השמע מן שתי העילות הללו המפסידות אותו (57a.14)
העדות	(the effect)	المفعول	העדות
וכן ראוי מן השכל שהינה העליות הולכות אחר עילתם (61a.14)			וכן ראוי מן השכל שהינה העליות הולכות אחר עילתם (61a.14)
העדות	(doubts)	شبهة	העדות
מצאתי אותם מחפשים (עדות) (60a.1)			מצאתי אותם מחפשים (עדות) (60a.1)
ועליות			ועליות
והצתם מהם חפשו כדי למצא עליות אחרות זה הדבר (61a.18)			והצתם מהם חפשו כדי למצא עליות אחרות זה הדבר (61a.18)
מעשה	(do)	عمل	מעשה
כפולות ועצומים ועדופים יתר מנעמת מי שאף עמל (48b.22)			כפולות ועצומים ועדופים יתר מנעמת מי שאף עמל (48b.22)
עמל	(be tired)	تعیناً	עמל
אם נצלו אלו ההזחות אשר עמלנו בהם (62a.4)			אם נצלו אלו ההזחות אשר עמלנו בהם (62a.4)

[עמית]	ضم	(Join)	חבר
העמית	ضم	(56a.9)	
והעמית אהב דברי מצות ואזהרות			
[ענין] ענין			
בלי עצה הצווי ועמך העבודה וענין העשייה (48b.8)			
ענין	القصة	(the story)	הענין
מפני שכך הקדים לרגש הענין (64a.3)			
ענין	معنى	(meaning)	ענין
ופי ענין האורחות אשר היו מפניהם על השעירות (63b.20)			
ענינים	معنى	(point of argument)	ענינים
כך ראוי שאפרש בסוף זו המאמץ שנים עשר ענינים נפלאים (62a.16)			
[ענין]			
כענוש	تأديب	(chastisement)	כענוש
כשה שכאוי לענוש את מי שעשה מה שאי ציפשו לו לעשותו (64a.4) כך ראוי			
לענוש את מי שעזב מה שכאוי עליו לעשותו (64a.5)			
[ענין] ענין	العقاب	(fine, punishment)	הענין
ויש ענינים ענין כשה ועל קצתם ייחוד ומאמץ (52a.22)			
[ענין]			
עירועים	الحوادث	(happenings)	העירועים
כיון שכלל המידושים והעירועים מתחדשים בזמנים (71a.15)			
עירועים	الحوادث	(accidents, events)	עירועים
אצל האדם כל מעשיו עירועים ומקרים (68a.22)			
עירועים			
כפיכך הכלישו צונו באילו העירועים הקורות אותו (67a.15) אלו המסורות			
והקורות והעירועים והנאמרים (72b.6) והוא הסכיך עירועי הנפש והקורות הרוחיים לעירוע (74b.29)			
עירוע	عرق	(accident)	עירוע
שאי ציפשו אשום מקרה ועל ועל ועל אשום ענין (81a.10)			
[ענין]			
העתיק	نقل	(transmit)	העתיק
ואומר העתיקו לנו אלו תינו כלם בהעתיקה מוכחקה וקצתה שקימה (57a.23)			
העתיקה	ابلاغ	(invention)	העתיקה
והתחברו על העתיקה שמע שוה (57a.11)			
העתיקה	النقل	(transmitter)	העתיקה
אצל המעתיקים והקורות הם אשר יאמרו בעתידות (61b.22)			

פאה القبلة (direction of prayer) הכוונה
 מפני שפאת פני התפלה היתה נגד הארון (61a.12).
 פושע فاسق (sinful) מדיר
 וכן אמ' הדבאים והחייבים על עשר מעלות ... ופושע... (75b.4). והפושע הוא בעל העצירות (78b.4).
 פחד ואימה تهديد وتواسر (threatening and menacing) גזיית ואהפחיד לעונש
 כבר בלא טפק הננוחה השנית תהיה דברי פחד ואימה (55b.26-27).
 פיוט الشعر (speech) דור
 שבישר יותרו לנו החרויות אהתנשא או נפיוטת ורציון (51b.24).
 פיוט القول (saying) דור
 או בתפשו אותם ממנו בחזקה ונחלקה או בפיוט ורציון (52a.11).
 פלפול

ואחר כך יבין וידע בפלפול ההנחנה ונדקדוק הדינה (48b.9). כדי שנלמוד מהם
 החכמות והתבוננות והמליצות והפלפול (51a.3).
 פלפול

כי נתברר ונתודע לנו בהקדמים ובהפלפולים המוקדמים (48a.22). שישליונו הן השכל
 וישורנו המדע בתחלת התבוננותו ופלפוליו (48b.6). שהוא ספיקה את כל סבר כללה
 ומכליל את כל פשר פלפוליה (64b.4).

פנים خصل (aspects) ענינים
 וגומרים לא יצא החק והשווי אשר נתנה יי מארבעה פנים (54b.9).
 [פטר]

הפסיד افسد (corrupt) מפסיד
 ואין טוען יכול לטעון זה הדבר מפני שהוא מפסיד עליו החק הראשון (58b.15)
 פסל ظلم (act unjustly) הכשיל
 והוא הכשיר את לוי ופסל את יהודה (72b.5).

פסל زور (falsify) דייה
 קיים פלוגי השופט את שטר ראובן ודייה ופסל את שטר שמעון (72b.11).
 פסל نقش (engrave) פתח
 ופסל זה הדינר וכיכר אותו (72b.15).

פסל
 ואין לנו חפצים בזה הדבר שהוא קיים ופסל במעשהו (72b.12).
 [פסול] פיסול

שיחזרו בני אדם וישאטו וישתדלו ברוג פיסול (51a.5).
 [פקר]

מופקרים اباحة (permission) מותרים
 כי אלו ההזהירות היו מופקרים מקדם (61b.14).

[פרה טיג]

2כרה טיג ظاهراً (manifestly) נכזה

וכן טיפר אהה כי כל מעשה משה היה בפרהטיג (55a.12).

[פרוד] פירוד التناظر (the discordance) כרזוח דה מדק

כפי בי מנהגם הידוע אהה הוא הפירוד והגידוך דה מדק (52b.10).

פרעון عقاب (punishment) עונש

והשער השני אטוף ופרעון וזהה פכי עשיית השער הרשון (56a.14).

[פרענות] פונקנות (العذاب) (torture) היצוריות

וזהה מן אלו הפונקנות הם אטוף כע ארזולדיה (58b.11).

פונקנות

וזהה אה פאדו מאימתו ואז יראו מפונקנותו (56b.18). וכדי אהעדיק פונקנותה (57b.24).

[פיקן] אפיקן

כדי שיהיה זהודאק על הפיקן הנעשה (59a.13).

[פרר]

הזכרה نقض (refute) הופרה

כאשר הופרה הזכרת הכאשונה (59b.31).

יורר نسخ (abrogation) 162

כזר איפשר שיופר הואך השני בשלישי (60a.4).

תופר ينقض (refute) תופר

בשני כי אה תופר ואז תשכח אעוזה (59b.31).

[פרש] פרש بين (explain) גאכתי

אחר שפירשתי הענינים האלו ... (52a.29).

אהפריש لخالف (to be different from) אשנות

אזכ כתב הקנה בתורה את מעשיהם עם מעשה משה כדי אהפריש זניהם (55a.11).

אהפריש التفرقة (distinction) אהגדיר

כזר אינו מקוש אה אהפריש זין רניהם ומעשיהם (55a.25).

[פתה]

נתפתו يشترون (to be deceived) וימאזו אזה אהא

ואכך נתפתו במעשיו הפתאים (56a.21).

[פתוך] פיתוך طبعه (nature) 26

וכדי שאז יאמר אדם כיון שפיתוכה וטבעה אינו צריך אמאכך (53b.30).

פתוך, פיתוך

מאהחלקיה אה הטמשים מן פתוכה ומן טבעה (52b.3). אטבע אחר ופיתוך אחר

(52b.3). ואז על טבעה ותארים הטאוף והפתוך זהה (52b.11). שמנהג הטבע

והפתוך ודתו כך הוא (64b.11).

פתוכי

מפני שיש ראייה 26 עניית והוראה פתוכית (64 b.7).
[פתוכים] פיתוכים ולחמל (the mixtures)
אילו 26 עניית והפיתוכים הנכונים והחדשים (66 b.21).

פתוכים

מלהפוך את 26 עניית ומלשנות את הפתוכים (52 b.2). מלהפוך את הלוחמים ולהחליף את
הפתוכים (52 b.6). נתקן גלמו מערבע פיתוכים קלים (66 b.15). שממה נכח האדם
מאלו הפיתוכים (66 b.18). שאין בהם אלו 26 עניית והפיתוכים (66 b.20).
[פתח]

מופתח פסיע (eloquent)
ועוד נאמר בלשון מופתח ונדבר מצומצם (69 b.24).

פתך

אצל גז רואין צבע כל פתך ופתך ולי רימה כל 26 עניית (52 b.20). בעת שיהפך
שום 26 עניית ושוים פתך מלעיל ופיתוכו (53 a.2). שמה זו היא מרתם ושלולת 26 עניית
ומנהגם ופתך גופם (54 a.6).

פתרון תפסיר (interpretation)
והנפלאות אשר פיישתי אותם בפתרון ואלה שמות (53 a.16).

פתרון معنی (meaning)
ובכן יהיה פתרון וסוד וכפא לו שישונו מסממית הגוי (72 a.12).

פתרון شرح (explanation)
פיישו כלות פתרון ... (81 a.14).

פתרון

פתרון המלה השלישית (48 a.19). ופתרון דה הפיוק אינו כמו שחשבו (59 a.21).
חפשו כדי למצא ענינות אחרות מהגות דה הדבר מן פתרון עולם (61 a.18). מפני שפתרון
עולם מתחלק על ג' פנים (61 a.20). ופתרון עניניו המונה ענינות שכינת
וענינות אורו (63 a.3). פתרון המלה האמיתית (74 a.1).

צדיק صال (perfect)
וכן אמר הדכנים והחיינים על עשר מעלות ... צדיק ... (45 b.4). וצדיק הוא העושה

כל המצות והמקיים כל החקים (78 a.16).

צדיק صالح (virtuous)
יש צדיק שעשה עונות הרבה ונתחייב עליהם (76 a.3). ולא זה התנאי יש צדיק

שצדיקותו שמוריה לו אצל יוסרו (76 a.15). מוסרית ...

טלף תלך צדקת הצדיק בעיני אחריה (מא.י.י). ואם הוסיפו זכיות אחרות על
מנה נקרא צדיק (מא.י.י)

צדיקים صالحין (virtuous "men") צדיקים
ורובם נצפנים ונכמטים בצדיקים אחרי עד (מא.י.י). זה האיש מרומם ושוש
נת מיעת הצדיקים (מא.י.י). שתי כתות בן צדיקים וכת רשעים (מא.י.י).
[צדיק]

צדיק לטובה (to prove it) אמתו
ואם היה הכת' מתכוין בעת זכרו את מעשיהם עכסנת צדיק (מא.י.י).
צדיקה حسנת (their good deeds) הזכיות

שאפיש שבכמה מעלות הם הצדיקים והנשעים בצדיקתם ונרשעים (מא.י.י).
צדיקה איהן (belief) אמונה

ואם יש כח בצדיקה אחרת אלה עביר זדונות הרבה (מא.י.י).

צדיקות

אתה לו שכר עכסע צדיקות שלשה אותם (מא.י.י).

צדיקה قال (say) אמר
וכן צוה המנעים את בנו (מא.י.י)

צוה חקים ישיע (make laws) יתן תורה
כך איפס' שיצוה החקים בחכמה וימיר אותם בחכמה (מא.י.י).

נצטוה שרעית היתה מצותה

ויאמר כיצד נצטוה שתהיה מטהרת העצמים (מא.י.י).

צוה שרה (hardship) צרה
ויציגם מכא זעם וצוה (מא.י.י).

צור الخالق (the Creator) הוציא

אי גיפסו שיעדגם צורנו ואם יתנוע אותם ממנו (מא.י.י). טלף ידמה אותם לצורם
מפני שהם אטומים ונצדים (מא.י.י).

צורה هيئة (shape) תכונה

אפיכך כיון שתשרית ההלגשה שום ממש בשום צורה אחרת ותוהוה אותו הנפש
אשנף בשום צורה אחרת (מא.י.י).

צאחון السعادة (happiness) הצלחה

כדי שימסונו צאחונם וישיגו לו עצם נעימות (מא.י.י)

צאחון استيعاف (making prosperous) תקון

כבר הוסיף עכ עדין אצ הצמית (מא.י.י)

צאחון

אפיכך כשה ה' צוה אצ צאחון אצ (מא.י.י). ואפיכך שם את נעימתו
נעימת שכר מצוה וצאחוננו צאחון אצ (מא.י.י). וכך מעשיו הנעשים

הם צלחון יצוריו ואטריותם נעשים (51 b. 4) . והוא בזהו התחבר עב
 יצוריו והצלח דרכם והתמיד צלחונם (54 a. 24) . והוא מאלף את צלחונם
 והיא מטיבה להם (54 a. 29) .

צלחונם

צאצאיהם את כל עניני הכושר ומדעי היושר וצלחוני האמת (82 b. 28) .

צמח נקפה (inanimate) (dry up) מנחם

או כגון הפיכת הצמח הנקפה לנפש רוחנית (53 a. 8) .

[צמח]

ממח (dry up) (dry up) מנחם

וממח את עצי תננים ומיננים (63 b. 6) .

[צמח]

ממח (furnish) (furnish) מנחם

ודומה למי שגונה צימין ומיפהו ומעצמהו ומרקה כתליו נקמה (65 a. 23) .

[צמח]

ממח (diseases) (diseases) מנחם

היה ממח אותם מן הממח והממח והממח והממח (63 a. 15) .

קבל (transmit) (transmit) קבל
 סגורונו קבלו והעתיקו סגורונו הכושר והתת כושרו שגורונו ממח ופסטיה (61 b. 10) .

קבל (hear) (hear) שגורונו
 דבר ההוא האמת והצדק קבלו התורות והעתיקו הוא קבל (61 b. 6) .

קבל (transmission) (transmission) קבל
 שוגרית אותנו על צדקת דבר הקבלה דגמתה ממח והעתיקה (61 a. 29) . והסלישי
 הקבלה וההגדה (62 a. 21) .

קבל (preference) (preference) קבל
 כגון קדוש קצת הימים והם השבתות והמועדים (50 b. 19) . וקדוש [קצת] מהאנשים
 וכיבודים ככה ונניח (50 b. 19) .

קבל (the purified) (the purified) קבל
 אמה שיכן האלהים את אורו ושכינתו בין בני האדם ועד את המלכים הקדושים (62 b. 29) .
 קדירה

וממח ממעוניהם ועלית קדירתם ונהירתם (66 a. 1) . הוה הכוהה אותם והוה

הממח בממח ופיופה וקדירתם (74 b. 16) .

[קדירה]

הקריב قَدَمْتُ (set out already) הקדמנו

וכיון שהקדמתי פירוט אלו הדברים והקנסי (48b.24).

[קדמון]

ימים קדמונים في الزمان الماضي (in the past time) בזמן החולף

אודיע כי הקננה כתב לנו מכלל מה שהיה בימים הקדמונים מן השמועות (56a.8).

[קדר]

מקדריים

המזנות משוהי' ומקדריים אותם והזכיות מזהירי' ומאירי' אותם (74a.8).

[קוש]

הקישו قياسه (using an analogy) הקשתו

הנשון הקישו אותו על החיים והמות (58a.5). והקשיון השני הקישו אותו מן עינת

המצוה (58a.18). והקשיון השלישי מעשה יזה השנת הקישו ואמרו (58a.30).

הוקשו قابل (compare) שמו...בנגד

ואם ישאל שאל א' הוצאמה הוקשו המכוסים למשה בעשיית המופתים (55a.4).

ואם בשלשה א' הוקשו מעשיהם למעשהו (55a.9).

מאישי

וכיון שהגיעו אלו המקישים אל זו המדרגה (59a.14).

[קל]

קלי ليست شريفة (not noble) אינה נכבדית

ומאשר נציגותם באישים אחריים וממשיים אחריים זולתם קלי' וזלולית מהם (64b.13).

קלוש

א' נשאר דבר מעתה בנורה א' רב ר' וקלוש (73b.16).

קלקל الشم (abuse) קלקל

ואיך נייכדו הנתוכחה זו בנדוי וקלקלה (52a.18). ואם בנדוי וקלקלה ומוכחות

כמה קצונות (52a.19).

[קנ6]

מקניט ألم (grieve him) יסערקו

הוא הדבר המכאיב אותם והמקניט אותם (50b.1).

[קנץ]

מקניסי يُجْعَلُونَ (to use as proof; argue) מציגים

ועוד מצאתי קצת מישראל מקניסים על בלול שנוי החק הקנסי' על דרך כלל (54b.4).

ויש אחריה מהם שהם מקניסים להכשיות שנוי החק במעט פטורים (59a.18)

קנץ دليل (proof) ראיה

נמצא זה השאלה אין לו ראיה וק' קנץ (69b.12).

אָנשטײַם אַחֲוָל (sayings) מַאֲמָרִים

אַדְמוּר סְכָלָה ד' אָנשטײַם וואָס כִּי אָשׁיב לֵךְ כָּל עֵינִין וְעֵינִין (58a.4).

אָנשטײַם אַרְגּוּמֵּנְטִים (arguments) הַכְּאִידוֹת

כִּי הוּא אֱלֹהִי וְיָדוּעַ בְּאָנשטײַם חֲמִינִים (68b.16)

[אָפּוּה]

אָפּוּה צִרְבִּי (striking) הִכּוּ

וְקוּפּוּהוּ פִּנְיוֹ אַחֲמָשׁ דְּכִיּוּתֵינוּ (76a.26)

[אָפּוּה] אָיִפּוּה אֲלֵזֶר (plea) אַמְתַּלַּת הַהִכְחָז

וְכַל הַהִיתֵר הַהוּא וְלֹא נִשְׁאַר אָיִפּוּה סְקוּלָה לְבָנֵי אָדָם (60a.11).

אָיִפּוּה עֲזָרָה אַמְתַּלַּת

כִּי אֵין אָיִפּוּהוּ סְקוּלָה (60a.14). כִּי כִּי בְּכַל אָיִפּוּהוּ [אָיִפּוּהוּ] (60a.15).

אָיִפּוּהוּ

וְאַתְּ בְּנִדְוִי וְאֵלֶּכָּה וְתוֹכַחְוֹת כִּמְהָ אָיִפּוּהוּ (52a.19).

אָיִפּוּהוּ אֲחִיזִי (the "partial") הַחֲזָקִית

וְלֹא עוֹד אֵלֶּכָּה שְׁשָׁנִי הַזְמַנִּים הַתְּדוּרִים וְהַיִּצְוִים אִשֶּׁר נִשְׁאַר (58a.2).

אָיִפּוּהוּ חֶרֶף (portion) אָיִפּוּהוּ

אֵלֶּכָּה בְּזוֹ הַמַּלְכָּה אֲדָמוּר אָיִפּוּהוּ מִן הַתְּשׁוּבָה שֶׁהַנְּחִיטָה (50b.3).

אָיִפּוּהוּ

אָיִפּוּהוּ אֵין רֹאשׁ אָיִפּוּהוּ אֲדָמוּר (52b.14).

[אָיִפּוּהוּ]

אָיִפּוּהוּ אֲחִיזִי (congeal) אָיִפּוּהוּ

כִּי אֵין שְׁנֵי כוֹנֵנִים אֵין אֵין אֲחִיזִי אֵין אֲחִיזִי (63b.5).

אָיִפּוּהוּ אֲחִיזִי (analogy) אָיִפּוּהוּ

מִכְּנֵי שֶׁזֶה אֲחִיזִי אֵין אֵין אֵין (58b.22).

אָיִפּוּהוּ

וְהַיִּצְוִים הַשְּׁשִׁי אֲחִיזִי וְאֲחִיזִי (58b.14). וְהַיִּצְוִים הַשְּׁשִׁי אֲחִיזִי וְאֲחִיזִי וְאֲחִיזִי

(60a.16). אֵין שְׁנֵי אֲחִיזִי מִדּוּ אֲחִיזִי (60a.18). וְהַיִּצְוִים הַשְּׁשִׁי מִן

הַקְּרִבּוּת אֲחִיזִי - (60a.25). וְכֹאשֶׁר עֵינֵינוּ בְּזֶה הַדְּבָר מִשְׁאַתִּי זֶה אֲחִיזִי בְּכַל (58a.8).

מִכְּנֵי שֶׁזֶה אֲחִיזִי אֵין אֵין אֲחִיזִי (58a.12). וְהַיִּצְוִים הַשְּׁשִׁי אֲחִיזִי אֵין

מִכְּנֵי הַקְּרִבּוּת (58a.18). בְּזֶה הַדְּבָר אֲחִיזִי וְאֲחִיזִי (58b.2). וְהַיִּצְוִים

הַשְּׁשִׁי מִכְּנֵי יוֹם הַשַּׁבָּת (58a.29). וְהַיִּצְוִים הַשְּׁשִׁי מִכְּנֵי הַשַּׁבָּת (58b.6). וְהַיִּצְוִים

הַשְּׁשִׁי מִכְּנֵי הַשַּׁבָּת (58b.16). וְאֵין אֲחִיזִי שִׁיחָה אֲחִיזִי דָּמָן כֹּאשֶׁר דָּמָן מִכְּנֵי הַשַּׁבָּת (58b.19).

אָיִפּוּהוּ

כִּי אֵין אֲחִיזִי מִכְּנֵי וְכֹאשֶׁר וְכֹאשֶׁר אֲחִיזִי (59a.18).

הכחיה	(the proof)	הדליף	כחיה
זכאיה לזכר שעדין דשעיר שניהם הכ אחד ודנדיקם דה 2 דה (59a.29)			[כזע]
הדולה	(marrying)	התزوج	דנדיקם
ואפ"כ נעשו אדכאיה ושותיה ודנדיקם כמנז (53b.28)			[כזג]
הסתרה	(the oppressed who complain)	המלצר השאכי	סתרה
וכן הסתרה אדם יגדלני יחמני ישחיתני (59b.10)			ההבית
			ולא מן שילוש היהבית והשילושית (56b.13)
			[כזט]
מוריש	(impoverish)	יפטר	מוריש
ואמרו כשם שהוצא מוריש דמעשיר (58b.7)			דחזק
עזר	(abandonment)	תרק	עשיית הצדק ודני הצעת והצדק ורחוק השקר והכזב (50a.21)
הפרישות	(separation)	העצול	[דחזק] ריחוק והריחוק בקצת הימים ממני הסמכות (50b.21)
אמר	(say)	قال	כמד
			וכן כמד קטלוליהם שדני צדק (48a.28)
			[כעג]
			התרענן
			אדכא שני מדעמיה אחד אדור ואחד מור ודנדיקם גופו סתעדן דסתעדן (74b.25)
			[כפז]
יכפא	(to be healthy)	صح	נתרפא
			ובין שנתרפא כגר אין קיפוחו מקדש (60a.13)
רצון	(consent)	رضا	רצון
			שכיד יותרו לנז הארזות מהתנשא צו דפיוטע ורצון - (51b.28)
			רצון
			צו דפיוט ורצון ותחנן ודקשה (52a.11)
יכסוה	(branding)	(اليساء)	רציעה
			צו דעשות עימניה ודאות רצעה צו דרציעתה דמכיל (52a.1)
			[כפל]
כדש	(brand)	سهم	מכיל
			(52a.1)

[כשח]

הרשיח

והרשיח אותו על עשיית כל חפצו ונתן לו רשות ויכולת (65b.3)

רשיח (choosing "freely") בוחר

אין הצדק עושה מעט אלא הוא היה רשאי וסתכוין (68a.24). אינה מאייבת אותו
בשני רשיח או אינו סתכוין (68b.1).

רשיח

.. אלא מעשיית עושה אשר הוא רשאי וחפץ דמסתכוין ומתאזה (68a.29). וכך עושה
שאינו רשאי ולא סתכוין ולא מתאזה (68a.29). אין המזהיר מאייב מה שאין הצדק
רשאי לעוממו (68a.3). ואם יהיה יכול ורשאי לעצמו (68a.7).

רשות (الاستطاعة) היכולת (the ability)

זה הדבר נאס' על דרך הרשות והיכולת (78a.28).

רשע (سَيِّئَاتُهُ) (their evil deeds) מזוהמה

שבמה מעלות הם הצדיקים והישרים בדקתם ונרשעם (75b.2)

רשע (طالح) (vicious) מזוהא

יש רשע שעשה זכויות הכבה ונתחייב עליהם (76a.4). אם הוא יפיר עונותיו
עון אחד על מזה נקרא רשע (78a.1).

רשעים (طالحين)

וככל המזוהות שפזרים וכמוסיהם אכשעים איות הדין (75a.3). שתי כתות

כת צדיקים וכת רשעים (81a.19).

רשעים [الفار] [הכופרים]

כמה האריך פנים הקצה' לרשעים בזה העולם (77b.1).

שכל (العقل) השכל (Reason)
 49b.15; 49a.24; 49a.21; 49a.14; 49a.4; 48b.14; 48b.12; 48b.6;
 49b.20; 50b.14; 51b.14; 51b.27; 52a.5; 52a.16; 53a.14; 54a.3;
 58b.30; 58b.26; 58b.29; 59a.2; 67b.13; 67b.14; 68a.1; 68a.1;
 68b.14; 68b.10; 70b.5; 71a.23.

שכל (عقل) דעת

והוא נהיה שווה למי שאין לו שום שכל וחכמה (62a.9).

שכל (المعتدل) המושכל (the reasonable)

שים מחקר המדיוני מעט רציות וקנציות ועינות מן השכל (50a.1).

שכל (النظر) העיון (Consideration)

ומן מליצת השכל והחכמה ידענו שאנוהו מחוייבים כדי להיות גבורים עלינו וליהם ומעות
(49a.2). ואודיעו זיך נתחייבנו מן השכל עשיית מצוה (49a.3). ונאופני החכמה ונפלא
השכל בחנתי ודקדקתי (51b.11)

שכל (النظر) (consideration) עיון
נפלא אותם נפלא השכל והחכמה ביצורם במצורם החכמה (51a.15).

שכל (الحكمة) (wisdom) החכמה
אי גיפער בעין השכל ודריך החכמה כדי לחייה ולחידה את היסוד (49b.5). השכל אשר
על בני אדם שפירות דמים (50a.2). ועוד השכל אשר הזנות והניחוח (50a.4). ולג
השכל אשר לנו את הגניבה (50a.14). ולג השכל מחייב עשיית הצדק ודבר האמת (50a.20).
אי גיפער ממדע השכל שיהיה הנביא הנטחם מלך (53b.10). ומצאתי שהקב"ה אדון
ונשאו בעבור השכל והחכמה הנמצאים לו (65b.9).

שכל

48b.1 ; 49a.15 ; 49a.18 ; 49b.28 ; 50a.24 ; 50a.24, 28 ; 50a.29, 30 ;
51b.13 ; 51b.14 ; 51b.16 ; 51b.19 ; 52a.23 ; 56a.30 ; 57a.2 ; 58b.25 ;
59a.1 ; 59a.2 ; 62a.2 ; 62a.20 ; 64b.6 ; 66a.30 ; 59a.10 ; 59a.11 ;
59a.14 ; 75a.4 ; 75a.15 ; 61a.17 ; 63b.3 ; 63b.9 .

שכלי (عقل) (rational) שכלי

שליקך אכש הנפש הוא עיקר שכלי נבני דוהר ונוהג ומציר (74b.12).

שכלי

אחד שכלי ואחד חידוני (49b.29).

שכליות (العقلية) (the rational) השכליות

רצוי שאנוצר בראשונה עינות חקות המצוות השכליות (50a.2). אחר הדבריות האלה
אשר הקדמתי והכללתי בפירוש שני חלקי המצוות השכליות והשפיעות (51b.5).
אלא גם בשני המצוות השכליות שהשכל מחייב אותם (51b.14).

[שמו]

משמחת (يلذ) (cause delight) יענ

כי הכיאת הצויה היא משמחת ההוכח ומכאנת ההרוג והגניבה משמחת ההורג
ומאנחת את הנגנב (50b.9).

[שר]

שרים (العظماء) (the great) הגדולים

וזהו ללכת עם השרים והנכבדים (60b.24).

שרה

שמענוהו מהיהודי לזותנו או ממחשבות שרעפנו (66a.14).

שח

שיחורו בני אדם דיטאקו ויטאקו (51a-4).

[720]

הזדה (Praise) שחר
 שהשכל מחיינו קשמו וקהקו עק כוז נפלאותיו. (51b.14)

שזון

דכוי שאפכש את דגריהם ואת שזון טענתם (59a.19).

שזת יסבט (take rest) יטונו

מפני שאין אדם יכול קשמו כל ימות השנה (58b.3).

שזת יטל (cease work) יטונו

מפני שהשכל מכסיר קצרה כדי שישנות ביום השזת (58b.26).

[שגלה]

שגלה שגלה (by mistake) שגלה

וצעק שהתורה מחייבת נקמה עמי שעשה דמה בשגלה (68b.1).

[שד]

ישונו יטונו (repent) יטונו

ואמר כך ישונו הם מדיכא הכנה ויפחדו מן נקמת יי (55b.28).

[שכף]

משכף

וזו החכמה הוא זונה עזיות ומשכף אמונות ומיחד לשכות וחדיים (65b.21).

[שכן] שיכן אטל (cause to dwell) השכן

אמה שיכן האלהים את אורו ושכיתו בין בני האדם (62b.28).

[שליח] שליח رسالة (message) שליח

אכן שזל זה הדבר הופרכנו שליח הנביאים ופייים (52a.24).

שליח שליח رسالة (messengers) שליח

בעת שאמ' יי גדלעם בעזר שליחי זקן (60b.14).

שליח שליח القوم (people) השליח

בעזר כי השליחים אשר מצאו יי אצת עמהם (60b.14). אינם השליחים אשר

נפסוה אצת עמהם (60b.20).

[שלאני] שלאני الناقد (the assayer of money) הקדש

סייב כוזון השלאני זה הדינר והכשירו (72b.15).

שליח שליח الرسالة (the message) שליח

ואמר כיצד נתברכה שליחות החוזים ונזוגת הנביאים (52a.30).

[שמועה]

שמועה اخبارا (traditions) הקדוה

ה'ק'נה כתב לנו מכאן מה שהיה בימים הקדמונים מן השמועות וההגדות (56a.8).

שמע (السَمْع) (received by hearing) השמע
שהיתה העבודה והקצבה מותרות בשבת וגם חק השמע וצרכו (58b.21). וגם השמע
והתירה (58b.23). וכדעת בא השמע והתיר אגדה מה שהתיר לו שכל (58b.28).

שמע (خبر) (tradition) הגדה
כפיכ' שת אלהינו בלב יצוריו מן אגדה קבלת שמע הגמול (56a-30). ונאוי שגפיש מעט
מן קנצי השמע הגמול (56b.3). שכלאי אג היו הנפשות מאמנות נאמנת השמע והקבלה
(56b.4). ואילו אי אג היה בעולם שמע אמת מצוי כבר אג קבלו בני אדם מאמר מלכות (56b.16).
ואילו אג היה בעולם שמע אמת כבר אג היה מתברר אגדה שדו דירת אגיו (56b.22).
והכת' מאר לנו כי אמת השמע הגמול מאמנות המדע הנראה (56b.24). והתאחדו על
הנתקת שמע שדו (57a.11). וכיון שינצל השמע מן שתי העילות האלו המעטירות אותו (57a.14)
שמע

56b.10; 57a.2; 57a.4; 57a.5; 57a.6; 57a.24; 58b.24; 58b.25; 58b.30.

שמעיות (السَمْعِيَّة) (the traditional) השמעינות
אמר הדברים האלה אשר הקדמתי והכללתי בפירושי שני חלקי המצות השכליות והשמעיות
(57b.5). אג בשני המצות השמעינות אגד אשר אין השכל מאר אותם (57b.13).

שמעיות
אילו מצות המצות השמעינות (57b.22).

[שם]

משיכיות (يُسْر) (harm) מדיקות
ואמר שגין המיכיות והכיעוריות משמיכיות אותו (49b.4).

[שנה]

שינה (يُنْسَخ) (abrogate) 62
כפיכך אג שינה השמע מה שהכשיר השכל ואג האליה את חותו (58b.30)

אשנות (حَلَا) (annul) 1627
אג איכשך אשנות הוויק ההוא בפז' מ' שנה (57b.12)

שני, שינוי (نَسَخ) (abrogation) 1627
57a.22; 57b.8; 57b.14; 58a.4; 58a.14; 59a.19; 60a.18; 60a.4; 60b.2;
60b.10; 62a.10.

[שעור] שיעור (سَعْرَة) (to define it) שם לו אג

ושם לו שיעור וקצ' וקצ' אותו תפלה (57b.23).

שיעור (مَقْدَار) (amount) שיעור

ואג נייטכחו בקצות ומכות כמה שיעורם ומנינם (52a.19). ואג הוודק רוב חילת ואג

שיעור אילות יכאתם (53b.11). והיתה שיעור למידתו כשיעור אעירת זה הדבר (54b.25).

שער	שער	בֵּי	שער
		(class)	
	השער הראשון מסוזה ואזהרה עשה ולא תעשה (56a.13).		
שערים	שערים	אֲסוּל	שערים
		(principles)	
	ואע"פ שהם הינה כבר כלם מיועדים ונחזונים על שלשה שערים הללו (56a.13).		
שלושים	שלושים	אֲלָפִים	שלושים
		(lines)	
קדי	קדי		
	ובדקתם אותותי וזכרו ושלשום אינני (74a.30).		
			שלושים
	ונחזיתם בהם כשלשום ונצבעתם בהם ככתמים (74a.4). ומפרישים בין איש לאיש		
	בטימני שלשום וזאתותי נתחיו וצרינו (74a.31).		
תאנים	תאנים	الْجَمِير	תאנים
		(sycamore - fig)	
	ומצמק את עצי תאנים ומינשם (63b.4).		
			תדור
	ודא הוא המופת התדור הנודע ליוצרנו בכל העולם תמיד (52b.24).		
			תדורה
	כלון העמדת האלף העושה כדי שלא להתאסף כמנהגו ושניתת נידתו התדורה (53a.4).		
תדורים	תדורים	الطَّيْر	תדורים
		(the whole)	
	הכאףית		
	מפני שזמני החק הם נודעים או צפף היוצר המצודה את תדורים הם זו תדורים (57a.28).		
			[תדירות]
בתדירות	בתדירות	دَائِمًا	בתדירות
		(always)	
תמיד	תמיד		
	זה לא עושים המופתים והנוראים בתדירות כל ימי האלדיהם (54a.14).		
			[תדר]
התדרה	התדרה	تَسْرُد	התדרה
		(perpetuation)	
	קיימת התדרה המצודה והתמדת האלה (61a.29).		
			התדרה
	שאנחנו צומרים אותם על צמתת האמרת הקבוצה ועל חיוז התדרה ההקתקה (61a.32).		
מותדרים	מותדרים	تَابِيد	מותדרים
		(making eternal)	
	ותבחנו מן הנציצים שהם מותמרים ומותדרים לנצח נצחית (61b.4).		
			[תוך]
מותר	מותר	مَوْسَط	מותר
		(in the midst of)	
	כבר הסין ההוא מותר בפנימיתם ונצמצעיתם (64b.20).		
תוכחה	תוכחה	التوبيخ	תוכחה
		(reproach)	
	ואיך נייסכוהו הנמוכה או בנדוי וקללה (52a.18).		

[תועה]

תועה (the misled) الضالون
ומי שלא האמין לו וננצחיתו והוא התועה והנצחית (53a.20).

[תמר]

מותר מותר مؤبد
נהיה מודהרים עליו מעט צורנו שהוא חק מותר אדורות עולם (54b.10).

תמר

גדר עליו תמר מיתנו ננע ונר (60a.14).

תמור

אפיכך זו המצוה נעשית כמו שהיתה מקדש בתמותה לזי שנוי וחלוקה (60a.32).

תמים תמים (Perfect) ^{تَمِيم}
שמופד של אדם שלא כדירתו ותמותו לא יהיה תמים (63a.24). וכיון שנגזר קצת חוש
ונימאח עולמו יתקצ תמים (63a.28).

תמים תמים (complete) على التمام
בבר נעתקה התועפת ההיא ונשאר האדם שלא ותמים (63b.7).

[תמא]

תמא תמים (fulfil) ^{تَمِيم}
ודבר עם יונה והתמים את חפצו בושק חכמתו (56a.4).

תמא תמים (accomplish) ^{كَمَل}
בבר התמים לו כל דברי הצלחותיו (56a.23).

תמא תמים (sin) ^{خَطَا}
אפיכך מזה הדבר שאמרנו אין על יונה תעושת ואף עזן (56a.3). ואפיכך אין על
צדקה צנינו (שונת) תעושת (50a.30).

תשובה תשובה (repentance) ^{تَوْبَة}

אף בזמן שיש עמה תשובה בשביל התשובה אף בשביל (76b.13.14).

תשובה תשובה (reward) ^{اِثْمَانَة}
ואף אין המנועים צריך איסוף תשובות והמנועים (49a.4).

תשובה תשובה (recompense) ^{اِجَارَة}

אף מקצת התשובות נזכרו זה אשר הם נקראים בעולם הזה (64a.24).

CHAPTER V
SUMMARY. CONCLUSIONS

SUMMARY CONCLUSIONS

The author of the paraphrastic Hebrew rendering of Kitāb al-Amānāt wal I'tiqādāt, entitled פתרון ספר האמונות, must be considered unknown.

- a) It cannot be attributed to Berachiah ha Naqdan, who belongs to the thirteenth century.
- b) It could not have been written by the anonymous author of the Song of Unity, which is mentioned for the first time in the thirteenth century.
- c) We have at present no certain grounds for attributing the authorship of the Paraphrase to the translator of Saadia's Commentary on the Book of Creation, in the absence of a thorough comparison between the style of the two works.

These conclusions are based on chronological considerations:

- a) The colophon in manuscript B gives the year of completion as 1094-95, which is probably that of the translation.
- b) The Paraphrase is quoted by Jacob b. Reuben in סגות השם, written in 1170.

Chronologically, the Paraphrase was written a long time before Berachiah and the composition of the Song of Unity. The Paraphrase is even older than the other Hebrew

translation by Ibn Tibbon (1186).

It is not possible to determine exactly the place of origin of the Paraphrase. The hypothesis may, however, be advanced that the Paraphrase originated in an Arabic-speaking country. The Paraphrase was not only influenced by the Arabic of Saadia's work, but also by Arabic in general; in addition we note Islamic formulae which appear in the Paraphrase. There are arguments which lead one to conjecture that it was written in Iraq.

There exist six manuscripts of the Paraphrase in various European libraries. The collation of these manuscripts, which has been undertaken in the present work, shows that manuscript B is reliable and has preserved the best text. It adheres to the Arabic original more closely than the other manuscripts. It may be concluded that manuscript B was copied somewhere in the Orient. It might even be a copy of the original Paraphrase.

The collation shows that B may have had an influence on D and E. The many instances of similar errors in A, D and F indicate that these manuscripts are connected. There is also a connection between D and C on the one hand; and F and E on the other.

The Paraphrase acquired its name from its interpretative style, amplifying, repeating and explaining the Arabic original. This characteristic style may be due to the use

of the Paraphrast of a draft Arabic text made by Saadia and now lost, or, more probably, it is due to the desire of the Paraphrast to render the Arabic original more intelligible.

The Glossary which contains more than 500 words, proves that the language of the Paraphrase is, generally speaking, Mishnaic. Words are mainly of Hebrew origin; but some words incorporated in the Paraphrase are of rare usage, while others are coined by the Paraphrast.

SELECT BIBLIOGRAPHY

- Azriel, A. ספר ערוהת הזאת , vol.II, ed.E.Urbrach, Jerusalem, 1947.
- Berliner, A. כתבים ונחריה , vol.I, Jerusalem, 1945.
- Bloch, P. "Die Zweite Übersetzung des Saadianischen Buches "Emunoth we deoth"", Monatschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judenthums, vol.XIX, 1870, Breslau.
- Creizenach, M. " העתקת ט' גמרות ודעות ", Zion, vol.I, 1840, Frankfurt a. Main.
- Dukes, L. "Literaturhistorische Mittheilungen über die ältesten hebräischen Exegeten, Grammatiken und Lexicographen". Beiträge zur Geschichte der ältesten Auslegung und Spracherklärung des alten Testamentes, vol.II, 1844, Stuttgart.
- Geiger, A. "Schreiben des Herrn Dr. Geiger in Breslau an Herrn Ignaz Blumenfeld in Wien", Ozar Nechmad, vol.I, 1856, Wien.
- Gollancz, H. The ethical treatises of Berachya, London, 1902.
- Grätz, H. Geschichte der Juden Von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart, vol.VII, Leipzig, 1863.

- Ibn Tibbon, J. טפכר הגמיונות והדעות , Krakua, 1880,
Jerusalem, 1885.
- Jacob ben Reuben מלחמות השם , ed. J.Rosenthal, Jerusalem
1963.
- Kaufmann, D. "Sa'adja 'Alfajjumi's Einleitung zum
كتاب اليمان والاعتقادات in Ibn Tibbon's
Übersetzung", Zeitschrift der deutschen
Morgenländischen Gesellschaft, vol.XXXVII,
1883, Leipzig.
- Kirchheim, R. "Schreiben des Herrn R.Kirchheim in
Frankfurt a.M. an Herrn Ignaz Blumenfeld in
Wien", Ozar Nechmad, vol.III, 1860, Wien.
- Malter, H. Saadia Gaon, His Life and Works,
Philadelphia, 1921.
- Michael, H. J. יוצר ההלכה , Frankfurt a.M., 1891.
- Mittwoch, E. " An unknown fragment by Gaon Saadya",
Saadya Studies, ed.E.Rosenthal, Manchester,
1943.
- Porges, N. Zeitschrift für hebräische Bibliographie,
vol.VII, 1903, Frankfurt a.M.
- Rapoport, S. " תולדות רבינו בער' האון וקורות טפכר ,
Bikkure ha 'ittim, בכורי העתיד , vol.IX,
1829, Wien.

- Rosenblatt, S. Saadia Gaon. The Book of Beliefs and Opinions, New Haven, 1948.
- Saadia, J. Kitāb al-Amānāt wal I'tiqādāt, ed. S. Landauer, Leiden, 1880.
- Scholem, G. Ursprung und Anfänge der Kabbala, Berlin, 1962.
- Steinschneider, M. Die hebräischen Übersetzungen des Mittelalters und die Juden als Dolmetscher, Graz, 1956.
- Steinschneider, M. המזכיר , Hebräische Bibliographie, vol.III, 1860, Berlin.
- Urbach, E. " האגרות של חכמי אשכנז וצרפת בפואשור על הרמב"ם ועל רעיון ", Zion, vol. XII, 1947, Jerusalem.
- Ventura, M. La philosophie de Saadia Gaon, Paris, 1934.
- Waxman, M. A history of Jewish Literature, New York, 1938.
- Zunz, L. Gesammelte Schriften, vol.III, 1875, Berlin.
-